

Attieksme pret kristīgās mācības mācīšanu 1.-3.klašu skolēniem

Vecāku un skolu pārstāvju aptauja

2004.gada februāris/marts

Saturs

Ievads	3
Vecāku aptaujas tehniskā informācija	4
Skolu pārstāvju aptaujas tehniskā informācija	5
Galvenie secinājumi	6
1. Pašreizējās situācijas raksturojums	8
1.1. Vecāku un bērnu kristīgā pieredze	8
1.2. Skolu pieredze kristīgās mācības pasniegšanā	12
2. Informētība par izvēli starp kristīgo mācību un ētiku	14
3. Izvēles starp kristīgo mācību un ētiku vērtējums	17
4. Uzskati par ētikas mācīšanu 1.-3.klasē	30
5. Uzskati par kristīgās mācības mācīšanu 1.-3.klasē	32
6. Uzskati par kritērijiem, kādiem jāatbilst kristīgās mācības skolotājam	38
7. Skolu gatavība īstenot reformu, piedāvājot izvēli starp kristīgo mācību un ētiku	43
Vecāku aptaujas anketa	47
Skolu pārstāvju aptaujas anketa	51

levads

2003.gada vasarā izskanēja ierosinājums veikt izmaiņas pamatizglītības standartā, paredzot 1.-3.klašu skolēniem apgūt kristīgo mācību vai ētiku. Tomēr sabiedrības attieksme pret to nav bijusi viennozīmīga. Šī iniciatīva ir tikusi kritizēta, izsakot bažas gan par politikas ieviešanas tehnisko sagatavotību (skolām varētu būt grūtības nodrošināt skolotājus, nav pietiekami izstrādātas prasības mācību priekšmeta pasniegšanai), gan par lēmuma atbilstību sabiedrības interesēm (t.sk. bērnu, kuriem jāmacās šie priekšmeti, vecāku interesēm).

2004.gada februārī/martā tika veikts pētījums, lai noskaidrotu skolu pārstāvju un vecāku (kuru bērni 2004./2005. mācību gadā sāks mācīties pirmajā klasē) attieksmi pret plānotajām izmaiņām 1.-3.klašu skolēnu mācību programmā, kas paredz, ka no 2004.gada 1.septembra pirmo klašu skolēniem (viņu vecākiem) būs obligāti jāizvēlas, vai mācīties ētiku vai kristīgo mācību.

Skolēnu vecāku aptaujas ietvaros tika aptaujāti 616 respondenti, kuru bērni 2004./2005.gadā sāks mācīties 1.klasē. Izlases veidošanai tika izmantota vairākpakāpju stratificētā ligzdveida izlase – pēc nejaušības principa izvēloties pirmsskolas iestādes un skolas ar latviešu un krievu mācību valodu (izlases punktus, kur nav pirmsskolas izglītības iestāžu) visā Latvijas teritorijā. Respondentu skaits dažādos Latvijas reģionos tika izvēlēts atbilstoši statistiskās datiem par sešgadīgo bērnu skaitu katrā no reģioniem.

Vecāku aptauja tika veikta ar anketēšanas metodi. Ar skolotāju/ bērnudārzu audzinātāju palīdzību anketas tika izdalītas sagatavošanas grupu skolēniem/ bērnudārza apmeklētājiem, kuri tās nogādāja saviem vecākiem (vai arī anketas tika atdotas pašiem vecākiem), un pēc pāris dienām tās tika atnestas skolotājiem/ bērnudārza audzinātājiem aizpildītas, kas tās atdeva SKDS intervētājam.

Skolu pārstāvju aptaujas ietvaros tika intervēti 303 skolu direktori vai mācību pārzīņi. Izlases veidošanai tika izmantota vairākpakāpju stratificētā ligzdveida izlase – pēc nejaušības principa izvēloties skolas ar latviešu un krievu mācības valodu visā Latvijas teritorijā atbilstoši to reģionālajam sadalījumam un skolas atrašanās vietas urbanizācijas līmenim (Rīga, cita pilsēta, lauki). Skolu pārstāvju aptauja tika veikta, izmantojot tiešo (face-to-face) interviju metodi.

Terminu skaidrojums

Skolēnu vecāki – *iedzīvotāji, kuru bērni 2004./2005.gadā sāks mācīties 1.klasē.*

Skolu pārstāvji – *skolu direktori vai mācību pārzīņi (vispārizglītošajās skolās, kurās ir 1.klases).*

Katoļi, luterāņi, pareizticīgie, baptisti, vecticībnieki, jūdaisti, musulmaņi – *skolēnu vecāki, kuri, atbildot uz jautājumu 'Pie kuras ticības Jūs sevi pieskaitāt? Kāda ir Jūsu konfesionālā/ reliģiskā piederība?', atzīmējuši attiecīgo konfesiju/ ticību.*

Vecāku aptaujas tehniskā informācija

PĒTĪJUMS	Attieksme pret kristīgās mācības mācīšanu
MĒRĶA GRUPA	2004./2005.m.g. 1.klašu skolēnu vecāki
PLĀNOTĀS IZLASES APJOMS	600 respondenti
SASNIEGTĀS IZLASES APJOMS	616 respondenti
IZLASES METODE	Stratificētā nejaušā ligzdveida
APTAUJAS VEIKŠANAS METODE	Anketēšana
APTAUJAS VIETA	Visa Latvija
APTAUJAS VEIKŠANAS LAIKS	26.02.2004. – 12.03.2004.
IZLASES PUNKTU SKAITS	49

SASNIEGTĀS IZLASES SALĪDZINĀJUMS AR IEDZĪVOTĀJU STATISTIKU

	Respondentu skaits izlasē	Respondentu īpatsvars izlasē (%)	LR CSP 2002.g. dati* (%)
KOPĀ	616	100.0	100.0

REĢIONS

Rīga	157	25.5	25.9
Vidzeme	151	24.5	24.4
Kurzeme	95	15.4	15.3
Zemgale	101	16.4	16.0
Latgale	112	18.2	18.4

APDZĪVOTA VIETA

Rīga	157	25.5
Citas pilsētas	351	57.0
Lauki	108	17.5

DZIMUMS

Vīrieši	84	13.6
Sievietes	532	86.4

VECUMS

Jaunāks par 25g.	17	2.8
25 – 29 g.v.	175	28.4
30 – 34 g.v.	176	28.6
35 – 44 g.v.	182	29.5
45 – 54 g.v.	31	5.0
55 g.v. – un vairāk	20	3.2
NA	15	2.4

IZGLĪTĪBA

Pamata	39	6.3
Vidējā	382	62.0
Augstākā	195	31.7

TAUTĪBA

Latvietis(-te)	404	65.6
Krievs(-iete)	181	29.4
Cits(-ta)	31	5.0

*Dati par 6gadīgo bērnu skaitu reģionos

Skolu pārstāvju aptaujas tehniskā informācija

PĒTĪJUMS	Attieksme pret kristīgās mācības mācīšanu
MĒRĶA GRUPA	Skolu pārstāvji: direktori, mācību pārzini
PLĀNOTĀS IZLASES APJOMS	300 respondenti
SASNIEGTĀS IZLASES APJOMS	303 respondenti
IZLASES METODE	Stratificētā nejauša ligzdveida
APTAUJAS VEIKŠANAS METODE	Tiešās intervijas
APTAUJAS VIETA	Visa Latvija
APTAUJAS VEIKŠANAS LAIKS	26.02.2004. – 24.03.2004.
IZLASES PUNKTU SKAITS	74

	Respondentu skaits izlasē	Respondentu īpatsvars izlasē (%)	LR IZM 2002. g. dati (%)
KOPĀ	303	100	100

REĢIONS

Rīga	81	26.7	26.7
Vidzeme	75	24.8	24.5
Kurzeme	40	13.2	14.6
Zemgale	53	17.5	15.8
Latgale	54	17.8	18.4

APDZĪVOTA VIETA

Rīga	81	26.7	26.6
Citas pilsētas	48	15.8	16.2
Lauki	174	57.4	57.5

AMATS

Skolas direktors	171	56.4
Mācību pārzinis	128	42.2
Cits	4	1.3

MĀCĪBU VALODA

Latviešu	213	70.3
Krievu	53	17.5
Cita	37	12.2

SKOLAS TIPS

Sākumskola	22	7.3
Pamatskola	170	56.1
Vidusskola	96	31.7
Cita atbilde	13	4.3
NA	2	0.7

Galvenie secinājumi

Pētījuma rezultāti liecina, ka attieksme pret reformu – obligātā izvēle starp kristīgo mācību un ētiku 1.-3.klašu skolēniem – ir neviennozīmīga kā skolu pārstāvjiem, tā arī nākamo 1.klases skolēnu vecākiem. To ietekmē ne vien attieksme pret priekšmetiem, kurus ir plānots pasniegt, bet arī reformas īstenošanas gaitas vērtējums.

Kopumā projektu – 1.-3.klašu skolēniem (viņu vecākiem) ir obligāti jāizvēlas kristīgā mācība vai ētika – pozitīvi vērtē 57% aptaujāto nākamo skolēnu vecāki un 53% skolu pārstāvju.

Jāpiebilst, ka **67% aptaujāto vecāku izvēlētos ētiku un 23% – kristīgo mācību.** Interesanti atzīmēt, ka no vecākiem, kuru bērni šobrīd 'regulāri' apmeklē kādas kristīgās konfesijas pasākumus bērniem, 74% izvēlētos kristīgo mācību, no tiem, kuri šādus pasākumus apmeklē 'dažkārt', 51% izvēlētos kristīgo mācību, kamēr no tiem, kuru bērni šobrīd neapmeklē šādus pasākumus, tikai 16% pieļauj iespēju izvēlēties kristīgo mācību kā mācību priekšmetu skolā.

Gadījumā, ja izvēles iespējas tiktu paplašinātas (t.i., vecāki varētu izvēlēties arī integrētu sociālo zinību kursu vai neizvēlēties šos mācību priekšmetus), izvēle nedaudz mainās – ētiku kā atsevišķu priekšmetu izvēlētos 27%, sociālo zinību integrētu kursu izvēlētos 40%, bet 20% priekšroku dotu kristīgajai mācībai. Savukārt 6% no aptaujātajiem skolēnu vecākiem atbildēja, ka nevēlas, lai bērns mācās šādus mācību priekšmetus, bet 1% norādīja, ka viņam ir vienalga.

Galvenie argumenti '**par**' ētikas un/vai kristīgās mācības pasniegšanu skolās skolēnu vecākiem un skolu pārstāvjiem ir saistīti ar sabiedrības morālo degradāciju, cerību, ka skolā gūtās zināšanas palīdzēs bērniem ieaudzināt labu uzvedību, kultūru, vērtību sistēmu. Daļa no viņiem pozitīvi vērtējuši iespēju mācīties tieši kristīgo mācību vai ētiku, kamēr attieksme pret otru priekšmetu ir piesardzīga. Vairāki respondenti atzinīgi vērtēja tieši pašu iespēju izvēlēties.

Galvenie argumenti '**pret**' ētikas un/vai kristīgās mācības pasniegšanu 1.-3.klašu skolēniem ir saistīti ar to, ka šie priekšmeti nedrīkst būt obligāti (pieļaujams, ka tie ir fakultatīvi), bērni ir pārāk mazi, lai apgūtu šos priekšmetus. Iebilsts arī pret konkrētajiem mācību priekšmetiem. Ja iebildumi pret ētiku saistīti ar to, ka tas varētu būt pārāk sarežģīti tik maziem bērniem, vai šis priekšmets varētu tikt mācīts citu priekšmetu ietvaros, pret kristīgās mācības apguvi minēti vēl citi faktori – norādīts, ka šiem jautājumiem ir jāpaliek ģimenes pārziņā, tie ir jāapgūst svētdienas skolā.

Iebildumi skar arī reformas sagatavošanu un ar apmācības procesu saistītus jautājumus. To vidū jāmin bažas par iespējām pietiekami sagatavot skolotājus līdz nākamā mācību gada sākumam, uztraukumu, ka bērniem pieaugs slodze (vai tiks samazināts citu, varbūt vairāk nepieciešamu, stundu skaits). Skolu pārstāvjus uztrauc arī resursu jautājums, lai nodrošinātu abu priekšmetu pasniegšanu (t.sk., telpu jautājums) un neskaidrie principi par iespējām dalīt skolēnus grupās, ja ir dota iespēja izvēlēties vienu vai otru mācību priekšmetu (minimālais skolēnu skaits).

Raksturojot priekšstatus par to, **kas būtu jāmāca kristīgajā mācībā**, jāatzīmē, ka 50% skolēnu vecāku un 26% skolu pārstāvju nav varējuši atbildēt uz šo jautājumu. Biežāk minētās atbildes skar ticības pamatjautājumus, bet salīdzinoši bieži aicināts mācīt par reliģiju daudzveidību, reliģijas vēsturi. Daļa atbilžu skar arī ar reliģiju tieši nesaistītus jautājumus – attieksmi pret sevi un citiem, toleranci, labu uzvedību u.c.

Atbildot uz jautājumu par to, **kas būtu jāmāca ētikā**, vecāki un skolu pārstāvji biežāk atzīmējuši attiecības ar pārējiem, saskarsmes kultūru, labu uzvedību, kārtīgumu

pieklājību, ētikas pamatus, ētikas normas. Minēti arī tādi jautājumi kā sabiedrības pamatvērtības, veselības mācība, attieksme pret apkārtējo pasauli, dabu u.c.

Pētījumā tika ietverts arī jautājums par to, **kam būtu jā mācā kristīgā mācība.** Aptauja liecina, ka gan bērnu vecāki, gan skolu pārstāvji biežāk uzsvēruši nepieciešamību pēc tā, lai skolotājiem būtu pieredze darbā ar 1.-3.klašu skolēniem un pedagoga izglītība. Retāk par nepieciešamu atzīta speciāla izglītība 'kristīgās mācības skolotājs', fakts, ka skolotājs ir kristietis, un no kristīgās Baznīcas saņemta rekomendācija par tiesībām pasniegt šo mācību priekšmetu. Aptaujas dalībnieki uzsvēruši arī nepieciešamību pēc cilvēciskajām īpašībām – attieksme pret bērniem, spēja būt par paraugu, labsirdība, iejūtība u.c.

Potenciālas problēmas vērojamas, analizējot vecāku uzskatus par tādu rādītāju kā kristīgās mācības pasniedzēja *konfesionālo piederību*. Tikai 18% aptaujāto vecāku ir norādījuši, ka viņiem ir vienalga, kuras konfesijas pārstāvis ir pasniedzējs (turklāt biežāk to norādījuši vecāki, kuri retāk apmeklē dievkalpojumus, nepieskaita sevi pie kādas noteiktas konfesijas vai vispār neuzskata par ticīgiem). Jāatzīmē, ka 76% no pareizticīgajiem vecākiem vēlas, lai kristīgo mācību bērnam pasniegtu pareizticīgās konfesijas pārstāvis, 69% no katoļiem vēlas, lai šo priekšmetu pasniegtu katolis, un 64% no luterāņiem izteikuši vēlmi, lai bērnam kristīgo mācību pasniegtu luterānis.

Arī komentējot, pret kuru konfesiju pārstāvjiem – kristīgās ticības pasniedzējiem – nebūtu iebildumu, nevienas konfesijas pārstāvi nav minējuši vairāk kā 40% aptaujāto.

Saskaņā ar pētījuma rezultātiem, vairāk kā puse vecāku (52%) uzskata, ka bērnu dalīšana grupās atkarībā no attieksmes pret kristīgo mācību varētu negatīvi ietekmēt attiecības klasē (atbildes '*šāda situācija noteikti atstās negatīvu iespaidu*' un '*šāda situācija varētu atstāt negatīvu iespaidu*'), turklāt šādu viedokli pauduši arī 36% skolu pārstāvju.

Kā jau minēts, pretenzijas pret kristīgās mācības pasniegšanu bijušas arī **nepietiekami sagatavotās reformas dēļ**. Par šo reformu bija informēti 34% skolēnu vecāku un 90% skolu pārstāvju.

Tikai 1/3 skolu pārstāvju (32%), vērtējot savas skolas iespējas nodrošināt kristīgās mācības/ētikas pasniegšanu, atbildējuši, ka nevajadzētu būt problēmām. 73% atbildējuši, ka viņiem skolā šobrīd strādā skolotājs, kurš varētu pasniegt ētiku, kas ir integrēta sociālajās zinībās, 63% to ir norādījuši par ētiku kā atsevišķu mācību priekšmetu un 37% - par kristīgo mācību. Turklāt vairāk kā puse aptaujāto skolu pārstāvju (54%) pieļauj, ka viņiem varētu rasties problēmas nodrošināt šo priekšmetu skolotājiem slodzi.

Jāpiebilst, ka 37% skolu pārstāvju un 26% vecāku uzskata, ka skola var nodrošināt kvalitatīvu kristīgās mācības mācīšanu, kamēr 41% skolu pārstāvju un 44% vecāku atbildēja, ka kvalitatīvu kristīgās mācības apguvi var nodrošināt tikai draudze.

Neviennozīmīga ir **attieksme pret Baznīcas un skolas attiecībām**. 57% skolu pārstāvju un 32% skolēnu vecāku uzskata, ka šobrīd (t.i., līdz reformai) skolai un Baznīcai attiecības ir optimālas, 14% skolu pārstāvju un 18% vecāku atbildējuši, ka būtu labāk, ja skolā pastiprinātos Baznīcas ietekme, bet 16% skolu pārstāvju un 21% vecāku norādīja, ka būtu labāk, ja skola un Baznīca tiktu pilnībā nošķirtas.

Arī jautājumā par skolas līdzdalību kristīgās mācības apgūšanā nav vērojams vienots viedoklis – 51% skolu pārstāvju un 45% vecāku atbildēja, ka reliģija ir personisks vai ģimenes jautājums un skolai šajos jautājumos nevajadzētu iejaukties, bet 43% skolu pārstāvju un 47% vecāku uzskata, ka skolas palīdzība kristīgās mācības apgūšanā bērniem var nākt tikai par labu.

1. Pašreizējās situācijas raksturojums

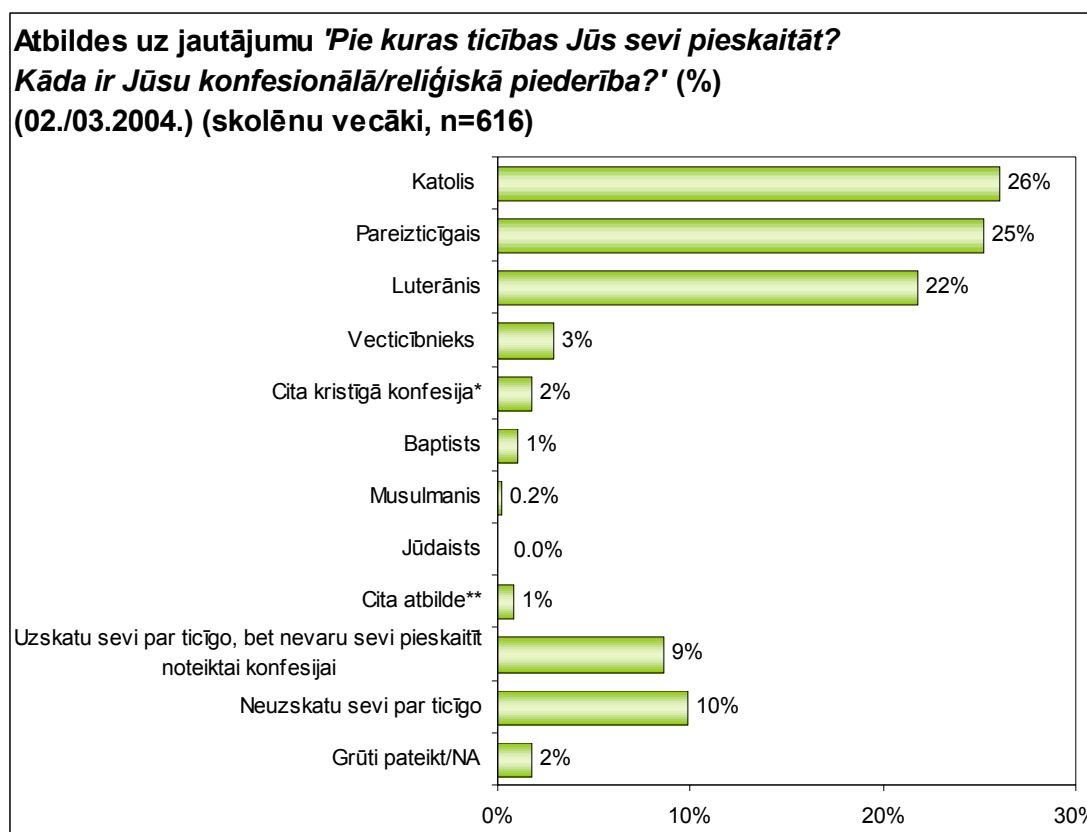
Pētījuma ietvaros aptaujātajiem vecākiem tika lūgts raksturot, pie kuras ticības viņi pieskaita sevi un savu bērnu, norādīt, cik bieži respondenti apmeklē dievkalpojumus, kā arī atzīmēt, vai viņu bērni apmeklē kādas kristīgās konfesijas pasākumus bērniem.

Skolu pārstāvjiem savukārt lūdza norādīt, vai skolā tiek piedāvāta kristīgā mācība kā fakultatīvs priekšmets, kas šo priekšmetu pasniedz, cik gadus tas tiek piedāvāts, un kā ir mainījies pieprasījums pēc kristīgās mācības.

1.1. Vecāku un bērnu kristīgā pieredze

Skolēnu vecākiem tika lūgts norādīt savu un sava bērna reliģisko piederību, raksturot, cik bieži viņi apmeklē dievkalpojumus, un atzīmēt, vai viņu bērni apmeklē kādas kristīgās konfesijas pasākumus bērniem (svētdienas skolu u.tml.).

Grafikā apkopoti dati par vecāku atbildēm uz jautājumu *'Pie kuras ticības Jūs sevi pieskaitāt? Kāda ir Jūsu konfesionālā/reliģiskā piederība?'*

*Kategorijā 'cita kristīgā konfesija' vecāki minējuši: 'Jaunā paaudze' (minēts 4 reizes); 'evanģēlists' (minēts 2 reizes); 'Vasarsvētku draudze' (minēts 2 reizes); 'kristiete' (minēts 2 reizes); 'no jaunajām' (minēts 1 reizi); 'Prieka vēsts' (minēts 1 reizi); 'drizāk katolis' (minēts 1 reizi).

**Kategorijā 'cita atbilde' vecāki minējuši 'ticu, ka ir augstāks spēks, vara' (minēts 2 reizes).

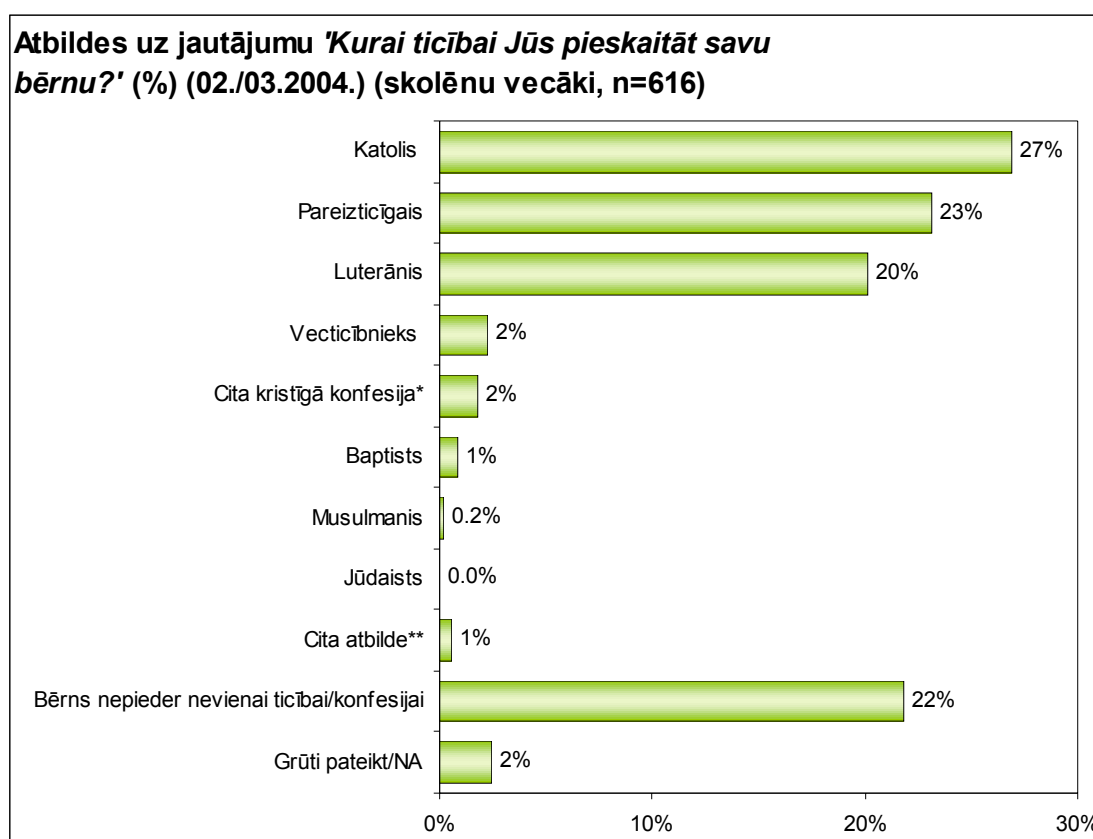
Saskaņā ar aptaujas datiem, 26% skolēnu vecāku sevi atzīst par katoļiem, 25% – par pareizticīgajiem un 22% – par luterāņiem. Aptuveni 1/10 respondentu (10%) norādīja, ka 'neuzskata sevi par ticīgo', gandrīz tikpat bieži

(9%) arī atzīmēta atbilde *'uzskatu sevi par ticīgo, bet nevaru sevi pieskaitīt noteiktai konfesijai'*.

Jāatzīmē, ka būtiski atšķiras atbildes Latvijas reģionos – Latgalē dzīvojošie ievērojami biežāk kā respondenti citos reģionos atzīmējuši, ka viņi ir katoļi (58%) vai vecticībnieki (11%), Rīgas iedzīvotāji visbiežāk atzīmējuši, ka ir pareizticīgie (46%), savukārt pie luterāņiem sevi Vidzemē (31%), Kurzemē (30%) un Zemgalē (28%) dzīvojošie pieskaitījuši biežāk kā citos reģionos dzīvojošie.

Atšķirības vērojamas, arī analizējot dažādu tautību respondentu atbildes – citu tautību pārstāvji sevi biežāk kā caurmērā atzinuši par pareizticīgajiem (63%) vai vecticībniekiem (8%), bet latvieši biežāk kā cittautieši atzinuši sevi par katoļiem (33%) vai luterāņiem (32%), kā arī atzīmējuši atbildi *'neuzskatu sevi par ticīgo'* (13%).

Dati par atbildēm uz jautājumu *'Kurai ticībai Jūs pieskaitāt savu bērnu?'* apkopoti nākamajā grafikā.

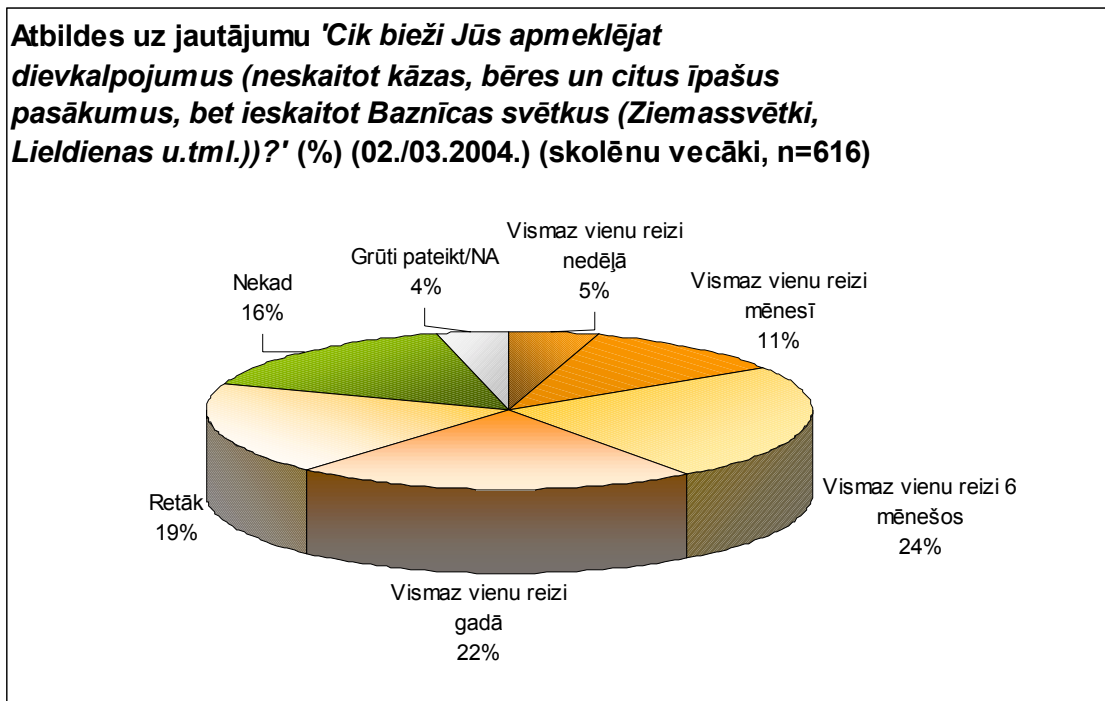

*Kategorijā *'cita kristīgā konfesija'* vecāki minējuši: *'Jaunās paaudzes' baznīca* (minēts 5 reizes); *'vasarsvētku draudze'* (minēts 2 reizes); *'evanģēlists'* (minēts 2 reizes); *'kristiete'* (minēts 1 reizi).

**Kategorijā *'cita atbilde'* vecāki minējuši *'bērns vēl nav kristīts'* (minēts 2 reizes); *'bērns ir kristīts'* (minēts 1 reizi).

Kā redzams, 27% aptaujāto atzīmējuši, ka viņi savu bērnu pieskaita katoļiem, 23% – pareizticīgajiem un 20% – luterāņiem. Nedaudz vairāk kā 1/5 vecāku (22%) atzīmējuši, ka *'bērns nepieder nevienai ticībai/ konfesijai'*.

Skolēnu vecākiem lūdza arī raksturot, cik bieži viņi apmeklē dievkalpojumus. Dati par respondentu atbildēm uz jautājumu *'Cik bieži Jūs apmeklējāt dievkalpojumus (neskaitot kāzas, bēres un citus īpašus pasākumus, bet ieskaitot Baznīcas svētkus (Ziemassvētki, Lieldienas u.tml.)?'* apkopoti sekojošā grafikā.

Aptaujas rezultāti liecina, ka vismaz reizi mēnesī vai biežāk dievkalpojumus apmeklē 16% skolēnu vecāku (atbildes *'vismaz vienu reizi nedēļā'* un *'vismaz vienu reizi mēnesī'*). To, ka dievkalpojumus apmeklē *'vismaz vienu reizi 6 mēnešos'*, norādīja 24% aptaujāto, bet atbildi *'vismaz vienu reizi gadā'* atzīmēja 22% skolēnu vecāku (jāņem vērā, ka uzdodot jautājumu, tika norādīts, ka par dievkalpojumu apmeklējumiem tiek uzskatīti arī dievkalpojumi Baznīcas svētkos – Ziemassvētkos, Lieldienās u.tml.).

Savukārt to, ka nekad neapmeklē dievkalpojumus, norādīja 16% aptaujāto.

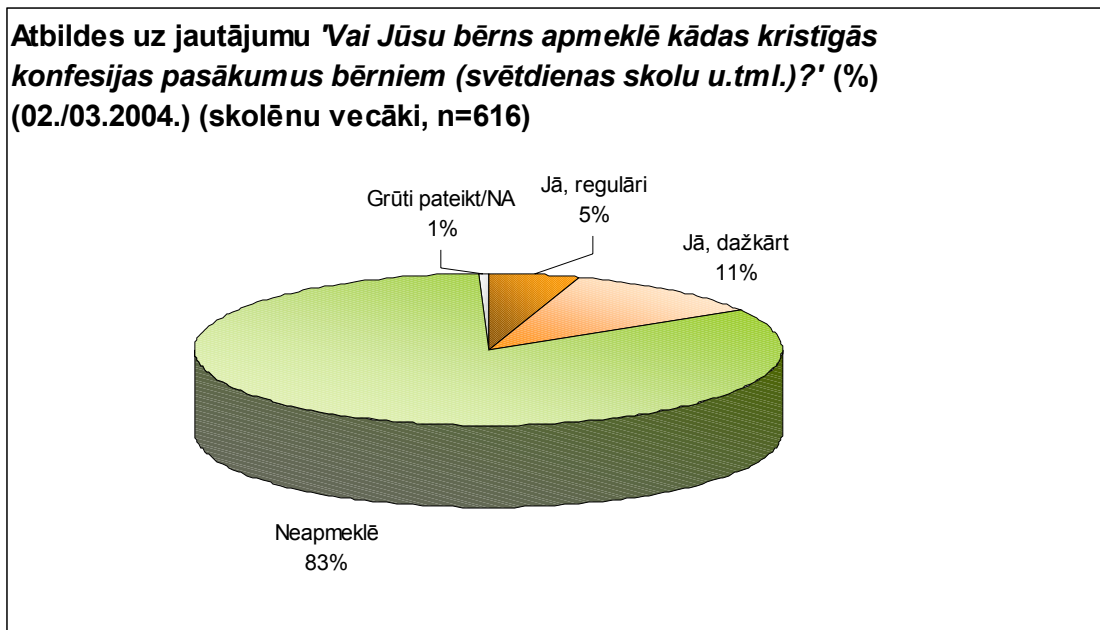
Salīdzinot populārāko konfesiju pārstāvju atbildes, jāsecina, ka katoļi dievkalpojumus apmeklē regulārāk – atbildes *'vismaz vienu reizi nedēļā'* un *'vismaz vienu reizi mēnesī'* aptaujātie, kuri sevi pieskaita pie katoļiem, atzīmējuši biežāk (27%) kā tie, kuri sevi pieskaitījuši luterāņiem (11%) vai pareizticīgajiem (10%).

Interesanti atzīmēt, ka *'nekad'* dievkalpojumus neapmeklē 13% no respondentiem, kuri norādīja, ka ir luterāņi, 9% no pareizticīgajiem un 3% no katoļiem. No aptaujas dalībniekiem, kuri uzskata sevi par ticīgajiem, bet nevar sevi pieskaitīt noteiktai konfesijai, atbildi *'nekad'* atzīmēja 28%, bet no tiem, kuri neuzskata sevi par ticīgu, to norādīja 59%.

Saskaņā ar aptaujas rezultātiem, to, ka vismaz vienu reizi mēnesī (atbildes *'vismaz vienu reizi nedēļā'* un *'vismaz vienu reizi mēnesī'*) apmeklē dievkalpojumus, biežāk kā caurmērā norādījuši arī vecāki ar augstāko izglītību

(20%), respondenti Latgalē (30%) un citās pilsētās (ne Rīgā) dzīvojošie (19%).

Pētījuma ietvaros skolēnu vecākiem tika lūgts arī norādīt, vai viņu bērni apmeklē kādas kristīgās konfesijas pasākumus bērniem. Dati par respondentu atbildēm apkopoti sekojošā grafikā.

Skolēnu vecāku aptaujas dati liecina, ka kādas kristīgās konfesijas pasākumus bērniem (svētdienas skolu u.tml.) *'regulāri'* apmeklē 5% sešgadīgo bērnu, bet *'dažkārt'* to dara 11% bērnu.

Raksturojot atbildes detalizētāk, jāatzīmē, ka no populārāko konfesiju pārstāvjiem to, ka viņu bērni *'regulāri'* vai *'dažkārt'* apmeklē kādas kristīgās konfesijas pasākumus bērniem, visbiežāk norādīja katoļi (23%). Atbildes *'regulāri'* un *'dažkārt'* atzīmēja arī 18% luterāņu un 7% pareizticīgo.

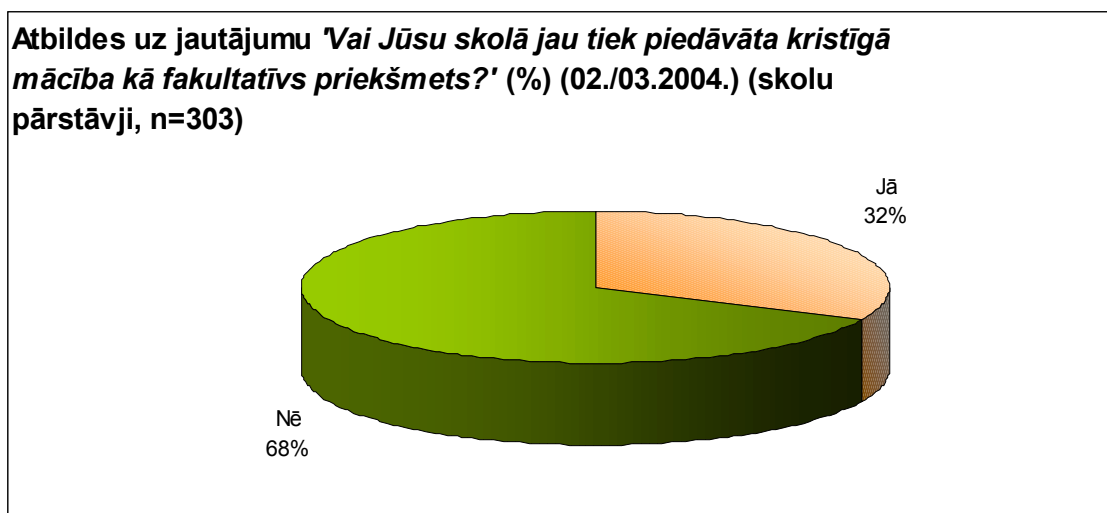
Biežāk kā caurmērā to, ka viņu bērni *'regulāri'* vai *'dažkārt'* apmeklē šādus pasākumus, norādījuši Zemgalē (18%) un Latgalē (32%) dzīvojošie. Jāpiebilst, ka vairāk kā puse no vecākiem (55%), kuri paši vismaz reizi mēnesī apmeklē dievkalpojumus (atbildes *'vismaz vienu reizi nedēļā'* un *'vismaz vienu reizi mēnesī'*), norādīja, ka viņu bērni regulāri vai dažkārt apmeklē kādas kristīgās konfesijas pasākumus bērniem.

Kopumā 83% aptaujāto norādīja, ka viņu bērni neapmeklē kristīgo konfesiju pasākumus bērniem – šādu atbildi sniedza 76% katoļu, 81% luterāņu, 92% pareizticīgo, kā arī 93% no tiem, kuri sevi uzskata par ticīgu, bet nevar pieskaitīt noteiktai konfesijai, un 95% no respondentiem, kuri sevi neuzskata par ticīgiem.

1.2. Skolu pieredze kristīgās mācības pasniegšanā

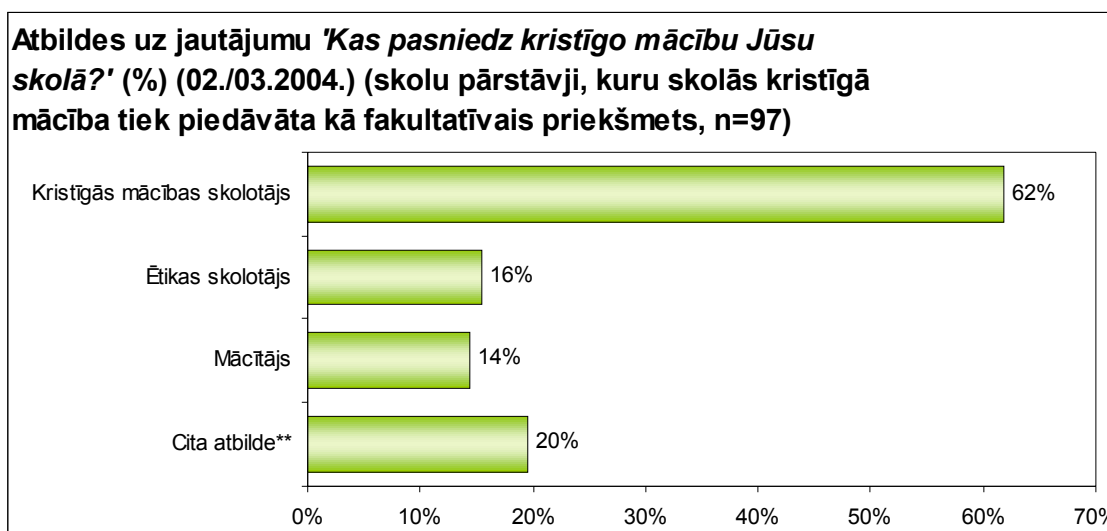
Lai noskaidrotu skolu pieredzi kristīgās mācības pasniegšanā, skolu pārstāvjiem tika lūgts norādīt, vai viņu skolā kristīgā mācība tiek piedāvāta kā fakultatīvs priekšmets, kas to pasniedz, cik ilgi priekšmets tiek mācīts un kā ir mainījies pieprasījums pēc šī mācību priekšmeta.

Nākamajā grafikā apkopoti dati par atbildēm uz jautājumu 'Vai Jūsu skolā jau tiek piedāvāta kristīgā mācība kā fakultatīvs priekšmets?'

Saskaņā ar pētījuma datiem, gandrīz 1/3 skolu (32%) kristīgā mācība jau tiek piedāvāta kā fakultatīvs priekšmets. Biežāk kā caurmērā to norādījuši skolu pārstāvji Latgalē (54%), citās pilsētās (ne Rīgā) (48%) un laukos (37%).

Dati par to, kas pasniedz kristīgo mācību, apkopoti nākamajā grafikā.

*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt vairāk kā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

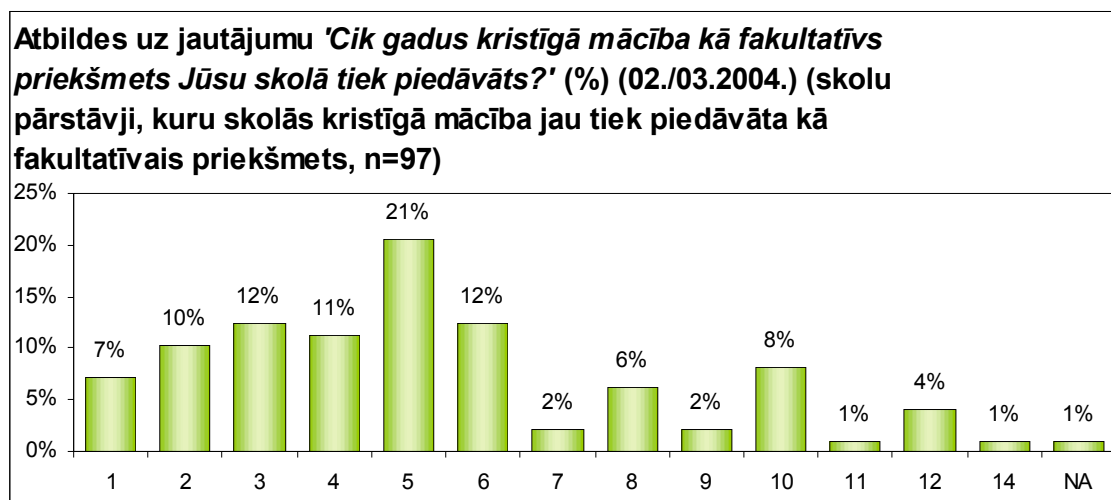
**Kategorijā 'cita atbilde' skolu pārstāvji minējuši: 'cilvēks (skolotājs), kurš ir izgājis katehētu kursus' (minēts 6 reizes); 'skolotājs, kurš ir izgājis kursus, ieguvis speciālu sertifikātu' (minēts 5 reizes); 'skolotāja – kristiete' (minēts 2 reizes); 'latviešu valodas un literatūras skolotāja' (minēts 1 reizi); 'Latvijas kristīgās akadēmijas 4. kursa studente' (minēts 1 reizi); 'sākumskolas skolotāja' (minēts 1 reizi); 'skolotāja – baznīcas ērģelniece' (minēts 1 reizi); 'skolotājs – fakultatīvi' (minēts 1 reizi); 'vietējās draudzes loceklis' (minēts 1 reizi).

Lielākā daļa (62%) no skolu pārstāvjiem, kuru skolās tiek piedāvāta kristīgā mācība kā fakultatīvs priekšmets, ir atzīmējuši, ka to pasniedz

kristīgās mācības skolotājs. Ievērojami retāk norādīts, ka kristīgo mācību pasniedz ētikas skolotājs (16%) vai mācītājs (14%).

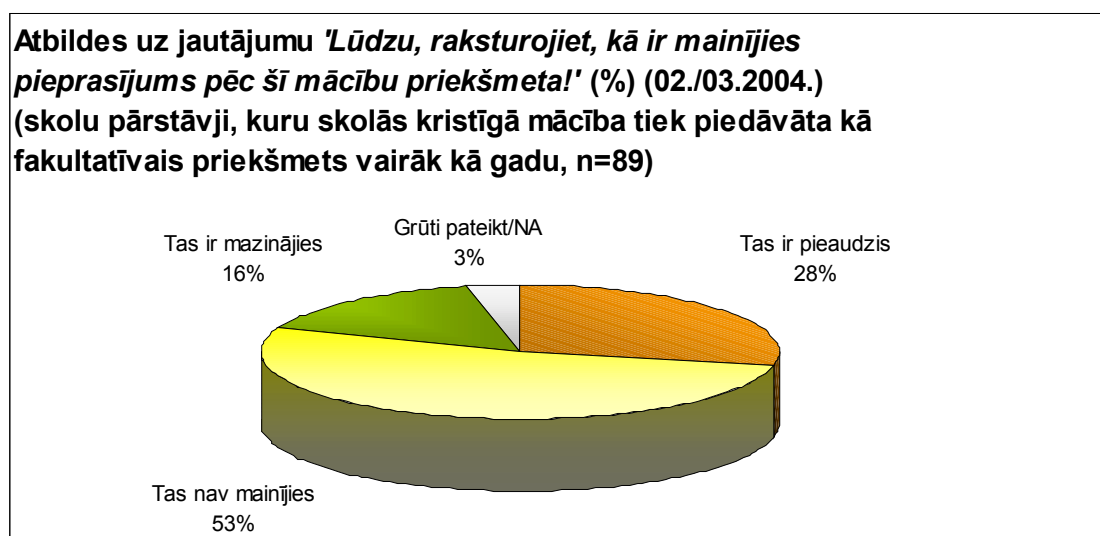
Skolu pārstāvjiem (kuru skolās kristīgā mācība jau tiek piedāvāta) lūdza arī atzīmēt, cik gadus viņu skolā kristīgā mācība tiek piedāvāta kā fakultatīvs priekšmets, un vai ir mainījies pieprasījums pēc šī priekšmeta.

Nākamajā grafikā apkopoti dati par skolu pārstāvju, kuru skolās kristīgā mācība jau tiek piedāvāta, atbildēm uz jautājumu *'Cik gadus kristīgā mācība kā fakultatīvs priekšmets Jūsu skolā jau tiek piedāvāts?'*

Vairāk kā puse (58%) no skolu pārstāvjiem, kuru skolās jau tiek piedāvāta kristīgā mācība, atzīmēja, ka šis priekšmets tiek mācīts 5 gadus un vairāk. To, ka šāds priekšmets tiek piedāvāts mazāk kā 5 gadus, norādīja 41%, tajā skaitā 7% atbildēja, ka kristīgā mācība tiek mācīta 1 gadu.

Skolu pārstāvjiem, kuru skolā kristīgā mācība tiek piedāvāta ilgāk kā vienu gadu, tika lūgts raksturot, kā mainījies pieprasījums pēc šī mācību priekšmeta. Dati par atbildēm apkopoti nākamajā grafikā.

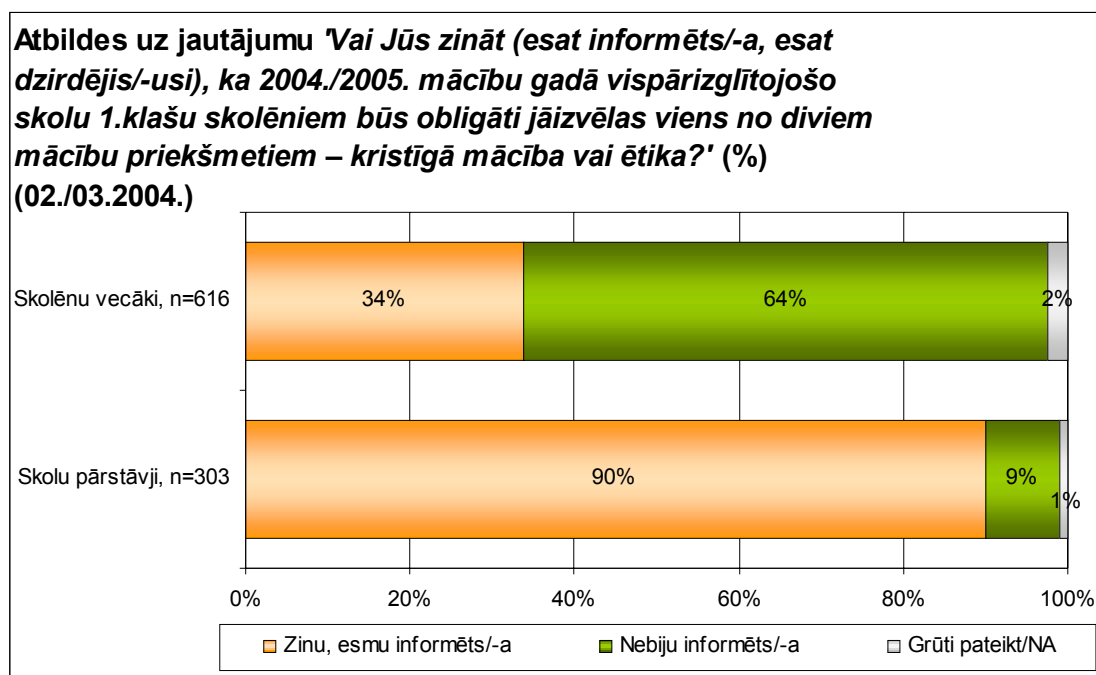

No skolu pārstāvjiem, kuru skolās ilgāk kā vienu gadu tiek mācīta kristīgā mācība, 53% norādīja, ka pieprasījums pēc tās nav mainījies, 28% atzīmēja, ka pieprasījums pieaudzis, bet 16% – ka tas ir samazinājies.

2. Informētība par izvēli starp kristīgo mācību un ētiku

Pētījuma ietvaros vecākiem un skolu pārstāvjiem lūdza raksturot, vai viņi ir informēti par to, ka 2004./2005. mācību gadā vispārizglītojošo skolu 1.klašu skolēniem būs obligāti jāizvēlas viens no diviem mācību priekšmetiem (kristīgā mācība vai ētika), kā arī norādīt informācijas avotus.

Aptaujas dati par skolēnu vecāku un skolu pārstāvju atbildēm uz jautājumu 'Vai Jūs zināt (esat informēts/a, esat dzirdējis/-usi), ka 2004./2005. mācību gadā vispārizglītojošo skolu 1.klašu skolēniem būs obligāti jāizvēlas viens no diviem mācību priekšmetiem – kristīgā mācība vai ētika?' apkopoti nākamajā grafikā.

Kā redzams, tikai 1/3 skolēnu vecāku (34%) atzīmējuši, ka ir informēti par to, ka 2004./2005. mācību gadā 1.klašu skolēniem obligāti būs jāizvēlas kristīgā mācība vai ētika, bet gandrīz 2/3 aptaujāto (64%) norādījuši, ka nav bijuši par to informēti. Biežāk kā caurmērā atbildi 'nebiju informēts/a' atzīmējuši vecāki ar pamatizglītību (72%), citu tautību pārstāvji (76%), Rīgā (71%) un Latgalē (68%) dzīvojošie.

No skolu pārstāvjiem (direktoriem, mācību pārziņiem) par šo reformu informēti ir 90%, bet gandrīz 1/10 respondentu (9%) norādīja, ka nebija par to informēti. Lai gan atšķirības nav būtiskas, jāatzīmē, ka nedaudz biežāk to, ka nav bijuši informēti, norādījuši pārstāvji no mazām skolām (mazāk kā 110 skolēni) (18%), no skolām ar krievu mācību valodu (13%), kā arī skolu pārstāvji Rīgā (11%) un Vidzemē (12%).

Skolēnu vecākiem un skolu pārstāvjiem, kuri bija dzirdējuši par to, ka 2004./2005. mācību gadā 1.klašu skolēniem būs obligāti jāizvēlas ētika vai kristīgā mācība, lūdza raksturot, kādā veidā viņi par to ir uzzinājuši.

Nākamajā grafikā apkopoti dati par skolēnu vecāku (kuri zināja par reformu) atbildēm uz jautājumu *'Kādā veidā Jūs uzzinājāt par to, ka 2004./2005. mācību gadā 1.klašu skolēniem būs obligāti jāizvēlas viens no diviem mācību priekšmetiem – kristīgā mācība vai ētika?'*

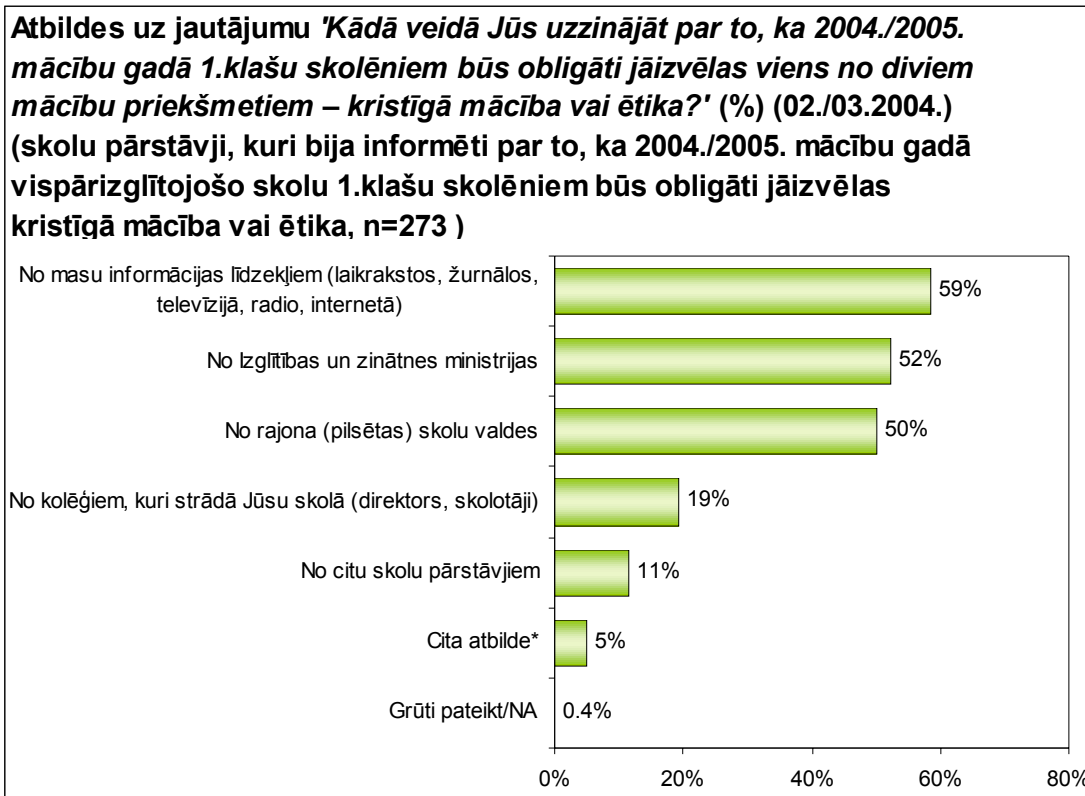
*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt vairāk kā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Kategorijā 'cita atbilde' vecāki minējuši: 'augstskolā (t.sk. Kristīgā akadēmija, RPIVA)' (minēts 3 reizes); 'baznīcā' (minēts 1 reizi); 'strādāju skolā' (minēts 1 reizi); 'tikko uzzināju' (minēts 1 reizi).

Saskaņā ar aptaujas rezultātiem, 2/3 no skolēnu vecākiem (66%), kuri bija informēti par to, ka 1.klašu skolēniem būs obligāti jāizvēlas kristīgā mācība vai ētika, norādīja, ka par šo projektu ir uzzinājuši no masu informācijas līdzekļiem.

To, ka par plānotajām izmaiņām tikuši informēti skolā vai bērnudārzā, norādīja 24%, bet 17% nākamo skolēnu vecāku atzīmēja, ka informāciju ieguvuši no neformāliem kanāliem.

Aptaujas dati par skolu pārstāvju (kuri zināja par reformu) atbildēm uz jautājumu 'Kādā veidā Jūs uzzinājāt par to, ka 2004./2005. mācību gadā 1.klašu skolēniem būs obligāti jāizvēlas viens no diviem mācību priekšmetiem – kristīgā mācība vai ētika?' apkopoti nākamajā grafikā.

*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt vairāk kā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Kategorijā 'cita atbilde' skolu pārstāvji minējuši: 'kristīgo skolotāju konferencē' (minēts 3 reizes); 'no arod biedrības' (minēts 2 reizes); 'no ētikas skolotāju metodiskās apvienības' (minēts 2 reizes); 'direktoru sanāksmē' (minēts 1 reizi); 'kursos' (minēts 1 reizi); 'mācoties augstskolā' (minēts 1 reizi); 'no draudzēm' (minēts 1 reizi); 'no sākumskolas metodiskās komisijas' (minēts 1 reizi); 'seminārā' (minēts 1 reizi); 'skolotāju izglītības centrā' (minēts 1 reizi).

Kā redzams, 59% no skolu pārstāvjiem (kuri bija informēti par to, ka 2004./2005. mācību gadā 1.klašu skolēniem būs obligāti jāizvēlas kristīgā mācība vai ētika) atbildēja, ka par šo projektu ir uzzinājuši no masu informācijas līdzekļiem.

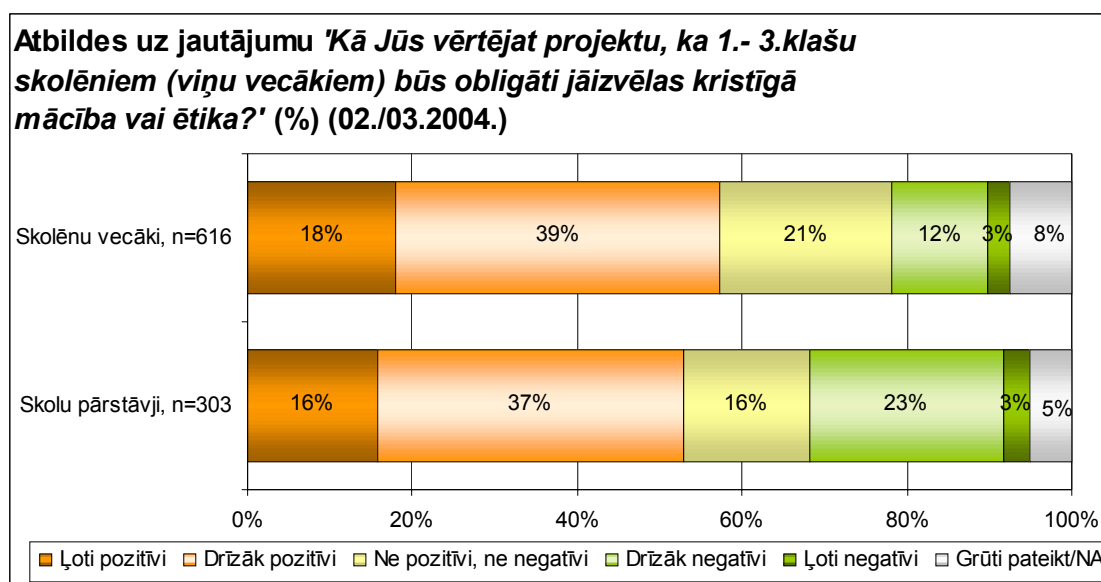
Par plānotajām izmaiņām no Izglītības un zinātnes ministrijas uzzinājuši 52%, bet no rajona (pilsētas) skolu valdēm – 50% skolu pārstāvju (kopumā to, ka informāciju ieguvuši no IZM vai skolu valdēm, norādīja 74% aptaujāto, bet 26% par reformu uzzinājuši no citiem avotiem).

3. Izvēles starp kristīgo mācību un ētiku vērtējums

Aptaujātajiem skolēnu vecākiem un skolu pārstāvjiem tika lūgts atzīmēt, kā viņi vērtē projektu, ka 1.-3.klašu skolēniem būs obligāti jāizvēlas kristīgā mācība vai ētika, kā arī raksturot, kāpēc viņi snieguši pozitīvu, neitrālu vai negatīvu vērtējumu.

Vecākiem un skolu pārstāvjiem lūdza norādīt, kāds ir viņu viedoklis par to, kādu ietekmi bērnu dalīšana grupās atkarībā no to attieksmes pret kristīgo mācību varētu atstāt uz attiecībām klasē. Pētījuma ietvaros skolēnu vecākiem lūdza arī atzīmēt, vai viņi 2004./2005. mācību gada sākumā labprātāk izvēlētos kristīgo mācību, ētiku vai sociālo zinību integrētu kursu.

Nākamajā grafikā apkopoti dati par skolēnu vecāku un skolu pārstāvju atbildēm uz jautājumu 'Kā Jūs vērtējat projektu, ka 1.-3.klašu skolēniem (viņu vecākiem) būs obligāti jāizvēlas kristīgā mācība vai ētika?'

Saskaņā ar pētījuma rezultātiem, projektu, ka 1.-3.klašu skolēniem obligāti jāizvēlas kristīgā mācība vai ētika, kopumā pozitīvi (atbildes 'ļoti pozitīvi' un 'drīzāk pozitīvi') vērtēja 57% skolēnu vecāku un 53% skolu pārstāvju. Tiesa, atbildi 'ļoti pozitīvi' abās grupās atzīmēja mazāk kā 1/5 aptaujāto.

Savukārt negatīvi (atbildes 'ļoti negatīvi' un 'drīzāk negatīvi') šo projektu vērtēja 14% skolēnu vecāku un 27% skolu pārstāvju.

Raksturojot skolēnu vecāku atbildes detalizētāk, jāatzīmē, ka biežāk kā caurmērā to, ka 1.-3.klašu skolēniem obligāti jāizvēlas kristīgā mācība vai ētika, kopumā pozitīvi vērtējuši Rīgā (61%), Zemgalē (64%) un Latgalē (63%) dzīvojošie, kā arī skolēnu vecāki, kuri sevi pieskaitījuši luterāņiem (65%). Negatīvu vērtējumu biežāk kā caurmērā šim projektam snieguši skolēnu vecāki ar augstāko izglītību (18%), Vidzemē dzīvojošie (17%) un tie, kuri neuzskata sevi par ticīgiem (25%).

Analizējot skolu pārstāvju atbildes, var secināt, ka kopumā pozitīvi šo reformu biežāk vērtējuši skolu pārstāvji no skolām ar krievu mācību valodu (60%), respondenti Rīgā (57%) un Latgalē (65%), kā arī to skolu pārstāvji,

kurās jau tiek piedāvāta kristīgā mācība kā fakultatīvs priekšmets (67%). To, ka minēto projektu vērtē negatīvi, biežāk kā caurmērā norādījuši skolu pārstāvji Kurzemē (45%) un Zemgalē (30%), citās pilsētās (ne Rīgā) (31%), kā arī respondenti no skolām, kurās kristīgā mācība netiek piedāvāta kā fakultatīvs priekšmets (33%).

Kā jau iepriekš minēts, skolēnu vecākiem un skolu pārstāvjiem tika lūgts arī paskaidrot vērtējumu, kādu viņi sniedza projektam, ka 1.-3.klašu skolēniem (viņu vecākiem) būs obligāti jāizvēlas kristīgā mācība vai ētika. Jāatzīmē, ka šis bija t.s. 'atvērtais' jautājums – respondentiem netika piedāvāti atbilžu varianti, viņi brīvi formulēja savas atbildes, kas datu apstrādes gaitā tika apkopotas lielākās grupās. Nākamajās tabulās apkopoti dati par skolēnu vecāku un skolu pārstāvju atbildēm atkarībā no tā, kā viņi vērtējuši minēto projektu.

Dati par skolēnu vecāku un skolu pārstāvju atbildēm uz jautājumu 'Kāpēc Jūs vērtējat projektu, ka 1.-3.klašu skolēniem (viņu vecākiem) būs jāizvēlas kristīgā mācība vai ētika.

(Respondenti, kuri uz jautājumu 'Kā Jūs vērtējat projektu, ka 1.-3.klašu skolēniem (viņu vecākiem) būs obligāti jāizvēlas kristīgā mācība vai ētika?' atzīmējuši atbildes 'loti pozitīvi' vai 'drīzāk pozitīvi').

	Skolēnu vecāki, n=353 <small>(1 resp.=0.3%)</small>	Skolu pārstāvji, n=160 <small>(1 resp.=0.6%)</small>
Pozitīva attieksme		
Vispārēji uzskati		
Atbalstu šo projektu, šādu priekšmetu mācīšanu	3%	9%
Visas zināšanas noder, tas paplašinās redzeslokus	9%	3%
Pozitīvi tiek vērtēta iespēja izvēlēties starp ētiku/ kristīgo mācību	7%	14%
Šāds variants labāks nekā integrēts sociālo zinātņu kurss	0.3%	
Daudzās ģimenēs vecākiem nav laika, par šīm tēmām nerunā vai vecāki nespēj sniegt atbildes	2%	9%
Vecāki to atbalsta/ pieprasa		2%
Uzskati par šiem priekšmetiem		
Priekšmetiem pozitīva ietekme bērna attīstībā, audzināšanā (bērni būs labāki)	12%	14%
Priekšmeti nepieciešami, jo apkārtējā sabiedrībā trūkst garīguma, tā ir degradējusies, samaitāta	3%	9%
Priekšmeti veicinās bērnu garīgo, intelektuālo attīstību	5%	4%
Bērniem tiks iemācīta laba uzvedība un kultūra	5%	
Šie priekšmeti jā māca no agras bērnības	4%	8%
Mūsdienās bērni neaudzināti, slikti, nepieciešama šo priekšmetu mācīšana	3%	3%
Priekšmeti veicinās bērnos izpratni par vērtību sistēmu, par labo un ļauno	4%	8%
Priekšmeti iemācīs bērniem cienīt citam citu, pieklājību, labestību	5%	0.6%
Priekšmeti sniegs zināšanas, kas noderēs turpmāk, pamati ir jāzina	3%	1%
Uzskati par kristīgo mācību		
Jāmāca kristīgā mācība	2%	4%
Kristīgai mācībai pozitīva ietekme bērna attīstībā, audzināšanā (bērni būs labāki)	2%	3%
Kristīgā mācība jā māca no agras bērnības	1%	
Mūsdienās bērni neaudzināti, slikti, nepieciešama kristīgā mācība	0.3%	
Kristīgā mācība veicinās bērnos izpratni par vērtību sistēmu, par labo un ļauno	0.8%	0.6%
Kristīgā mācība iemācīs bērniem cienīt citam citu, pieklājību, labestību	1%	0.6%
Kristīgā mācība sniegs zināšanas, kas noderēs turpmāk, pamati ir jāzina	0.3%	
Bērni tuvināsies Dievam, uzzinās par ticību, Dievu, Baznīcu	3%	0.6%
Pats/-i esmu / paši esam kristieši, uzskatu, ka kristīgā mācība ir vajadzīga	2%	
Pats/-i esmu mācīties/-usies kristīgo mācību, tā ir vajadzīga	0.6%	
Kristīgā mācība skolā (citās skolās) jau tiek mācīta	2%	3%
Bērnam jābūt priekšstatam par kristīgajām konfesijām, reliģiju daudzveidību	3%	0.6%

Pētījums/projekts: Attieksme pret kristīgās mācības mācīšanu 1.-3.klašu skolēniem

Tabulas turpinājums

	Skolēnu vecāki, n=353 (1 resp.=0.3%)	Skolu pārstāvji, n=160 (1 resp.=0.6%)
Uzskati par ētiku		
Jāmāca ētika (tā nepieciešama katram)	7%	9%
Ētikai pozitīva ietekme bērna attīstībā, audzināšanā (bērni būs labāki)	0.3%	0.6%
Ētika nepieciešama, jo apkārtējā sabiedrībā trūkst garīguma, tā ir degradējusies, samaitāta	0.8%	
Ētikā bērniem tiks iemācīta laba uzvedība un kultūra	0.8%	1%
Ētika jāmača no agras bērnības	0.6%	2%
Ētika veicinās bērnos izpratni par vērtību sistēmu, par labo un ļauno	0.6%	
Ētika iemācīs bērniem cienīt citam citu, pieklājību, labestību	0.3%	
Ētika sniegs zināšanas, kas noderēs turpmāk, pamati ir jāzina	2%	
Pats/ī esmu mācījies/-usies ētiku, tā ir vajadzīga	0.8%	
Ētiku mūsu skolā jau māca		1%
Negatīva attieksme**		
Vispārēji uzskati		
Atbalsta integrētu sociālo zinību kursu	0.3%	0.6%
Bērniem arī bez šiem priekšmetiem liela slodze	0.6%	
Bērnām (kad paaugsties) jāizvēlas pašām, ko viņš vēlas mācīties, kam ticēt (tas nav jādara vecākiem/skolotājiem)	0.6%	
Nesagatavota reforma (skolas nav gatavas, nav izskaidrots)		1%
Resursu nepietiekamība (nodrošināt abus priekšmetus, mazs skolēnu skaits)		0.6%
Negatīvi, ka citiem priekšmetiem samazināsies stundu skaits		1%
Negatīvi vērtē iespēju izvēlēties starp ētiku/ kristīgo mācību (klase dalīsies grupās, vajag mācīt abus priekšmetus visiem)	1%	1%
Uzskati par šiem priekšmetiem		
Šie priekšmeti 1.-3.klasē ir par agru	0.3%	0.6%
Šiem priekšmetiem jābūt fakultatīviem, izvēles		3%
Uzskati par kristīgo mācību		
Nevajag mācīt kristīgo mācību (1.-3.kl. skolēniem)	0.6%	
Kristīgai mācībai jābūt izvēles priekšmetam, fakultatīvai nodarbībai	1%	2%
Kristīgo mācību jāmača lielākiem bērniem (mazi bērni viegli ietekmējami)	0.6%	
Ticība, reliģija ir individuālā / ģimenes lieta	0.6%	
Šāda veida zināšanas jāiegūst ģimenē	0.3%	
Klasē ir dažādu konfesiju/ ticību bērni		0.6%
Vecāki vēlas, lai katrai konfesijai kristīgo mācību mācītu atsevišķi		0.6%
Uzskati par ētiku		
Nevajag mācīt ētiku (1.-3.kl. skolēniem)	0.3%	
Ētika 1.-3.klasē ir par agru (bērni ir par mazu, priekšmets par sarežģītu)	0.3%	0.6%
Bažas par mācību stundu kvalitāti		
Bažas par skolotājiem, to kvalifikāciju	0.3%	3%
Nav pārliecības par mācību stundu kvalitāti (vai būs bērnam saprotami, vai patiks)	0.8%	
Bažas par kristīgās mācības skolotājiem, to kvalifikāciju		1%
Informācijas trūkums, neitrāla attieksme		
Nav pietiekamas informācijas par šo projektu (programmu saturu, ko mācīs)	0.3%	
Grūti izvērtēt šo priekšmetu nepieciešamību, kā tas ietekmēs bērnus		0.6%
Vecākiem grūti izvēlēties starp šiem priekšmetiem	0.3%	
Nav iebildumu pret šo priekšmetu mācīšanu	2%	
Cita atbilde***	1%	
Nezinu/NA	20%	6%

*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt vairāk kā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Arī respondenti, kuri projektu kopumā vērtē 'drīzāk pozitīvi', minējuši atsevišķus negatīvus aspektus (kādēļ projekts nav vērtēts 'joti pozitīvi').

***Kategorijā 'cita atbilde' ietilpst: vecāku aptauja – 'domāju bērnu laist katoļu skolā' (minēts 1 reizi); 'ja tie būtu izvēles priekšmeti, daudzi tos noteikti neizvēlētos' (minēts 1 reizi); 'tādēļ, ka ieviešot jaunu projektu, ir interese par vecāku viedokli, tiek ņemtas vērā bērnu intereses (vēlmes)' (minēts 1 reizi); 'man savi uzskati nevienam nav jādara zināmi' (minēts 1 reizi).

Raksturojot, kādēļ projekts, ka 1.-3.klašu skolēniem obligāti jāizvēlas kristīgā mācība vai ētika, vērtēts kopumā pozitīvi, viens no biežāk minētajiem argumentiem ir tas, ka šis projekts paredz iespēju vecākiem izvēlēties, ko viņu

bērni mācīsies – šo aspektu minējuši 7% skolēnu vecāku un 14% skolu pārstāvju. No vispārējiem aspektiem, kādēļ projekts vērtējams pozitīvi, vecāki biežāk minējuši arī to, ka visas zināšanas noder, tas paplašinās redzesloku, bet skolu pārstāvji uzsvēruši to, ka daudzās ģimenēs vecāki laika vai zināšanu trūkuma dēļ ar bērniem par šīm tēmām nerunā vai pauduši vispārēju atbalstu šim projektam.

Pamatojot to, kāpēc projektu vērtē pozitīvi, aptaujas dalībnieki arī pauduši atbalstu šo priekšmetu mācīšanai (vai konkrēti ētikai vai kristīgai mācībai), daudzi respondenti, paūzot atbalstu šiem priekšmetiem, minējuši arī argumentus, kādēļ šie priekšmeti (vai viens no tiem) būtu jā māca. Gan skolēnu vecāki, gan skolu pārstāvji pauduši viedokli, ka šo priekšmetu mācīšana pozitīvi ietekmēs bērnus, to audzināšanu, ka bērni kļūs labāki, tiek pausts arī viedoklis, ka tie veicinās bērnu garīgo, intelektuālo attīstību, veicinās bērnus izpratni par vērtību sistēmu. Respondenti arī norādījuši, ka ir svarīgi, lai šie priekšmeti bērniem tiktu mācīti jau no agras bērnības, pirmajām klasēm (tādēļ arī projekts vērtējams pozitīvi).

Jāpiebilst, ka daļa respondentu, kuri projektu kopumā vērtējuši pozitīvi, tomēr norādījuši arī uz atsevišķiem negatīviem aspektiem, kas viņiem rada bažas saistībā ar šo priekšmetu ieviešanu. Savukārt 20% vecāku un 6% skolu pārstāvju atturējās raksturot, kādēļ viņi pozitīvi vērtējuši projektu, ka 1.-3.klašu skolēniem (viņu vecākiem) obligāti būs jāizvēlas kristīgā mācība vai ētika.

Aptaujas dati par vecāku un skolu pārstāvju atbildēm uz jautājumu ‘Kāpēc Jūsu vērtējums ir tāds?’ grupā, kas projektu (ka 1.-3.klašu skolēniem (viņu vecākiem) būs jāizvēlas kristīgā mācība vai ētika) vērtēja ne pozitīvi, ne negatīvi.

(Respondenti, kuri uz jautājumu ‘Kā Jūs vērtējat projektu, ka 1.-3.klašu skolēniem (viņu vecākiem) būs obligāti jāizvēlas kristīgā mācība vai ētika?’ atzīmējuši atbildi ‘ne pozitīvi, ne negatīvi’).

	Skolēnu vecāki, n=129 (1 resp.=0.8%)	Skolu pārstāvji, n=47 (1 resp.=2.1%)
Pozitīva attieksme		
Vispārēji uzskati		
Atbalstu šo projektu, šādu priekšmetu mācīšanu	0.8%	
Visas zināšanas noder, tas paplašinās redzesloku	5%	
Pozitīvi tiek vērtēta iespēja izvēlēties starp ētiku/ kristīgo mācību	2%	
Uzskati par šiem priekšmetiem		
Priekšmeti nepieciešami, jo apkārtējā sabiedrībā trūkst garīguma, tā ir degradējusies, samaitāta	0.8%	
Priekšmeti veicinās bērnu garīgo, intelektuālo attīstību	0.8%	
Bērniem tiks iemācīta laba uzvedība un kultūra	0.8%	
Priekšmeti sniegs zināšanas, kas noderēs turpmāk, pamati ir jāzina	0.8%	
Uzskati par kristīgo mācību		
Jāmāca kristīgā mācība	0.8%	
Kristīgā mācība skolā (citās skolās) jau tiek mācīta	0.8%	
Uzskati par ētiku		
Jāmāca ētika (tā nepieciešama katram)	3%	2%
Negatīva attieksme**		
Vispārēji uzskati		
Atbalsta integrētu sociālo zinību kursu	0.8%	2%
Bērniem arī bez šiem priekšmetiem liela slodze	5%	6%
Šāda veida zināšanas jāiegūst ģimenē	2%	

Pētījums/projekts: Attieksme pret kristīgās mācības mācīšanu 1.-3.klašu skolēniem

Tabulas turpinājums

	Skolēnu vecāki, n=129 (1 resp.=0.8%)	Skolu pārstāvji, n=47 (1 resp.=2.1%)
Bērnam (kad paaugsies) jāizvēlas pašam, ko viņš vēlas mācīties, kam ticēt (tas nav jādara vecākiem/skolotājiem)	5%	
Nesagatavota reforma (skolas nav gatavas, nav izskaidrots)		2%
Negatīvi vērtē IZM reformas, šo projektu		2%
Resursu nepietiekamība (nodrošināt abus priekšmetus, mazs skolēnu skaits)		6%
Negatīvi, ka citiem priekšmetiem samazināsies stundu skaits	0.8%	
Negatīvi vērtē iespēju izvēlēties starp ētiku/ kristīgo mācību (klase dalīsies grupās, vajag mācīt abus priekšmetus visiem)	4%	
Uzskati par šiem priekšmetiem		
Šie priekšmeti 1.-3.klasē ir par agru	5%	
Šiem priekšmetiem jābūt fakultatīviem, izvēles	0.8%	6%
Nevajag mācīt nevienu no šiem priekšmetiem (1.-3.kl. skolēniem)	0.8%	
Iepriekš nav mācīti šie priekšmeti skolā 1.-3.klasei	1.6%	
Šīs tēmas tiek apgūtas citos priekšmetos, atsevišķi priekšmeti nav vajadzīgi	0.8%	4%
Uzskati par kristīgo mācību		
Nevajag mācīt kristīgo mācību (1.-3.kl. skolēniem)	2%	
Kristīgai mācībai jābūt izvēles priekšmetam, fakultatīvai nodarbībai	2%	6%
Kristīgai mācībai ir domāta svētdienas skola	2%	6%
Kristīgo mācību jāmāca lielākiem bērniem (mazi bērni viegli ietekmējami)	0.8%	
Vecāki neatbalsta kristīgo mācību		2%
Ticība, reliģija ir individuālā / ģimenes lieta	2%	11%
Baznīcai un skolai jābūt nodalītām		2%
Klasē ir dažādu konfesiju/ ticību bērni	2%	6%
Uzskati par ētiku		
Ētika 1.-3.klasē ir par agru (bērni ir par mazu, priekšmets par sarežģītu)	2%	
Ētika jau tiek mācīta/ būtu jā māca citu priekšmetu ietvaros	0.8%	4%
Bažas par mācību stundu kvalitāti		
Bažas par skolotājiem, to kvalifikāciju	2%	13%
Nav pārliecības par mācību stundu kvalitāti (vai būs bērnam saprotami, vai patiks)	3%	2%
Bažas par kristīgās mācības skolotājiem, to kvalifikāciju		4%
Informācijas trūkums, neitrāla attieksme		
Nav pietiekamas informācijas par šo projektu (programmu saturu, ko mācīs)	15%	19%
Grūti izvērtēt šo priekšmetu nepieciešamību, kā tas ietekmēs bērnus	5%	2%
Grūti izvērtēt kristīgās mācības nepieciešamību, kā tas ietekmēs bērnus	0.8%	
Nav iebildumu pret šo priekšmetu mācīšanu	7%	4%
Neesmu par to domājis	0.8%	
Mans viedoklis tāpat neko neietekmēs (kā lems, tā būs)	2%	
Var pasniegt tikai pamatus, bērniem saprotami	3%	
Cita atbilde**	0.8%	4%
Nezinu/NA	30%	11%

*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt vairāk kā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Kategorijā 'cita atbilde' ietilpst: vecāku aptauja – 'neesmu pārliecināta, ka bērni laukos ir sagatavoti kristīgai mācībai, jo pamatiem jābūt ieliktiem jau mājās' (minēts 1 reizi); skolu pārstāvju aptauja: 'netika uzklauts skolu viedoklis šai jautājumā, ir arī pretrunas ar to kursu, ko iet ES valstīs' (minēts 1 reizi); 'pēc prakses un pieredzes' (minēts 1 reizi).

Savu atbildi 'ne pozitīvi, ne negatīvi' skolēnu vecāki un skolu pārstāvji galvenokārt pamato ar to, ka nav pietiekamas informācijas par šo projektu (ko šajos priekšmetos mācīs, kāds būs programmu saturs) (vecāki: 15%, sk.pārst.: 19%).

Pamatojot sniegto vērtējumu, skolēnu vecāki un skolu pārstāvji pauduši bažas par to, ka skolēniem ir liela slodze. Skolu pārstāvji salīdzinoši bieži arī uzsvēruši, ka ticība, reliģija ir individuāla, ģimenes lieta, kā arī pauduši bažas par projekta realizēšanai nepieciešamajiem resursiem, skolotājiem, to

Pētījums/projekts: Attieksme pret kristīgās mācības mācīšanu 1.-3.klašu skolēniem

sagatavošanu, lai pasniegtu šos mācību priekšmetus. Jāpiebilst, ka savu atbildi paskaidrot atturējušies 30% skolēnu vecāku un 11% skolu pārstāvju.

Nākamajā tabulā apkopoti dati par skolēnu vecāku un skolu pārstāvju atbildēm uz jautājumu 'Kāpēc Jūsu vērtējums ir tāds?' grupā, kas negatīvi vērtēja projektu, ka 1.-3.klašu skolēniem (viņu vecākiem) būs obligāti jāizvēlas kristīgā mācība vai ētika.

(Respondenti, kuri uz jautājumu 'Kā Jūs vērtējat projektu, ka 1.-3.klašu skolēniem (viņu vecākiem) būs obligāti jāizvēlas kristīgā mācība vai ētika?' atzīmējuši atbildes 'joti negatīvi' vai 'drīzāk negatīvi').

	Skolēnu vecāki, n=88 (1 resp.=1.1%)	Skolu pārstāvji, n=81 (1 resp.=1.2%)
Pozitīva attieksme		
Uzskati par ētiku		
Jāmāca ētika (tā nepieciešama katram)	5%	3%
Ētikā bērniem tiks iemācīta laba uzvedība un kultūra	1%	
Ētika jāmača no agras bērnības		1%
Negatīva attieksme**		
Vispārēji uzskati		
Atbalsta integrētu sociālo zinību kursu	3%	17%
Bērniem arī bez šiem priekšmetiem liela slodze	19%	15%
Šāda veida zināšanas jāiegūst ģimenē	3%	1%
Bērnam (kad paaugsties) jāizvēlas pašam, ko viņš vēlas mācīties, kam ticēt (tas nav jādara vecākiem/skolotājiem)	9%	1%
Nesagatavota reforma (skolas nav gatavas, nav izskaidrots)		7%
Negatīvi vērtē IZM reformas, šo projektu	2%	
Resursu nepietiekamība (nodrošināt abus priekšmetus, mazs skolēnu skaits)		15%
Negatīvi, ka citiem priekšmetiem samazināsies stundu skaits	2%	11%
Negatīvi vērtē iespēju izvēlēties starp ētiku/ kristīgo mācību (klase dalīsies grupās, vajag mācīt abus priekšmetus visiem)	11%	1%
Apmierina pašreizējais stāvoklis (izmaiņas nav vajadzīgas)	1%	
Uzskati par šiem priekšmetiem		
Šie priekšmeti 1.-3.klasē ir par agru	18%	3%
Šiem priekšmetiem jābūt fakultatīviem, izvēles	2%	9%
Nevajag mācīt nevienu no šiem priekšmetiem (1.-3.kl. skolēniem)		1%
Šīs tēmas tiek apgūtas citos priekšmetos, atsevišķi priekšmeti nav vajadzīgi		5%
Uzskati par kristīgo mācību		
Nevajag mācīt kristīgo mācību (1.-3.kl. skolēniem)	6%	5%
Kristīgai mācībai jābūt izvēles priekšmetam, fakultatīvai nodarbībai	3%	5%
Kristīgai mācībai ir domāta svētdienas skola	5%	6%
Kristīgo mācību jāmača lielākiem bērniem (mazi bērni viegli ietekmējami)	2%	
Vecāki neatbalsta kristīgo mācību		1%
Ticība, reliģija ir individuālā / ģimenes lieta	10%	10%
Baznīcai un skolai jābūt nodalītām	3%	6%
Klasē ir dažādu konfesiju/ ticību bērni		6%
Uzskati par ētiku		
Ētika 1.-3.klasē ir par agru (bērni ir par mazu, priekšmets par sarežģītu)	7%	
Ētika jau tiek mācīta/ būtu jāmača citu priekšmetu ietvaros	1%	4%
Bažas par mācību stundu kvalitāti		
Bažas par skolotājiem, to kvalifikāciju	5%	25%
Nav pārliecības par mācību stundu kvalitāti (vai būs bērnam saprotami, vai patiks)	1%	
Bažas par kristīgās mācības skolotājiem, to kvalifikāciju		1%

Pētījums/projekts: Attieksme pret kristīgās mācības mācīšanu 1.-3.klašu skolēniem

Tabulas turpinājums

	Skolēnu vecāki, n=88 (1 resp.=1.1%)	Skolu pārstāvji, n=81 (1 resp.=1.2%)
Informācijas trūkums, neitrāla attieksme		
Nav pietiekamas informācijas par šo projektu (programmu saturu, ko mācīs)		4%
Grūti izvērtēt šo priekšmetu nepieciešamību, kā tas ietekmēs bērnus		1%
Nav iebildumu pret šo priekšmetu mācīšanu	1%	
Mans viedoklis tāpat neko neietekmēs (kā lems, tā būs)	1%	
Var pasniegt tikai pamatus, bērniem saprotami	1%	
Vecākiem grūti izvēlēties starp šiem priekšmetiem	1%	4%
Cita atbilde**	3%	3%
Nezinu/NA	14%	1%

*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt vairāk kā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Kategorijā 'cita atbilde' ietilpst: vecāku aptauja – 'gribētu viennozīmīgu attieksmi pret reliģiju kopumā' (minēts 1 reizi); 'man nav noformulēta pašas attieksme pret kristietību' (minēts 1 reizi); 'pašlaik daudz aktuālāk ir kvalitatīvas latviešu valodas mācīšana krievu skolās' (minēts 1 reizi); skolu pārstāvju aptauja: 'vajadzētu mācīt patriotismu' (minēts 1 reizi); 'mēs esam internātskola, un vecākiem ir vienīga, nav pareizi, ka izvēlas skola, nevis vecāki' (minēts 1 reizi).

Gan skolēnu vecāki, gan skolu pārstāvji, pamatojot, kādēļ šo projektu vērtē negatīvi, salīdzinoši bieži minējuši to, ka skolēniem jau tāpat ir liela slodze, un jaunu priekšmetu ieviešana to vēl palielinās (vecāki: 19%, sk.pārst.: 15%).

Skolu pārstāvji arī pauduši bažas par projekta realizēšanai nepieciešamajiem resursiem, skolotājiem, to kvalifikāciju, stundu skaita samazināšanu citiem mācību priekšmetiem, kā arī norādījuši, ka labprātāk atbalstītu integrētu sociālo zinību kursu, un to, ka ticība, reliģija ir individuāla, ģimenes lieta.

Arī skolēnu vecāki salīdzinoši bieži norādījuši, ka ticība, reliģija ir individuāla, ģimenes lieta, viņi arī minējuši, ka šie priekšmeti 1.-3.klasē ir par agru, un pauduši bažas par to, ka ir jāizvēlas viens no priekšmetiem – ētika vai kristīgā mācība (bērni dalīsies grupās, labāk būtu mācīt abus priekšmetus).

Jāatzīmē, ka no respondentiem, kuri šo projektu kopumā vērtē negatīvi, 5% vecāku un 3% skolu pārstāvju puda atbalstu ētikas mācīšanai (negatīvais vērtējums šajos gadījumos vairāk saistīts ar kritiku par kristīgās mācības ieviešanu vai nepieciešamību nodrošināt abus priekšmetus).

Pētījums/projekts: Attieksme pret kristīgās mācības mācīšanu 1.-3.klašu skolēniem

Nākamajā tabulā apkopoti dati par skolēnu vecāku un skolu pārstāvju atbildēm uz jautājumu *'Kāpēc Jūsu vērtējums ir tāds?'* grupā, kas atturējās vērtēt projektu, ka 1.-3.klašu skolēniem (viņu vecākiem) būs obligāti jāizvēlas kristīgā mācība vai ētika.

(Respondenti, kuri uz jautājumu *'Kā Jūs vērtējat projektu, ka 1.-3.klašu skolēniem (viņu vecākiem) būs obligāti jāizvēlas kristīgā mācība vai ētika?'* atzīmējuši atbildi *'grūti pateikt'*).

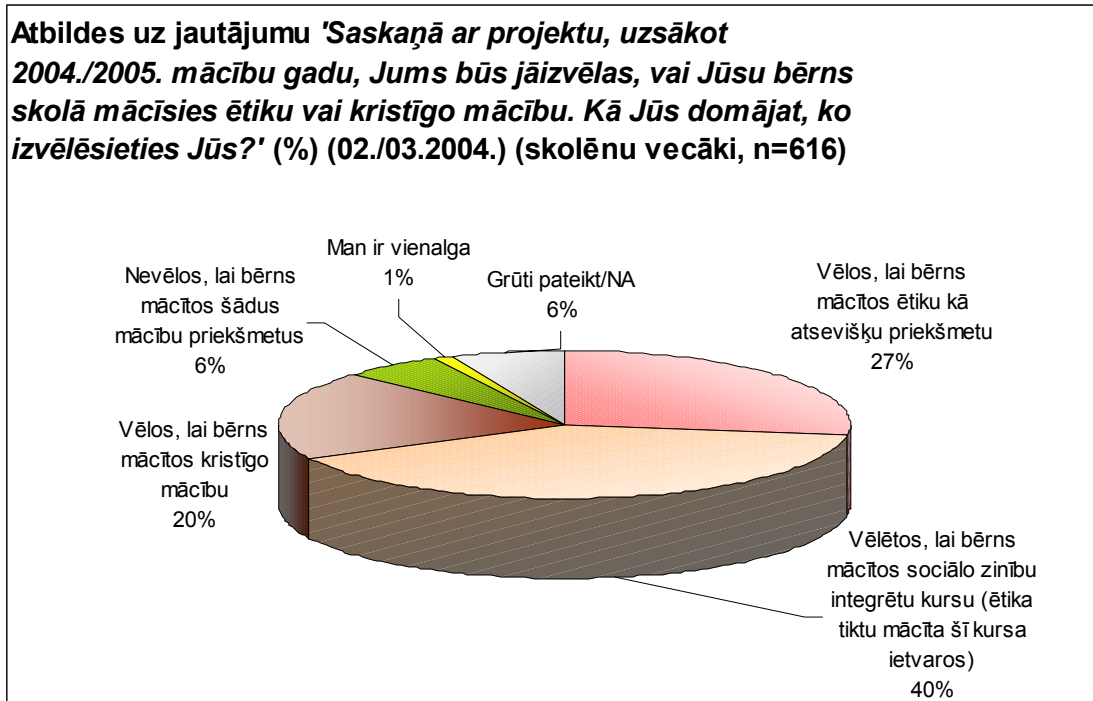
	Skolēnu vecāki, n=46 (1 resp.=2.2%)	Skolu pārstāvji, n=15 (1 resp.=6.7%)
Pozitīva attieksme		
Vispārēji uzskati		
Pozitīvi tiek vērtēta iespēja izvēlēties starp ētiku/ kristīgo mācību		7%
Uzskati par kristīgo mācību		
Jāmāca kristīgā mācība		7%
Uzskati par ētiku		
Jāmāca ētika (tā nepieciešama katram)	9%	
Negatīva attieksme**		
Vispārēji uzskati		
Bērniem arī bez šiem priekšmetiem liela slodze	2%	7%
Bērnam (kad paaugsies) jāizvēlas pašam, ko viņš vēlas mācīties, kam ticēt (tas nav jādara vecākiem/skolotājiem)	2%	
Resursu nepietiekamība (nodrošināt abus priekšmetus, mazs skolēnu skaits)		13%
Negatīvi, ka citiem priekšmetiem samazināsies stundu skaits		7%
Negatīvi vērtē iespēju izvēlēties starp ētiku/ kristīgo mācību (klase dalīsies grupās, vajag mācīt abus priekšmetus visiem)	2%	7%
Uzskati par šiem priekšmetiem		
Šie priekšmeti 1.-3.klasē ir par agru	2%	7%
Šiem priekšmetiem jābūt fakultatīviem, izvēles	2%	
Uzskati par kristīgo mācību		
Nevajag mācīt kristīgo mācību (1.-3.kl. skolēniem)	2%	
Kristīgai mācībai jābūt izvēles priekšmetam, fakultatīvai nodarbībai	2%	
Kristīgai mācībai ir domāta svētdienas skola	2%	
Kristīgo mācību jāmača lielākiem bērniem (mazi bērni viegli ietekmējami)	2%	
Vecāki neatbalsta kristīgo mācību		7%
Ticība, reliģija ir individuāla / ģimenes lieta	4%	
Klasē ir dažādu konfesiju/ ticību bērni		13%
Bažas par mācību stundu kvalitāti		
Bažas par skolotājiem, to kvalifikāciju		20%
Informācijas trūkums, neitrāla attieksme		
Nav pietiekamas informācijas par šo projektu (programmu saturu, ko mācīs)	24%	20%
Grūti izvērtēt šo priekšmetu nepieciešamību, kā tas ietekmēs bērnus	2%	
Vecākiem grūti izvēlēties starp šiem priekšmetiem		13%
Neesmu par to domājis	4%	7%
Cita atbilde**		
Nezinu/NA	50%	13%

*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt vairāk kā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Kategorijā *'cita atbilde'* ietilpst: skolu pārstāvju aptauja: *'90.gadu sākumā bija 'baltās stundas', bērni uztvēra nozīmi'* (minēts 1 reizi).

Aptaujas dalībnieki, kuri atturējās vērtēt projektu, ka 1.-3.klašu skolēniem būs obligāti jāizvēlas kristīgā mācība vai ētika, savu atbildi galvenokārt pamatojuši ar to, ka nav pietiekamas informācijas par šo projektu (vecāki: 24%, sk.pārst.: 20%).

Skolēnu vecākiem tika lūgts arī norādīt, kuru priekšmetu viņi izvēlētos, lai bērns mācās. Dati par aptaujāto atbildēm uz jautājumu *'Saskaņā ar projektu, uzsākot 2004./2005. mācību gadu, Jums būs jāizvēlas, vai Jūsu bērns skolā mācīsies ētiku vai kristīgo mācību. Kā Jūs domājat, ko izvēlēšities Jūs?'* apkopoti nākamajā grafikā.

Saskaņā ar pētījuma rezultātiem, 2/5 aptaujāto vecāku (40%) vēlētos, lai viņu bērns mācās sociālo zinību integrētu kursu. To, ka vēlas, lai bērns mācītos ētiku kā atsevišķu priekšmetu, respondenti norādījuši biežāk (27%) kā to, ka vēlas, lai bērns mācītos kristīgo mācību (20%). Jāpiebilst, ka 6% skolēnu vecāku nevēlas, lai bērns mācītos šādus mācību priekšmetus.

Analizējot aptaujas datus, var secināt, ka atbildi *'vēlētos, lai bērns mācītos sociālo zinību integrētu kursu (ētika tiktu mācīta šī kursa ietvaros)'* biežāk kā caurmērā atzīmējuši skolēnu vecāki ar augstāko izglītību (52%), respondenti Kurzemē (44%), luterāņi (46%), pareizticīgie (43%), kā arī aptaujātie, kuri uzskata sevi par ticīgiem, bet nevar sevi pieskaitīt noteiktai konfesijai (45%), un vecāki, kuri neuzskata sevi par ticīgo (44%).

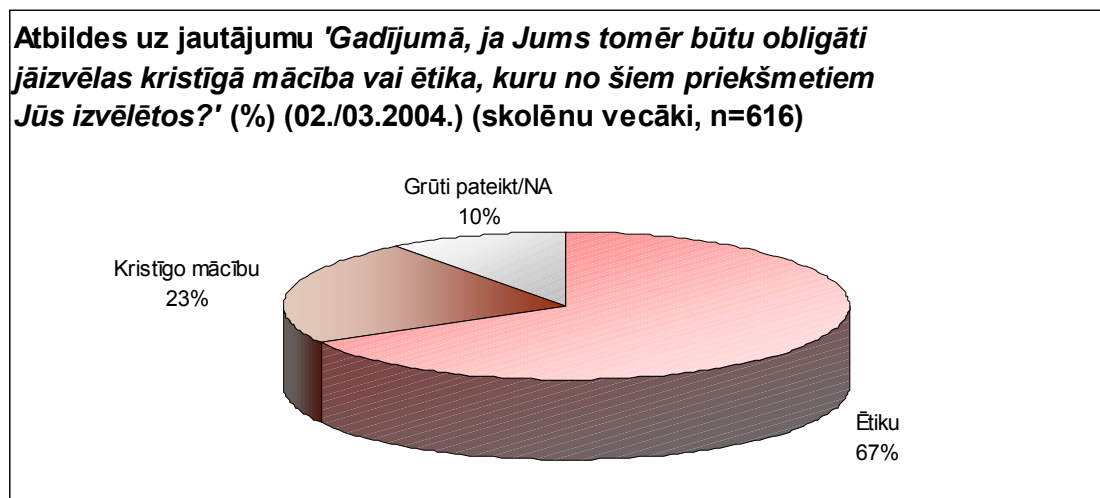
To, ka *'vēlas, lai bērns mācītos ētiku kā atsevišķu priekšmetu'*, nedaudz biežāk kā caurmērā norādījuši vecāki ar vidējo vai pamata izglītību, Rīgā un Kurzemē dzīvojošie, pareizticīgie un vecāki, kuri neuzskata sevi par ticīgo (visās minētajās grupās to norādīja 31%-32%).

Savukārt atbildi *'vēlos, lai bērns mācītos kristīgo mācību'* biežāk kā caurmērā atzīmējuši respondenti ar pamatzglītību (26%), latvieši (23%), Latgalē dzīvojošie (29%) un katoļi (28%).

Lai gan 40% aptaujāto vecāku norādīja, ka vēlētos, lai viņu bērns mācās integrētu sociālo zinību kursu (kā ietvaros tiktu mācīta arī ētika), 2004./2005. mācību gadā vispārizglītojošo skolu 1.klašu skolēniem šāda iespēja nav paredzēta. Izmaiņas mācību programmā paredz, ka 2004./2005.

mācību gadā 1.klašu skolēniem (viņu vecākiem) būs obligāti jāizvēlas, vai mācīties ētiku vai kristīgo mācību.

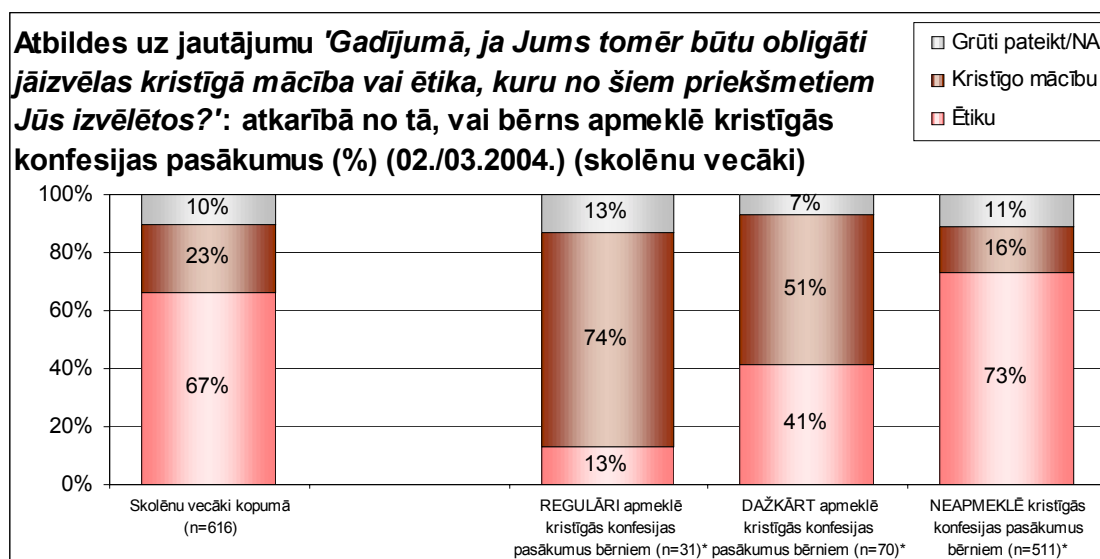
Nākamajā grafikā apkopoti dati par to, kuru priekšmetu vecāki izvēlētos gadījumā, ja obligāti būtu jāizvēlas kristīgā mācība vai ētika.

Kā redzams, gadījumā, ja būtu obligāti jāizvēlas kristīgā mācība vai ētika, 2/3 vecāku (67%) norādījuši, ka viņi izvēlētos ētiku. Raksturojot vecāku atbildes, jāatzīmē, ka ētiku biežāk kā caurmērā izvēlētos citu tautību pārstāvji (74%), Kurzemē dzīvojošie (78%), pareizticīgie (73%), vecāki, kuri uzskata sevi par ticīgu, bet nevar pieskaitīt noteiktai konfesijai (72%), kā arī tie, kuri neuzskata sevi par ticīgu (84%).

Savukārt kristīgo mācību biežāk kā caurmērā izvēlētos latvieši (27%), Latgalē dzīvojošie (35%) un katoļi (35%).

Interesantas atšķirības vērojamas, salīdzinot vecāku atbildes atkarībā no tā, vai viņu bērni apmeklē kādas kristīgās konfesijas pasākumus bērniem.

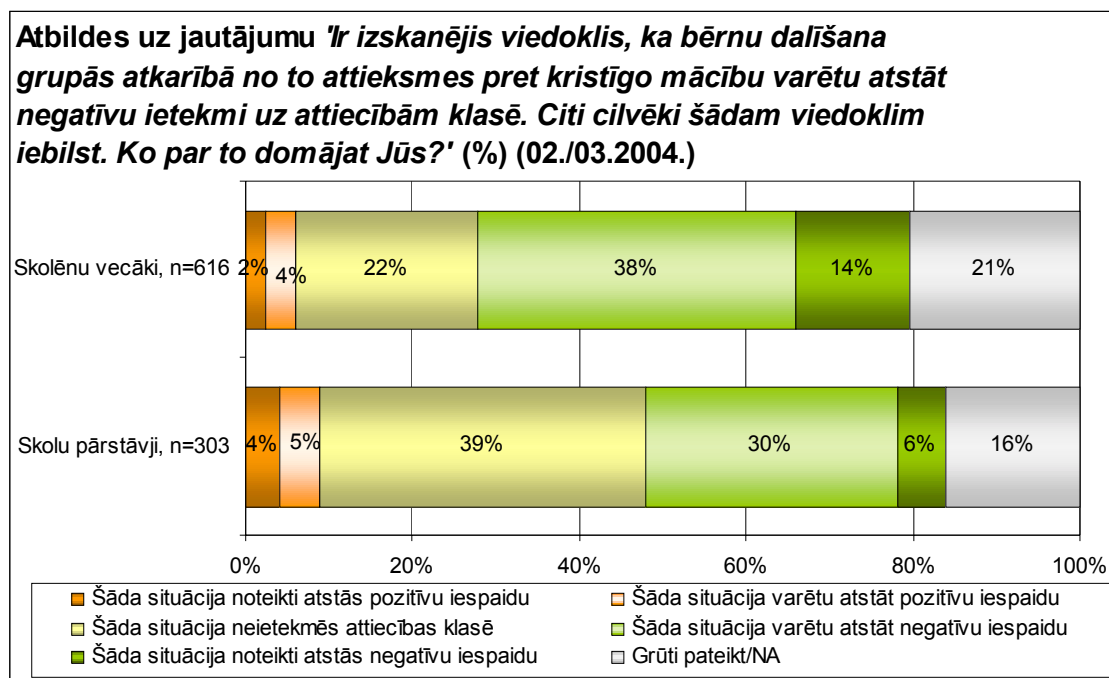
*Vecāki, kuri, atbildot uz jautājumu 'Vai Jūsu bērns apmeklē kādas kristīgās konfesijas pasākumus bērniem (svētdienas skolu u.tml.)', izvēlējās attiecīgo atbildi.

Aptaujas dati liecina, ka kristīgo mācību izvēlētos vairāk kā puse no aptaujātajiem, kuru bērni apmeklē kādas kristīgās konfesijas pasākumus

bērniem (no vecākiem, kuru bērni pasākumus apmeklē 'regulāri', to atzīmēja 74%, bet no tiem, kuru bērni tos apmeklē 'dažkārt' – 51%).

Vairākums no vecākiem, kuru bērni neapmeklē kādas kristīgās konfesijas pasākumus bērniem, norādīja, ka izvēlētos ētiku (73%), bet kristīgo mācību šajā grupā minēja tikai 16% aptaujāto.

Viens no aspektiem, par kuriem saistībā ar šo projektu (obligātā izvēle starp kristīgo mācību un ētiku 1.klašu skolēniem) tiek diskutēts, ir bērnu dalīšana divās grupās – tie, kas mācīsies kristīgo mācību, un tie, kas mācīsies ētiku. Pētījuma ietvaros skolēnu vecākiem un skolu pārstāvjiem lūdza atbildēt uz jautājumu 'Ir izskanējis viedoklis, ka bērnu dalīšana grupās atkarībā no attieksmes pret kristīgo mācību varētu atstāt negatīvu ietekmi uz attiecībām klasē. Citi cilvēki šādam viedoklim iebilst. Ko par to domājat Jūs?' Dati par aptaujāto atbildēm apkopoti sekojošā grafikā.

Saskaņā ar pētījuma rezultātiem, vairāk kā puse vecāku (52%) uzskata, ka bērnu dalīšana grupās atkarībā no attieksmes pret kristīgo mācību varētu negatīvi ietekmēt attiecības klasē (atbildes 'šāda situācija noteikti atstās negatīvu iespaidu' un 'šāda situācija varētu atstāt negatīvu iespaidu'), turklāt šādu viedokli pauduši arī 36% skolu pārstāvju.

Jāpiebilst, ka salīdzinoši liela daļa respondentu arī atturējās novērtēt, kā šāda bērnu dalīšana varētu ietekmēt attiecības klasē (atbildi 'grūti pateikt' atzīmēja 21% vecāku un 16% skolu pārstāvju).

Raksturojot vecāku un skolu pārstāvju atbildes atkarībā no tā, kā viņi kopumā vērtējuši projektu, ka 1.-3.klašu skolēniem (viņu vecākiem) būs obligāti jāizvēlas kristīgā mācība vai ētika, jāatzīmē, ka vecāki un skolu pārstāvji, kuri šo projektu vērtēja pozitīvi, biežāk kā caurmērā pauduši viedokli, ka bērnu dalīšana grupās atstās pozitīvu ietekmi vai arī neietekmēs attiecības klasē. Savukārt aptaujātie, kuri projektu vērtēja negatīvi, biežāk kā

caurmērā uzskatījuši arī, ka bērnu dalīšana grupās negatīvi ietekmēs attiecības klasē. Tomēr jāņem vērā, ka pat grupā, kas šo projektu kopumā vērtēja pozitīvi, 49% vecāku un 30% skolu pārstāvju norādīja, ka bērnu dalīšana grupās atkarībā no attieksmes pret kristīgo mācību atstās negatīvu iespaidu uz attiecībām klasē.

Analizējot skolēnu vecāku atbildes atkarībā no tā, vai viņi izvēlētos saviem bērniem kristīgo mācību vai ētiku, jāatzīmē, ka vecāki, kuri izvēlētos ētiku, biežāk kā caurmērā pauduši viedokli, ka bērnu dalīšana grupās atstās negatīvu ietekmi uz attiecībām klasē (58%). Tiesa, arī no vecākiem, kuri izvēlētos kristīgo mācību, to norādīja 32%.

Biežāk kā caurmērā to, ka bērnu dalīšana grupās atkarībā no attieksmes pret kristīgo mācību varētu atstāt negatīvu iespaidu uz attiecībām klasē, norādījuši vecāki ar augstāko izglītību (64%), citu tautību pārstāvji (57%), Rīgā (61%), Kurzemē (58%) un Zemgalē (60%) dzīvojošie, kā arī pareizticīgie (56%) un aptaujātie, kuri sevi uzskata par ticīgiem, bet nevar pieskaitīt noteiktai konfesijai (64%).

Salīdzinot skolu pārstāvju atbildes atkarībā no tā, vai viņu skolā jau tiek piedāvāta kristīgā mācība kā fakultatīvs priekšmets, var konstatēt, ka 43% no respondentiem, kuru skolās netiek piedāvāta kristīgā mācība un 21% no tiem, kuru skolās tiek mācīts šis priekšmets, pauda viedokli, ka skolēnu dalīšana grupās atstās negatīvu ietekmi uz attiecībām klasē.

To, ka bērnu dalīšana grupās atkarībā no attieksmes pret kristīgo mācību atstās negatīvu ietekmi, biežāk kā caurmērā norādījuši Rīgas (54%) un citu pilsētu (ne Rīgas) (42%) skolu pārstāvji.

Pētījumā skolēnu vecākiem un skolu pārstāvjiem tika dota iespēja paust savus uzskatus par obligāto izvēli kristīgās mācības vai ētikas pasniegšanā vispārizglītošajās skolās 1.-3.klašu skolēniem, anketas beigās aicinot uzrakstīt, kas vēl viņiem ir piebilstams par šo projektu. Datu apstrādes gaitā respondentu atbildes tika apkopotas lielākās grupās.

Nākamajā tabulā apkopoti dati par atbildēm uz jautājumu *‘Ja Jums ir kaut kas, ko Jūs gribētu piebilst, runājot par obligāto izvēli kristīgās mācības vai ētikas pasniegšanā vispārizglītošajās skolās 1.-3.klašu skolēniem, lūdzu pierakstiet!’*

	Skolēnu vecāki, n=616	Skolu pārstāvji, n=303
Atbalsts projektam, šiem priekšmetiem		
Atbalsta šo priekšmetu mācīšanu	2%	3%
Jāapgūst abi šie priekšmeti	2%	
Šo priekšmetu mācīšana būtu jāsāk jau agrāk	0.3%	
Atbalsta izvēli, bet lai tā ir vecāku nevis skolas izvēle	0.5%	0.3%
Atbalsta ētikas mācīšanu	1%	3%
Atbalsta kristīgās mācības mācīšanu	1%	1%
Negatīva attieksme pret projektu, šiem priekšmetiem		
Nedrīkst likt mācīties obligāti, varbūt iespējams fakultatīvi	3%	5%
Kristīgo mācību nedrīkst likt mācīties obligāti	3%	4%
Tie ir nevajadzīgi mācību priekšmeti	0.5%	
Tie nav jā māca skolā, par to jā rūpējas ģimenei, Baznīcai	0.6%	2%

Tabulas turpinājums

Pētījums/projekts: Attieksme pret kristīgās mācības mācīšanu 1.-3.klašu skolēniem

	Skolēnu vecāki, n=616	Skolu pārstāvji, n=303
Kristīgā mācība nav jāmāca skolā, par to jā rūpējas ģimenei, Baznīcai	2%	2%
Uzskata, ka reforma ir jāatceļ	0.2%	
Bažas par projekta realizēšanu		
Jautājums par mācīšanas veidu un saturu	2%	0.3%
Skolēnu slodze	0.8%	1%
Bērni ir pārāk mazi	2%	0.7%
Skolotāju nodrošinājums, bažas par skolotāju sagatavošanu	0.6%	5%
Reforma nav sagatavota	0.2%	7%
Skola nosaka izvēli atbilstoši savām iespējām		0.7%
Jautājums par iespēju dalīt klasi grupās		1%
Šo priekšmetu pasniegšana ir jāsaskaņo ar reliģiskajām org.	0.2%	
Mācību programmai jābūt saskaņotai (piem., darvinisms)	0.2%	
Ir jāņem vērā katras konfesijas īpatnības	2%	3%
Konfesiju pārstāvjiem jāvienojas par kopēju saturu	0.3%	0.3%
Nevajadzētu likt atzīmes	0.2%	
Jābūt diskusijai ar vecākiem	0.2%	2%
Nav intereses par šo mācību		0.3%
Būtu jāmāca reliģijas vēsture		0.3%
Būtu jābūt sociālo zinātņu integrētam kursam		2%
Cita atbilde**	2%	4%
Nezinu/NA	79%	62%

*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt vairāk kā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

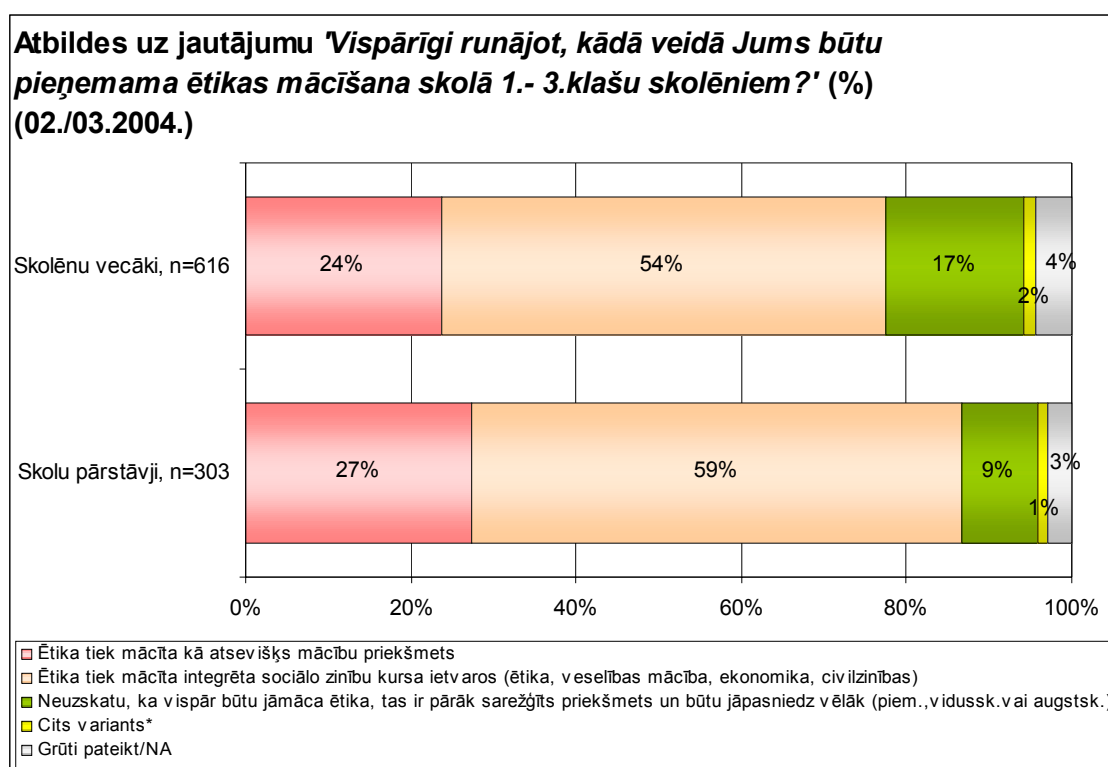
**Kategorijā 'cita atbilde' ietilpst: vecāku aptauja – 'cik zinu, tad ētika pamatskolā ir no 7.klases' (minēts 1 reizi); 'iesaku paaugstināt krievu skolas latviešu valodas mācīšanas līmeni, palielinot stundu daudzumu, skolai komplektēt skolotājus, kuri zin savu priekšmetu un vēlas to mācīt' (minēts 1 reizi); 'ja kristīgā mācība notiek, tad bērniem (klasei) ir jābūt kopā (nesadalītiem), citādi nebūs nekāds labums' (minēts 1 reizi); 'katras konfesijas pamatā ir ētiska attieksme pret visu esošo' (minēts 1 reizi); 'kādēļ nepieciešama obligātā izvēle? Vajag noskaidrot, kas ir svarīgāks un vajadzīgāks 1.-3.klašu skolēniem un ieviest, vai nu kristīgo mācību vai ētiku' (minēts 1 reizi); 'pašreiz mani vairāk uztrauc problēmas, kas saistītas ar izglītības reformu un apmācības valodu. Pirmām kārtām bērnam jādod iespēja mācīties dzimtajā valodā' (minēts 1 reizi); 'pirmām kārtām, vajadzētu skolotājiem un vecākiem mācīties kristīgo mācību (mācīties Dieva vārdu, bet ne baznīcas rituālus)' (minēts 1 reizi); 'priecājos, ka tika pacelts jautājums par šādu izvēli' (minēts 1 reizi); 'veikt aptauju par sv.skolas skolotāju piesaistīšanu kristīgās mācības pasniegšanai' (minēts 1 reizi); 'visu ar mēru' (minēts 1 reizi); skolu pārstāvju aptauja: 'Baznīca varētu palīdzēt organizēt klasei iekārtošanu un finansiāli atbalstīt pasniedzējus' (minēts 1 reizi); 'bērnu raidījumu programma TV būtu jāpārskatīto ar ierobežotību' (minēts 1 reizi); 'garīguma mācīšana – svarīga lieta, bet jāmāca arī vecāki, sabiedrība' (minēts 1 reizi); 'individuāli jāizvēlas nelabvēlīgās ģimenes, nevis uzspiest visiem' (minēts 1 reizi); 'jāaudzina vecāki, nevis bērni' (minēts 1 reizi); 'lai būtu vairāk atbalsts no valsts un pašvaldības finansu jomā' (minēts 1 reizi); 'mūsu tautā var tradicionāli skolā mācības sākt ar ticības mācību' (minēts 1 reizi); 'nedrīkst neko pārspīlēt' (minēts 1 reizi); 'nepastāvīgums valdības maiņas dēļ' (minēts 1 reizi); 'prakse rādīs' (minēts 1 reizi); 'samaksu vajadzētu lielāku, nekā parastajiem skolotājiem' (minēts 1 reizi); 'vārdu 'obligāts' vajadzētu aizstāt ar vārdu 'nepieciešams'; jo vecāki protestēs' (minēts 1 reizi).

Aptauju dati liecina, ka skolēnu vecāki un skolu pārstāvji galvenokārt vēlējušies uzsvērt to, ka šiem priekšmetiem jābūt fakultatīviem, īpaši atzīmējot, ka kristīgo mācību nedrīkst likt mācīties obligāti. Skolu pārstāvji norādījuši arī uz to, ka reforma nav sagatavota un varētu rasties problēmas ar skolotāju sagatavošanu.

4. Uzskati par ētikas mācīšanu 1.-3.klasē

Pētījuma ietvaros skolēnu vecākiem un skolu pārstāvjiem lūdza norādīt, kādā veidā viņiem būtu pieņemama ētikas mācīšana 1.-3.klašu skolēniem – vai ētikai būtu jābūt atsevišķam mācību priekšmetam, vai tā būtu jāmāca integrēta sociālo zinību kursa ietvaros, vai arī šāds priekšmets 1.-3.klašu skolēniem vispār nav jāmāca. Respondentiem tika lūgts arī raksturot, ko 1.-3.klašu skolēniem vajadzētu mācīt priekšmetā 'ētika'.

Aptauju dati par skolēnu vecāku un skolu pārstāvju atbildēm uz jautājumu 'Vispārīgi runājot, kādā veidā Jums būtu pieņemama ētikas mācīšana 1.-3.klašu skolēniem?' apkopoti nākamajā grafikā.

*Kategorijā 'cits variants' vecāki minējuši 'kā fakultatīvs priekšmets' (minēts 2 reizes); 'tikai ētikas pamati' (minēts 2 reizes); 'ētika, veselības mācība, uzmanība un manieres' (minēts 1 reizi); 'kā obligāts priekšmets' (minēts 1 reizi); 'no 3.-4.klases' (minēts 1 reizi); 'rotājīga, neformāla' (minēts 1 reizi); 'uz Dieva vārda pamata' (minēts 1 reizi); skolu pārstāvji minējuši 'audzināšanas stunda' (minēts 1 reizi); 'fakultatīvi' (minēts 1 reizi); 'gan pamatskolā, gan vidusskolā, gan augstskolā' (minēts 1 reizi).

Kā redzams, lielākajai daļai aptaujāto skolēnu vecāku (54%) un skolu pārstāvju (59%) vairāk pieņemama ir ētikas mācīšana integrēta sociālo zinību kursa ietvaros (ētika, veselība, ekonomika, civilizācijas).

Ētikas kā atsevišķa priekšmeta mācīšana vairāk pieņemama ir 24% skolēnu vecāku un 27% skolu pārstāvju. Savukārt viedokli, ka ētika 1.-3.klašu skolēniem vispār nebūtu jāmāca (jo tas ir pārāk sarežģīts priekšmets, kas būtu jāpasniedz vēlāk), pauda 17% vecāku un 9% skolu pārstāvju.

Aptaujātajiem skolēnu vecākiem un skolu pārstāvjiem tika lūgts arī norādīt, ko, pēc viņu domām, vajadzētu mācīt 1.-3.klašu skolēniem tādā mācību priekšmetā kā ētika. Jāatzīmē, ka šis bija t.s. atvērtais jautājums – aptaujas dalībniekiem netika piedāvāti atbilžu varianti, viņi varēja brīvi

Pētījums/projekts: Attieksme pret kristīgās mācības mācīšanu 1.-3.klašu skolēniem

formulēt savas atbildes, kas vēlāk datu apstrādes gaitā tika apkopotas lielākās grupās.

Nākamajā tabulā apkopoti dati par skolēnu vecāku un skolu pārstāvju atbildēm uz jautājumu *‘Ko, pēc Jūsu domām, vajadzētu mācīt 1.-3.klašu skolēniem tādā mācību priekšmetā kā ētika?’*

	Skolēnu vecāki, n=616	Skolu pārstāvji, n=303
Uzskati par to, kas jā māca		
Attiecības ar apkārtējiem, saskarsmes kultūra	14%	40%
Labu uzvedību, kārtīgumu, pieklājību	29%	23%
Ētikas pamatus, ētiskās normas	15%	32%
Vērtības, izpratni par sabiedrības pamatvērtībām	4%	11%
Veselības mācību	7%	2%
Attieksmi pret apkārtējo pasauli, dabu	2%	4%
Bērns kā sabiedrības daļa (iekļauties sabiedrībā u.c.)	2%	4%
Kultūru	3%	2%
Izprast, izzināt sevi (mācīties domāt, ticēt sev)	1%	4%
Cieņu pret apkārtējiem, cienīt vienu otru	2%	2%
Kristīgo ētiku	0.8%	2%
Mākslas, kultūras, reliģijas vēsturi	1%	2%
Rīcību dažādās dzīves situācijās	2%	0.7%
Pienākumus, atbildību	2%	0.7%
Toleranci, attieksmi pret citādo	1%	1%
Ekonomiku	1%	0.7%
Civilizācijas	0.8%	0.7%
Estētiku	0.3%	0.7%
Uzskati par to, kā jā māca		
Priekšmets jāpasniedz saprotami, atbilstoši vecumam	4%	3%
Jā māca integrēts sociālo zinātņu kurss	1%	2%
Ētiku nevajag mācīt (1.klasē par agru)	2%	1%
Ētikas jautājumi ir ietverti/ būtu jāietver citos priekšmetos	0.5%	1%
Tas, ko jā māca, jāzina speciālistiem (attiecīgo klašu skolotājiem, programmu izstrādātājiem)	0.5%	2%
Trūkst informācijas par priekšmeta saturu, programmu	1%	1%
Neesmu par to domājis/-usi	0.5%	0.3%
Cita atbilde**		0.7%
Nezīnu/NA	37%	13%

*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt vairāk kā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Kategorijā 'cita atbilde' ietilpst: skolu pārstāvju aptauja: 'dabas zinības, mūzika, dzimtās valodas literatūra' (minēts 1 reizi); 'dod iespēju vienlīdzīgai audzināšanai' (minēts 1 reizi).

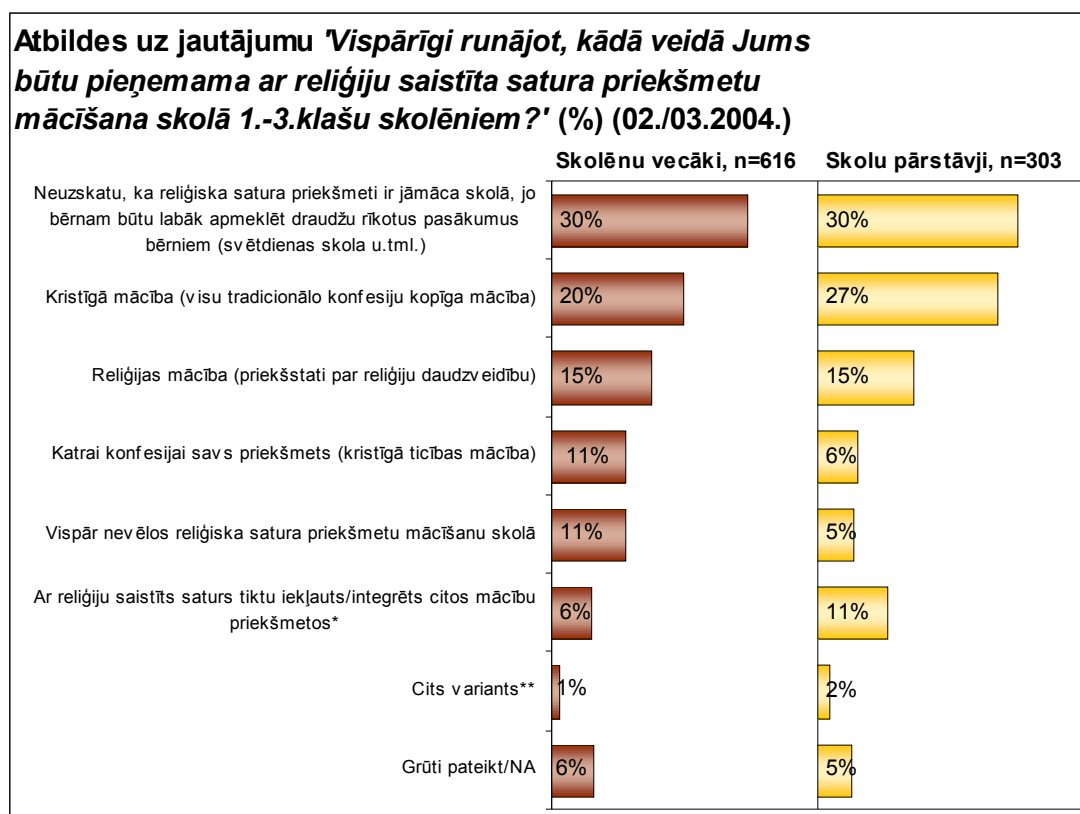
Pētījuma rezultāti liecina, ka gan skolēnu vecāki, gan arī skolotāji par galvenajām tēmām, kas 1.-3.klašu skolēniem būtu jā māca tādā mācību priekšmetā kā ētika, uzskatījuši jautājumus par to, kā veidot attiecības ar apkārtējiem, saskarsmes kultūru, labas uzvedības likumus, kārtību un pieklājību, kā arī ētikas pamatus, ētiskās normas.

Jāatzīmē, ka gandrīz 2/5 aptaujāto vecāku (37%) un vairāk kā 1/10 skolu pārstāvju (13%) atturējās nosaukt konkrētas tēmas, kas 1.-3.klašu skolēniem būtu jā māca ētikas priekšmetā.

5. Uzskati par kristīgās mācības mācīšanu 1.-3.klasē

Skolēnu vecākiem un skolu pārstāvjiem lūdza atzīmēt, kādā veidā viņiem būtu pieņemama ar reliģiju saistīta satura priekšmetu pasniegšana skolā 1.-3.klašu skolēniem. Respondenti arī raksturoja, ko, pēc viņu domām, būtu jā māca tādā priekšmetā kā kristīgā mācība. Aptauju ietvaros vecākiem un skolu pārstāvjiem lūdza arī novērtēt savu attieksmi pret apgalvojumiem par skolas un Baznīcas attiecībām, skolas iesaistīšanos kristīgās mācības pasniegšanā un iespējām nodrošināt kvalitatīvu šī priekšmeta mācīšanu.

Nākamajā grafikā apkopoti dati par vecāku un skolu pārstāvju atbildēm uz jautājumu *'Vispārīgi runājot, kādā veidā Jums būtu pieņemama ar reliģiju saistīta satura priekšmetu mācīšana skolā 1.-3.klašu skolēniem?'*

*Kategorijā 'ar reliģiju saistīts saturs tiktu iekļauts/integrēts citos mācību priekšmetos' vecāki minējuši sekojošus priekšmetus: 'ētikā' (minēts 9 reizes); 'literatūrā' (minēts 8 reizes); 'vēsturē' (minēts 8 reizes); 'latviešu valodā' (minēts 6 reizes); 'audzināšanas stundās' (minēts 4 reizes); 'dabas mācībā' (minēts 3 reizes); 'lasīšanā' (minēts 3 reizes); 'mūzikā' (minēts 3 reizes); 'sociālās zinības' (minēts 2 reizes); 'darbmācībā' (minēts 1 reizi); 'rakstīšanā' (minēts 1 reizi); 'tēlotājdarbībā' (minēts 1 reizi); 'veselības mācībā' (minēts 1 reizi); 'vēlākajās klasēs filosofijā' (minēts 1 reizi); 'vizuālajā mākslā' (minēts 1 reizi); 'kā daļa no kāda apvienota kursa' (minēts 1 reizi); skolu pārstāvji minējuši sekojošus priekšmetus: 'latviešu valodā' (minēts 9 reizes); 'sociālajās zinībās' (minēts 8 reizes); 'ētikā' (minēts 7 reizes); 'audzināšanas stundās' (minēts 6 reizes); 'dabas, vides mācībā' (minēts 6 reizes); 'literatūrā' (minēts 5 reizes); 'lasīšanā' (minēts 3 reizes); 'ārpustiklasēs pasākumos' (minēts 1 reizi); 'kultūras vēsturē' (minēts 1 reizi); 'mākslā' (minēts 1 reizi); 'mūzikā' (minēts 1 reizi); 'vēsturē' (minēts 1 reizi); 'visos – situatīvi' (minēts 1 reizi).

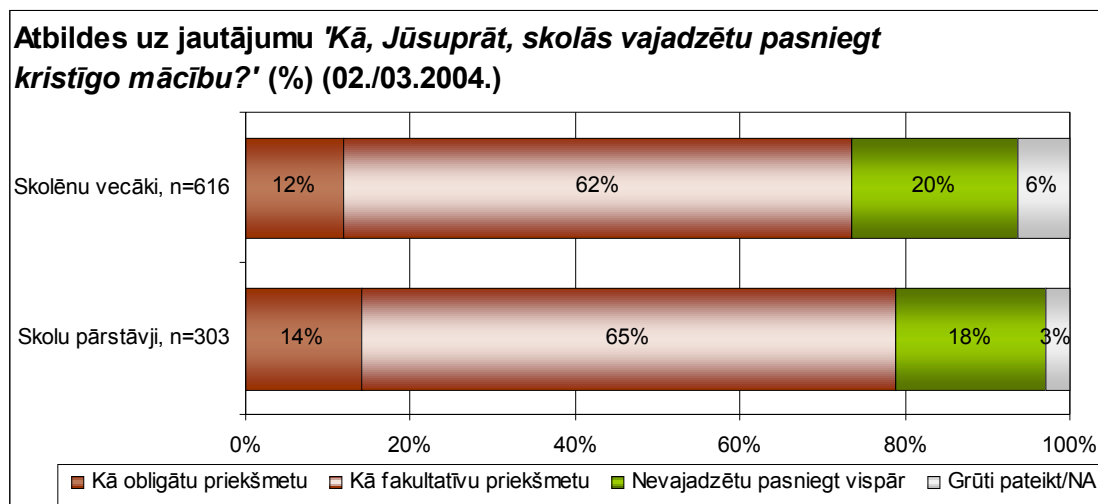
**Kategorijā 'cits variants' vecāki minējuši: 'ir viens Dievs – Dzīvais Dievs, lūdzot caur Jēzu Kristu. Jābūt apmācītam cilvēkam, kas var to pasniegt citiem. Vai to varēs?' (minēts 1 reizi); 'ja vēlas, tad var apmeklēt Svētdienas skolu vai citus pulciņus' (minēts 1 reizi); 'katram ir sava reliģija un savi uzskati' (minēts 1 reizi); 'reliģija jā māca pamatskolā, kad bērnam ir izpratne par to, un viņš var saprast iegūtās zināšanas' (minēts 1 reizi); 'skolā elementāru apjomu, jo lielāks labums būs, ja mans bērns apmeklēs Svētdienas skolu' (minēts 1 reizi); 'šajā vecumā derētu Bībeles mācība, kā iztirzājums' (minēts 1 reizi); 'tas tiktu mācīts kā fakultatīvs priekšmets, līdzīgi kā Svētdienas skola' (minēts 1 reizi); skolu pārstāvji minējuši: 'mācīt kā fakultatīvu priekšmetu' (minēts 2 reizes); 'ētika jā māca kā laicīgā ētika, nesaistot ar reliģiju' (minēts 1 reizi); 'jā māca kā vēsturisks priekšmets' (minēts 1 reizi); 'sociālajās zinībās sniegt vispusīgu informāciju par reliģisko daudzveidību' (minēts 1 reizi).

Saskaņā ar pētījuma rezultātiem, skolēnu vecāki un skolu pārstāvji vienlīdz bieži norādījuši, ka reliģiska satura priekšmeti skolā nav jā māca, jo bērnam labāk apmeklēt draudžu rīkotus pasākumus bērniem (abās grupās to

norādīja 30% respondentu), turklāt 11% vecāku un 5% skolu pārstāvju atzīmēja, ka vispār nevēlas reliģiska satura priekšmetu mācīšanu skolā.

To, ka viņiem ir vairāk pieņemama ir *'kristīgās mācības'* (visu tradicionālo konfesiju kopīga mācība) mācīšana, norādīja 20% vecāku un 27% skolu pārstāvju, bet atbildi *'reliģijas mācība'* vienlīdz bieži atzīmējuši gan vecāki, gan skolu pārstāvji (abās grupās to atzīmēja 15%).

Skolēnu vecākiem un skolu pārstāvjiem tika lūgts arī norādīt, vai kristīgo mācību skolās vajadzētu pasniegt kā obligātu vai kā fakultatīvu priekšmetu. Dati par respondentu atbildēm apkopoti nākamajā grafikā.

Kā redzams, lielākā daļa skolēnu vecāku un skolu pārstāvju pauduši viedokli, ka kristīgo mācību skolās vajadzētu pasniegt kā fakultatīvu priekšmetu (vecāki: 62%, sk.pārst.: 65%). To, ka šis priekšmets būtu jāmača kā obligāts, norādīja 12% vecāku un 14% skolu pārstāvju.

Jāatzīmē, ka aptuveni 1/5 vecāku un skolu pārstāvju uzskata, ka kristīgo mācību skolās nevajadzētu pasniegt vispār (vecāki: 20%, sk.pārst.: 18%).

Raksturojot skolēnu vecāku atbildes, jāatzīmē, ka biežāk kā caurmērā uz nepieciešamību kristīgo mācību pasniegt *'kā obligāto priekšmetu'* norādījuši Zemgalē dzīvojošie (17%). To, ka kristīgā mācība būtu jāmača *'kā fakultatīvs priekšmets'*, salīdzinoši biežāk norādījuši skolēnu vecāki Latgalē (75%), kā arī katoļi (68%) un luterāņi (66%). Savukārt atbildi *'nevajadzētu pasniegt vispār'* biežāk kā caurmērā norādījuši Kurzemē dzīvojošie (25%) un vecāki, kuri neuzskata sevi par ticīgo (41%).

Aptaujas dati liecina, ka skolu pārstāvji Latgalē un aptaujātie no skolām, kurās jau tiek piedāvāta kristīgā mācība, biežāk kā caurmērā norādījuši atbildes *'kā obligātu priekšmetu'* (attiecīgi 22% un 25%) un *'kā fakultatīvu priekšmetu'* (attiecīgi 72% un 69%) – šajās grupās retāk atzīmēta atbilde *'nevajadzētu pasniegt vispār'* (attiecīgi 2% un 4%). To, ka kristīgā mācība jāmača *'kā fakultatīvs priekšmets'*, biežāk kā caurmērā norādījuši arī skolu pārstāvji Zemgalē (74%), citās pilsētās (ne Rīgā) (67%) un laukos (66%). Viedokli, ka *'nevajadzētu pasniegt vispār'*, biežāk kā caurmērā pauduši

Pētījums/projekts: Attieksme pret kristīgās mācības mācīšanu 1.-3.klašu skolēniem

skolu pārstāvji Rīgā (24%), Vidzemē (25%) un Kurzemē (28%), kā arī no skolām, kurās netiek mācīta kristīgā mācība kā fakultatīvs priekšmets (25%).

Pētījuma ietvaros vecākiem un skolu pārstāvjiem lūdza arī norādīt, ko vajadzētu mācīt tādā priekšmetā kā 'kristīgā mācība'. Dati par atbildēm uz jautājumu 'Ko, pēc Jūsu domām, vajadzētu mācīt 1.-3.klašu skolēniem tādā mācību priekšmetā kā kristīgā mācība?' apkopoti nākamajā tabulā.

	Skolēnu vecāki, n=616	Skolu pārstāvji, n=303
Uzskati par to, kas jā māca		
Kristīgās mācības, ticības pamatjautājumus	18%	28%
Priekšstatu par reliģiju, par konfesijām, reliģiju daudzveidību	11%	13%
Iepazīstināt ar Bībeli (Bībeles stāsti bērniem)	6%	8%
Priekšstatu par Dievu, attieksmi pret Dievu	7%	5%
10 baušļus	5%	7%
Attiecības ar apkārtējiem, saskarsmes kultūra	3%	5%
Reliģijas vēsturi	2%	5%
Ētiskās normas	1%	5%
Vērtības, izpratni par sabiedrības pamatvērtībām	1%	4%
Kristīgo ētiku	2%	2%
Kristīgās vērtības	0.3%	3%
Par Baznīcas svētkiem, tradīcijām	0.6%	2%
Toleranci, attieksmi pret citādo	1%	1%
Lūgšanu, Tēvreizi	0.8%	1%
Labu uzvedību, kārtīgumu, pieklājību	0.3%	1%
Attieksmi pret apkārtējo pasauli, pret dabu	0.8%	0.3%
Izprast, izzināt sevi	0.3%	0.7%
Cienī pret apkārtējiem, cienīt vienam otru	0.6%	0.3%
Uzvedību sakrālajās celtnēs, dievkalpojuma laikā	0.2%	1%
Garīgās dziesmas	0.2%	0.7%
Rīcību dažādās dzīves situācijās		0.7%
Bērns kā sabiedrības daļa (iekļauties sabiedrībā u.c.)	0.3%	
Kā izvairīties no sektām		0.3%
Uzskati par to, kā jā māca		
Neatbalstu kristīgās mācības mācīšanu skolā (tam ir Svētdienas skola)	3%	4%
Priekšmets jāpasniedz saprotami, atbilstoši vecumam	3%	2%
Kristīgai mācībai jābūt izvēles priekšmetam	0.3%	1%
Kristīgai mācībai jābūt konkrētas konfesijas mācībai	0.3%	1%
Kristīgā mācība 1.klasē par agru	0.5%	
Kristīgās mācības pamatjautājumi ir ietverti/būtu jāietver citos priekšmetos	0.3%	
Jāmāca integrēts sociālo zinātņu kurss	0.2%	
Neesmu ticīgs, nezinu		0.3%
Tas, ko jā māca, jāzina speciālistiem (attiecīgo klašu skolotājiem, programmu izstrādātājiem)	0.3%	1%
Trūkst informācijas par priekšmeta saturu, programmu	0.3%	
Neesmu par to domājis/-usi	0.2%	1%
Cita atbilde**	0.5%	0.3%
Nezinu/NA	50%	26%

*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt vairāk kā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

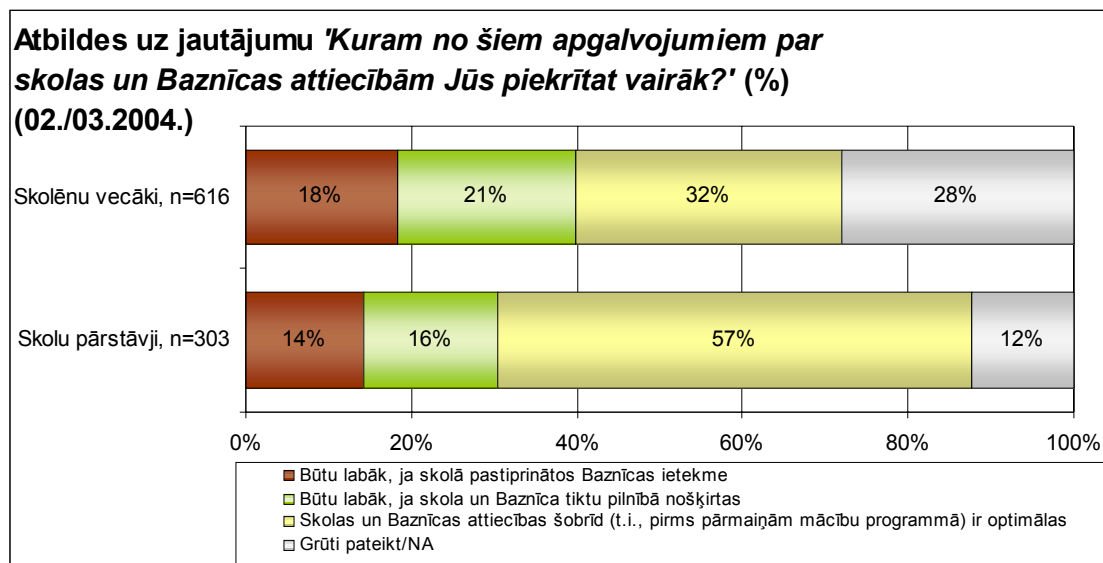
**Kategorijā 'cita atbilde' ietilpst: *vecāku aptauja* – 'es savā bērībā mācījos katkismu, tāpēc mūsu paaudze ir iejūtīgāka' (minēts 1 reizi); *'lai beidzot 3.klasi būtu saņēmis pirmo komūniju'* (minēts 1 reizi); *'mākslā attēlotā reliģija (mūzika, vizuālā)'* (minēts 1 reizi); *skolu pārstāvju aptauja*: 'to pēc vecāku izvēles' (minēts 1 reizi).

Aptauju rezultāti liecina, ka visbiežāk vecāki un skolu pārstāvji pauduši viedokli, ka 1.-3.klašu skolēniem vajadzētu mācīt kristīgās mācības, ticības pamatjautājumus (vecāki: 18%, sk.pārst.: 28%). Respondenti arī pauduši viedokli, ka 1.-3.klašu skolēniem kristīgās mācības ietvaros būtu jāsniedz priekšstats par reliģijām, to daudzveidību, jāiepazīstina bērnus ar Bībeli, 10

baušļiem, kā arī jārada priekšstats par Dievu. Jāpiebilst, ka puse no skolēnu vecākiem (50%) un 1/4 skolu pārstāvju (26%) atturējās norādīt, kas 1.-3.klašu skolēniem būtu jā māca tādā priekšmetā kā *'kristīgā mācība'*.

Aptaujātajiem vecākiem un skolu pārstāvjiem tika lūgts arī novērtēt savu attieksmi pret vairākiem apgalvojumiem par Baznīcas un skolas attiecībām, skolu iesaistīšanos kristīgās mācības nodrošināšanā un to iespējas nodrošināt kvalitatīvu kristīgās mācības pasniegšanu.

Nākamajā grafikā apkopoti dati par to, kādi ir skolēnu vecāku un skolu pārstāvju priekšstati par optimālām Baznīcas un skolas attiecībām.

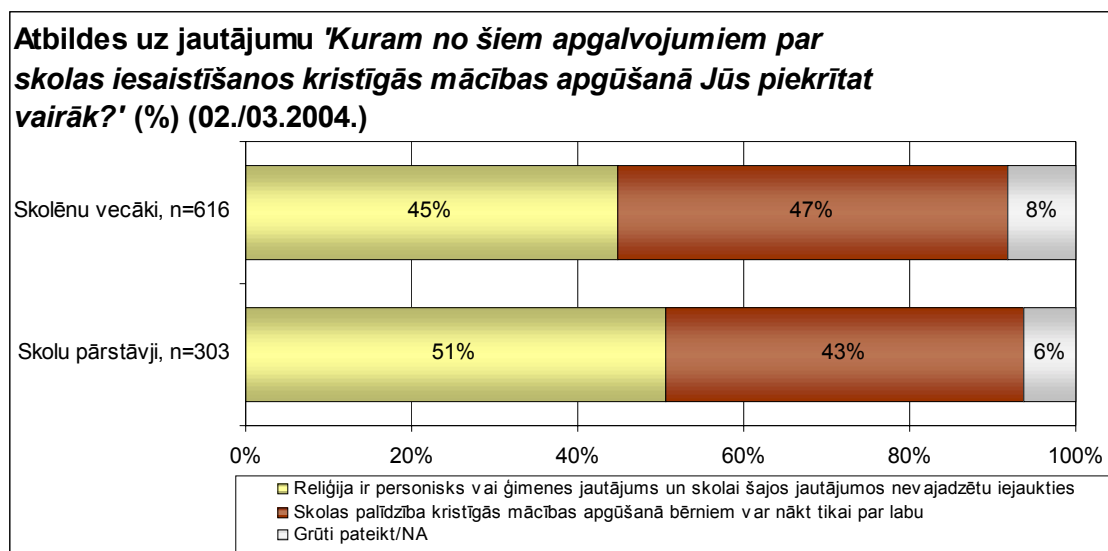
Aptuveni 1/3 skolēnu vecāku (32%) un vairāk kā puse skolu pārstāvju (57%) pauduši viedokli, ka skolas un Baznīcas attiecības šobrīd ir optimālas.

Savukārt atbildi *'būtu labāk, ja skola un Baznīca tiktu pilnībā nošķirtas'* gan vecāki, gan skolu pārstāvji norādījuši nedaudz biežāk (vecāki: 21%, sk.pārst.: 16%) kā to, ka *'būtu labāk, ja skolā pastiprinātos Baznīcas ietekme'* (vecāki: 18%, sk.pārst.: 14%). Jāatzīmē, ka 28% skolēnu vecāku un 12% skolu pārstāvju atturējās novērtēt savu attieksmi pret šiem apgalvojumiem.

Analizējot datus par skolēnu vecāku atbildēm, jāsecina, ka viedokli *'būtu labāk, ja skolā pastiprinātos Baznīcas ietekme'* biežāk kā caurmērā pauduši vecāki Latgalē (29%), katoļi (22%) un luterāņi (22%). Savukārt to, ka *'būtu labāk, ja skola un Baznīca tiktu pilnībā nošķirtas'*, biežāk kā caurmērā norādījuši cittautieši (26%), respondenti Rīgā (26%) un Kurzemē (30%), pareizticīgie (26%), vecāki, kuri sevi uzskata par ticīgiem, bet nevar pieskaitīt noteiktai konfesijai (28%), kā arī tie, kuri sevi neuzskata par ticīgiem (46%).

Raksturojot skolu pārstāvju atbildes, jāatzīmē, ka biežāk kā caurmērā atbildi *'būtu labāk, ja skolā pastiprinātos Baznīcas ietekme'* atzīmējuši skolu pārstāvji Latgalē (28%), bet viedokli, ka *'būtu labāk, ja skola un Baznīca tiktu pilnībā nošķirtas'*, biežāk kā caurmērā pauduši skolu pārstāvji Rīgā (25%) un Vidzemē (20%), kā arī respondenti, kuru skolās kristīgā mācība netiek piedāvāta kā fakultatīvs priekšmets (21%).

Aptauju dati par skolēnu vecāku un skolu pārstāvju attieksmi pret skolu iesaistīšanu kristīgās mācības pasniegšanā apkopoti nākamajā grafikā.

Pētījuma rezultāti liecina, ka vecāku un skolu pārstāvju attieksme pret skolas iesaistīšanos kristīgās mācības pasniegšanā nav viennozīmīga – 47% vecāku un 43% skolu pārstāvju uzskatīja, ka skolas palīdzība kristīgās mācības apgūšanā bērniem var nākt tikai par labu. Pretēju viedokli – ka reliģija ir personisks vai ģimenes jautājums un skolai šajos jautājumos nevajadzētu iejaukties – pauda 45% skolēnu vecāku un 51% skolu pārstāvju.

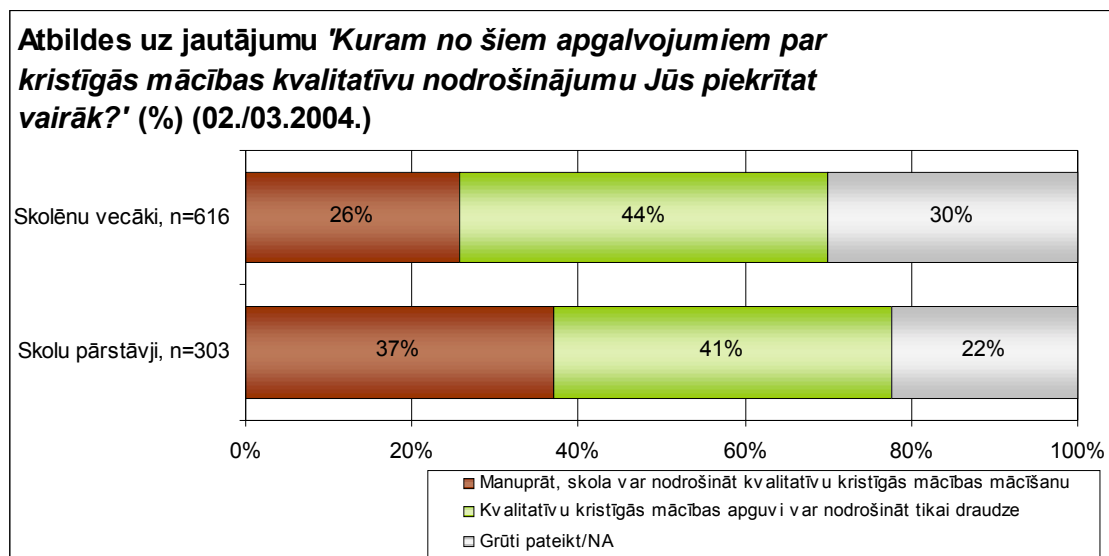
Detalizētāk raksturojot skolēnu vecāku atbildes, jāatzīmē, ka apgalvojumu '*skolas palīdzība kristīgās mācības apgūšanā bērniem var nākt tikai par labu*' biežāk kā caurmērā atzīmējuši vecāki ar vidējo izglītību (51%), latvieši (53%), respondenti Latgalē (55%), lauku apvidos dzīvojošie (54%), katoļi (56%), luterāņi (60%) un vecāki, kuri sevi uzskata par ticīgo, bet nevar pieskaitīt kādai noteiktai konfesijai (57%).

Viedokli, ka '*reliģija ir personisks vai ģimenes jautājums un skolai šajos jautājumos nevajadzētu iejaukties*', biežāk kā caurmērā pauduši vecāki ar augstāko izglītību (54%), cittautieši (55%), Rīgā (50%) un Kurzemē (50%) dzīvojošie, pareizticīgie (56%) un tie, kuri sevi neuzskata par ticīgajiem (71%).

Saskaņā ar skolu pārstāvju aptaujas datiem, respondenti, kuru skolās jau tiek piedāvāta kristīgā mācība, biežāk norādījuši, ka skolas palīdzība šī priekšmeta apgūšanā '*bērniem var nākt tikai par labu*' (59%), kamēr tie, kuru skolās kristīgā mācība netiek pasniegta, biežāk atzīmējuši, ka '*skolai šajos jautājumos nevajadzētu iejaukties*' (58%). Interesanti atzīmēt, ka arī no skolu pārstāvjiem, kuru skolās jau tiek mācīta kristīgā mācība, aptuveni 1/3 aptaujāto (34%) pauda viedokli, ka '*reliģija ir personisks vai ģimenes jautājums un skolai šajos jautājumos nevajadzētu iejaukties*'.

To, ka '*skolas palīdzība kristīgās mācības apgūšanā bērniem var nākt tikai par labu*', biežāk kā caurmērā norādījuši arī skolu pārstāvji Latgalē (65%), bet viedokli, ka '*reliģija ir personisks vai ģimenes jautājums un skolai šajos jautājumos nevajadzētu iejaukties*', biežāk kā caurmērā pauduši skolu pārstāvji Vidzemē (60%), Kurzemē (63%), Zemgalē (55%), kā arī respondenti citās pilsētās (ne Rīgā) (54%).

Nākamajā grafikā apkopoti dati par skolēnu vecāku un skolu pārstāvju uzskatiem par skolas iespējām nodrošināt kvalitatīvu kristīgās mācības mācīšanu.

Lai gan skolu pārstāvji skolu spējas nodrošināt kvalitatīvu kristīgās mācības mācīšanu vērtējuši atzinīgāk kā skolēnu vecāki, kopumā jāsecina, ka gan vecāki, gan skolu pārstāvji to, ka *'kvalitatīvu kristīgās mācības apguvi var nodrošināt tikai draudze'*, atzīmējuši biežāk (vecāki: 44%, sk.pārst.: 41%) kā to, ka *'skola var nodrošināt kvalitatīvu kristīgās mācības mācīšanu'* (vecāki: 26%, sk.pārst.: 37%).

Jāpiebilst, ka salīdzinoši liela daļa respondentu atturējās novērtēt skolu spējas nodrošināt kvalitatīvu kristīgās mācības pasniegšanu (vecāki: 30%, sk.pārst.: 22%).

Analizējot skolēnu vecāku atbildes, var konstatēt, ka biežāk kā caurmērā atbildi *'manuprāt, skola var nodrošināt kvalitatīvu kristīgās mācības mācīšanu'* atzīmējuši latvieši (30%), respondenti Latgalē (36%), katoļi (35%) un luterāņi (34%).

Pretēju viedokli – ka *'kvalitatīvu kristīgās mācības apguvi var nodrošināt tikai draudze'* – biežāk kā caurmērā pauduši cittautieši (51%), Kurzemē dzīvojošie (53%), pareizticīgie (50%) un skolēnu vecāki, kuri neuzskata sevi par ticīgo (51%).

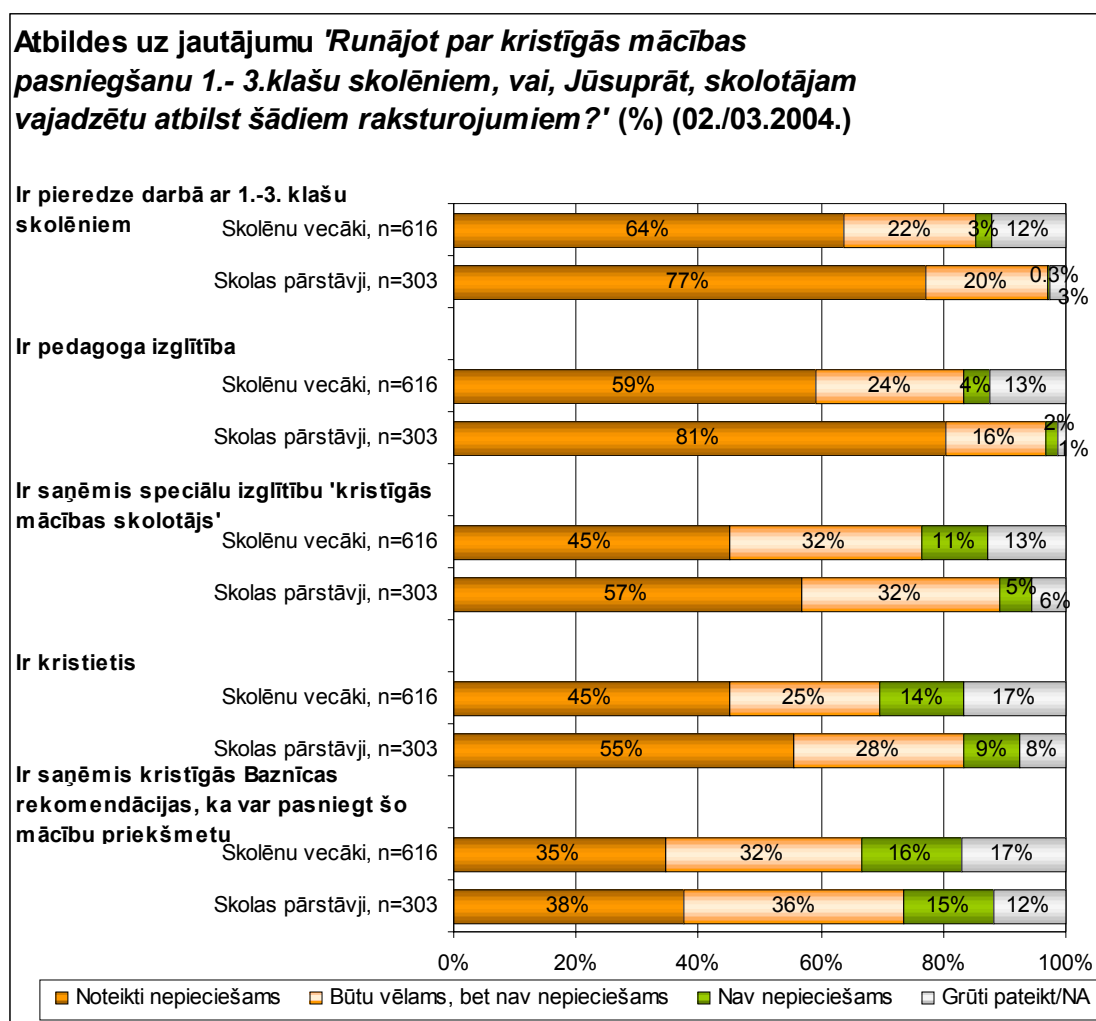
Raksturojot datus par skolu pārstāvju atbildēm, sākotnēji jāatzīmē, ka uz skolas spējām nodrošināt kvalitatīvu kristīgās mācības pasniegšanu biežāk norādījuši skolu pārstāvji, kuru skolās jau tiek piedāvāta kristīgā mācība (63%), tiesa, arī šajā grupā 1/5 aptaujāto (20%) atzīmējuši atbildi, ka kvalitatīvu šī priekšmeta pasniegšanu var nodrošināt tikai draudze.

Atbildi *'manuprāt, skola var nodrošināt kvalitatīvu kristīgās mācības mācīšanu'* biežāk kā caurmērā norādījuši arī skolu pārstāvji Latgalē (52%), kā arī respondenti citās pilsētās (ne Rīgā) (42%) un lauku apvidos (41%). Savukārt to, ka *'kvalitatīvu kristīgās mācības apguvi var nodrošināt tikai draudze'*, biežāk kā caurmērā atzīmējuši skolu pārstāvji Kurzemē (53%) un Zemgalē (55%).

6. Uzskati par kritērijiem, kādiem jāatbilst kristīgās mācības skolotājam

Pētījumā tika noskaidroti skolēnu vecāku un skolu pārstāvju priekšstati par to, kādam jābūt kristīgās mācības skolotājam. Skolēnu vecākiem lūdza arī atzīmēt, kādas konfesijas pārstāvis varētu būt kristīgās mācības skolotājs, kā arī raksturot, pret kādiem cilvēkiem – kristīgās mācības skolotājiem – viņiem būtu iebildumi.

Nākamajā grafikā apkopoti dati par vecāku un skolu pārstāvju uzskatiem par skolotāja nepieciešamību atbilst dažādiem raksturojumiem.

Kā redzams, no minētajiem kritērijiem 1.-3.klašu kristīgās mācības skolotājiem visbiežāk par 'noteikti nepieciešamu' vecāki un skolu pārstāvji atzinuši to, ka skolotājam ir jābūt pieredzei darbā ar 1.-3.klašu skolēniem (vecāki: 64%, sk.pārst.: 77%), gandrīz tikpat par 'noteikti nepieciešamu' atzīta arī pedagoga izglītība (vecāki: 59%, sk.pārst.: 81%).

Speciālu kristīgā mācītāja izglītību un to, ka skolotājs ir kristietis, par 'noteikti nepieciešamiem' raksturojumiem atzina 45%-57% respondentu, bet nedaudz retāk tas norādīts par Baznīcas rekomendāciju, ka var pasniegt šo mācību priekšmetu (vecāki: 35%, skolu pārstāvji: 38%).

Pētījums/projekts: Attieksme pret kristīgās mācības mācīšanu 1.-3.klašu skolēniem

Skolēnu vecākiem un skolu pārstāvjiem tika lūgts arī norādīt citus kritērijus, kas būtu nepieciešami kristīgās mācības skolotājam. Šis bija t.s. atvērtais jautājums – respondentiem netika piedāvāti atbilžu varianti, viņi brīvi formulēja atbildes, kas datu apstrādes gaitā tika apkopotas lielākās grupās. Dati par atbildēm uz jautājumu *‘Ja ir kāds cits kritērijs, kas būtu nepieciešams kristīgās mācības skolotājam, lūdzu norādiet to!’* apkopoti nākamajā tabulā.

	Skolēnu vecāki, n=616	Skolu pārstāvji, n=303
Raksturs, īpašības		
Spēj saprasties ar bērniem, mīlētu un cienītu viņus	3%	4%
Viņam jābūt ar augstiem morāles standartiem (lai ir paraugs bērnam)		4%
Cilvēks ar pozitīvām īpašībām, raksturu		4%
Inteliģents, izglītots cilvēks	0.8%	2%
Spēj ieinteresēt bērnus, viņiem saprotami izskaidrot	1%	0.7%
Līdzsvarots, pacietīgs cilvēks	0.5%	0.7%
Jābūt personībai	0.2%	1%
Saprotošs, iejūtīgs cilvēks	0.3%	0.7%
Pieklājīgs cilvēks		1%
Laipns, labsirdīgs cilvēks	0.3%	0.3%
Godīgs, atklāts cilvēks	0.2%	0.3%
Ģimenes cilvēks	0.2%	0.3%
Ar pozitīvu attieksmi pret visu	0.2%	0.3%
Emocionāls, sirsnīgs cilvēks	0.3%	
Ar humora izjūtu	0.3%	
Latvijas patriots	0.2%	
Bez aizspriedumiem	0.2%	
Radošs cilvēks	0.2%	
Ieklausās arī citu cilvēku viedoklī	0.2%	
Izglītība, kvalifikācija		
Jābūt ar speciālo izglītību (piemēram, Kristīgā akadēmija)/jābūt ar kristīgo izglītību	1%	0.7%
Kristīgā mācība jā māca mācītājam, svētdienas skolas skolotājam, draudzes pārstāvim	1%	1%
Pārzin psiholoģiju	0.5%	1%
Pieredze darbā ar bērniem (īpaši mazajām klasēm)	0.6%	0.7%
Ar pedagoģisko izglītību		0.7%
Spēj savienot kristīgo mācību ar citiem priekšmetiem	0.3%	
Citi kritēriji		
Lai pašam patiktu priekšmets, ko pasniedz (lai tam arī ticētu, justu aicinājumu)	2%	5%
Nav fanātisks, lai neuzspiež savu pārliecību (konfesiju)	2%	4%
Jābūt kristietim (arī ikdienas dzīvē), lai ir piemērs bērniem	3%	
Ir kristietis, dzīvo kristīgu dzīvi		1%
Nav neticīgs		0.7%
Nav kādas konkrētas konfesijas pārstāvis	0.5%	
Ar labu reputāciju gan baznīcā, gan sabiedrībā	0.2%	0.3%
Tās konfesijas pārstāvis, kuru centīsies pasniegt	0.3%	
Lai neietekmē bērnus (piemēram, ar hipnozi)	0.2%	
Kristīgā mācība jā māca baznīcai, ģimenei	0.2%	0.3%
Jāmāca tradicionālās reliģijas	0.2%	
Lai nemāca tikai par vienu konfesiju	0.6%	2%
Neatzīstu kristīgo mācību	0.2%	
Cita atbilde**	0.3%	2%
Nezinu/NA	85%	71%

*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt vairāk kā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

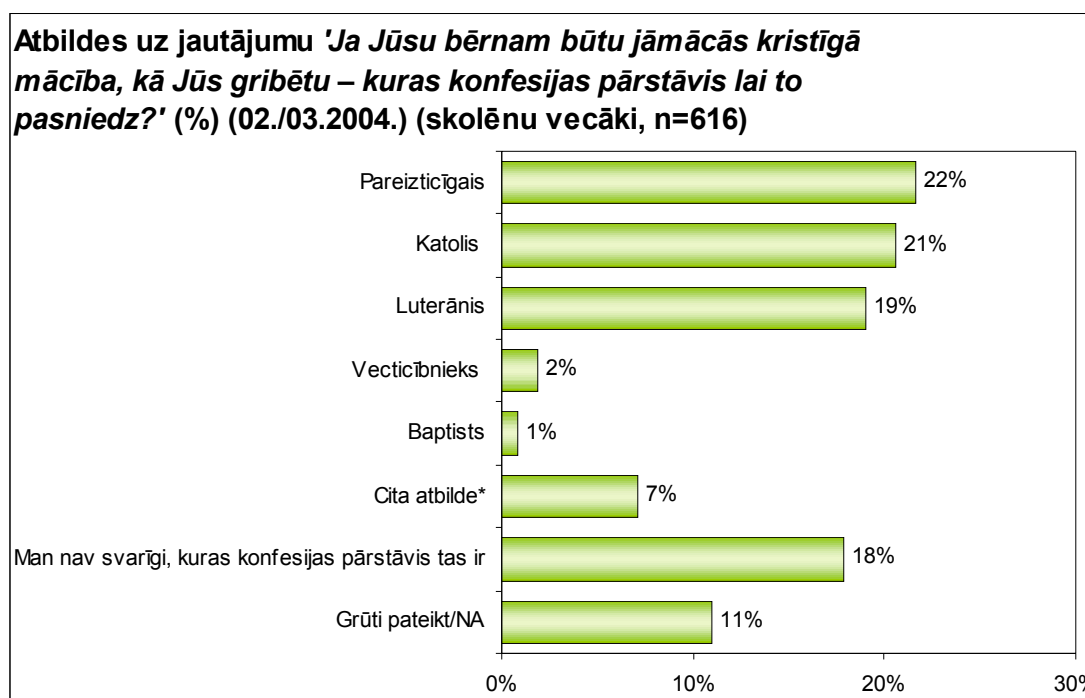
**Kategorijā 'cita atbilde' ietilpst: vecāku aptauja – 'vēlme bērnam ieguldīt vajadzīgo informāciju' (minēts 1 reizi); 'nesaprotu, ko viņi no sevis iedomājas' (minēts 1 reizi); skolu pārstāvju aptauja: 'miera nesējs' (minēts 2 reizes); 'kalpot mazākajiem' (minēts 1 reizi); 'lai katrā skolā nemāca ko citu, jo mācīs taču katrs pēc savas saprašanas' (minēts 1 reizi); 'jābūt gatavam visiem jautājumiem' (minēts 1 reizi); 'vajadzētu kristīgās baznīcas rekomendācijas, lai uz skolu neatnāktu tādi, kuri savus bērnu nevar iemācīt, bet sāks mācīt svešus' (minēts 1 reizi); 'vēlams muzikālā izglītība, lai prot spēlēt kādu mūzikas instrumentu' (minēts 1 reizi).

Lielākā daļa aptaujāto skolēnu vecāku un skolu pārstāvju atturējās minēt vēl kādu citu kritēriju, kas būtu nepieciešams kristīgās mācības

skolotājam (vecāki: 85%, sk.pārst.: 71%). Kā kritērijus, kas nepieciešami kristīgās mācības skolotājam, vecāki un skolu pārstāvji minējuši gan dažādas rakstura īpašības, prasmes (spēja saprasties ar bērniem, augsti morāles standarti, pozitīvas īpašības u.c.), gan speciālas izglītības, kvalifikācijas nepieciešamību (kristīgā izglītība, skolotājam jābūt mācītājam, draudzes pārstāvim u.c.), gan arī citus kritērijus (jāmīl priekšmets, ko māca, nedrīkst būt fanātiķis, jābūt kristietim u.c.).

Skolēnu vecākiem pētījuma ietvaros lūdza arī norādīt, kādas konfesijas pārstāvim būtu jābūt kristīgā mācība viņu bērnam (kuras konfesijas pārstāvi vecāki vēlētos, un pret kuriem viņiem nebūtu iebildumu), kā arī raksturot, pret kādiem cilvēkiem – kristīgās mācības skolotājiem – viņiem būtu iebildumi.

Dati par vecāku atbildēm uz jautājumu *'Ja Jūsu bērnam būtu jābūt kristīgā mācība, kā Jūs gribētu – kuras konfesijas pārstāvis lai to pasniedz?'* apkopoti nākamajā grafikā.

*Kategorijā 'cita atbilde' vecāki minējuši: 'kristīgās mācības skolotājs' (minēts 4 reizes); 'baznīcas 'Jaunā paaudze' pārstāvis' (minēts 3 reizes); 'lai būtu kristietis' (minēts 3 reizes); 'Vasarsvētku draudzes pārstāvis' (minēts 3 reizes); 'pilnas evaņģēliskas pārstāvis' (minēts 2 reizes); 'cilvēks, kas prot ieinteresēt bērnus' (minēts 1 reizi); 'cilvēks, kurš pārzinātu visas ticības' (minēts 1 reizi); 'kristietis – Kristus mācekļis' (minēts 1 reizi); 'kristietis, kas atzīst Jēzu kā savu kungu' (minēts 1 reizi); 'lai ticētu tam, ko dara' (minēts 1 reizi); 'lojāls attiecībā pret visām ticībām' (minēts 1 reizi); 'nav savas konfesijas fanāts' (minēts 1 reizi); 'pedagogs, kas pasniedz visu kopējo domu' (minēts 1 reizi); 'savā ticībā no paaudzes uz paaudzi' (minēts 1 reizi); 'tādas konfesijas pārstāvis, kur pielūdz Dievu un atzīst kristību ar Svēto garu' (minēts 1 reizi); 'tas cilvēks, kurš ir pārliecināts, ka galvenais ir cilvēks, nevis konfesija' (minēts 1 reizi); 'tās konfesijas pārstāvis, kuru pārstāv lielākā daļa skolēnu' (minēts 1 reizi); 'ticības mācību pasniegtu tādas konfesijas pārstāvis, no kādas ģimenes bērns nāk' (minēts 1 reizi); 'vienkārši pedagogs' (minēts 1 reizi); 'visus bērnus nevar mācīt vienas konfesijas pārstāvis, jo bērnu ticības ir dažādas' (minēts 1 reizi); 'labāk, lai viņš neizrāda savu ticību, tas var iespaidot bērnu un viņu vecākus' (minēts 1 reizi); 'ne no vienas konfesijas' (minēts 9 reizes); 'nemācīt tādu priekšmetu vispār' (minēts 4 reizes).

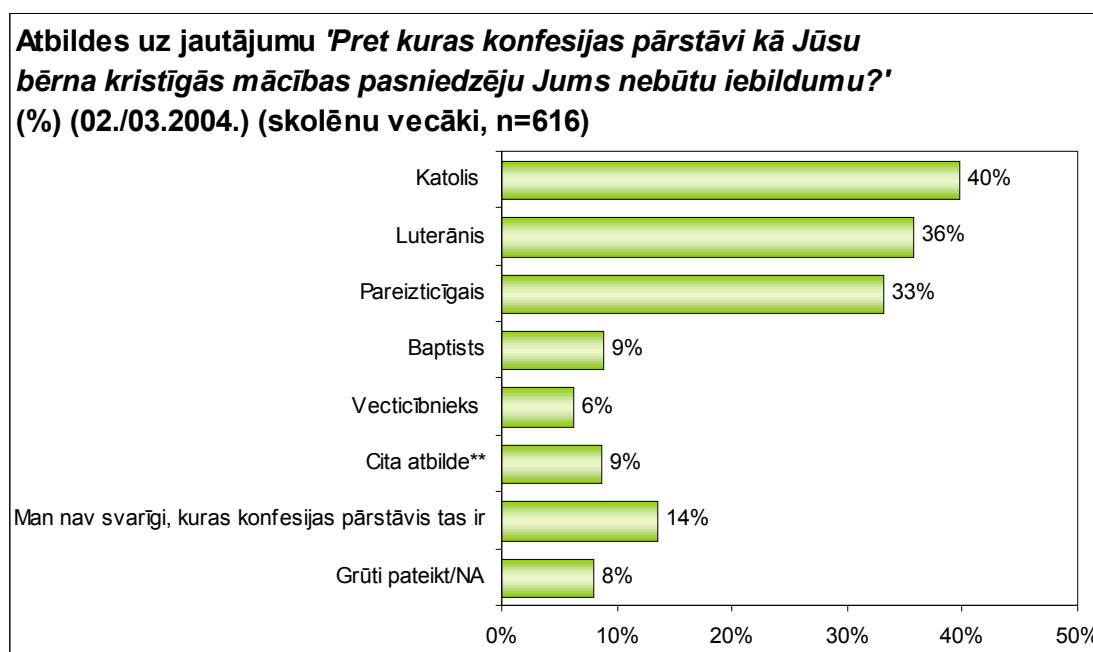
Aptaujas rezultāti liecina, ka 22% vecāku vēlas, lai viņu bērnam kristīgo mācību pasniedz pareizticīgais, 21% – katolis, un 19% – luterānis, bet to, ka 'nav svarīgi, kuras konfesijas pārstāvis tas ir', norādījuši tikai 18% skolēnu vecāku. Jāpiebilst, ka 1/10 aptaujāto (11%) atturējās atbildēt uz šo jautājumu.

To, ka vēlas, lai kristīgo mācību bērnam pasniegtu pareizticīgās konfesijas pārstāvis, norādīja 76% no pareizticīgajiem vecākiem, 69% no katoļiem vēlas, lai šo priekšmetu pasniegtu katolis, un 64% no luterāņiem izteikuši vēlmi, lai bērnam kristīgo mācību pasniegtu luterānis.

Raksturojot citas sakarības, jāatzīmē, ka latvieši biežāk kā caurmērā norādījuši, ka kristīgo mācību viņu bērnam jā māca luterānim (28%) vai katolim (26%), bet citu tautību vecāki biežāk kā caurmērā pauduši vēlmi, lai šo priekšmetu māca pareizticīgais (56%) vai vecticībnieks (5%).

Salīdzinot dažādos Latvijas reģionos dzīvojošo vecāku atbildes, var konstatēt, ka Latgalē vecāki biežāk kā citos reģionos vēlas, lai kristīgo mācību pasniegtu katolis (50%), Rīgā biežāk norādīts, ka tam jābūt pareizticīgajam (42%), Vidzemē un Zemgalē dzīvojošie biežāk kā caurmērā atzīmējuši, ka šis priekšmets jā māca luterānim (attiecīgi 29% un 27%), savukārt vecāki Kurzemē biežāk kā citos reģionos dzīvojošie izvēlējušies atbildi *'man nav svarīgi, kuras konfesijas pārstāvis tas ir'* (27%).

Nākamajā grafikā apkopoti dati par atbildēm uz jautājumu *'Pret kuras konfesijas pārstāvi kā Jūsu bērna kristīgās mācības pasniedzēju Jums nebūtu iebildumu?'*

*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt vairāk kā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Kategorijā *'cita atbilde'* vecāki minējuši: *'kristīgās mācības skolotājs'* (minēts 4 reizes); *'baznīcas 'Jaunā paaudze' pārstāvis'* (minēts 3 reizes); *'lai būtu kristietis'* (minēts 3 reizes); *'Vasarsvētku draudzes pārstāvis'* (minēts 3 reizes); *'pilnas evaņģēlijas pārstāvis'* (minēts 2 reizes); *'pret musulmaņiem'* (minēts 2 reizes); *'cilvēks, kas prot ieinteresēt bērnus'* (minēts 1 reizi); *'cilvēks, kam ir augstākā sirds izglītība – mīlestība'* (minēts 1 reizi); *'cilvēks, kurš pārzinātu visas ticības'* (minēts 1 reizi); *'katras ticības bērniem – savs'* (minēts 1 reizi); *'kristietis – Kristus mācekļis'* (minēts 1 reizi); *'kristies, kas atzīst Jēzu kā savu kungu'* (minēts 1 reizi); *'lai ir gudrs un godīgs'* (minēts 1 reizi); *'lai nepārspīlētu to, ko dara'* (minēts 1 reizi); *'lai ticētu tam, ko dara'* (minēts 1 reizi); *'lai skolotājs nepievērs savai ticībai'* (minēts 1 reizi); *'lojāls attiecībā pret visām ticībām'* (minēts 1 reizi); *'nav savas konfesijas fanāts'* (minēts 1 reizi); *'pedagogs, kas pasniedz visu kopējo domu'* (minēts 1 reizi); *'savā ticībā no paaudzes uz paaudzi'* (minēts 1 reizi); *'tādas konfesijas pārstāvis, kur pielūdz Dievu un atzīst kristību ar Svēto garu'* (minēts 1 reizi); *'tas cilvēks, kurš ir pārliecināts, ka galvenais ir cilvēks, nevis konfesija'* (minēts 1 reizi); *'tās konfesijas pārstāvis, kuru pārstāv lielākā daļa skolēnu'* (minēts 1 reizi); *'ticības mācību pasniegtu tādas konfesijas pārstāvis, no kādas ģimenes bērns nāk'* (minēts 1 reizi); *'tikai nedrīkst būt sektu dalībnieki'* (minēts 1 reizi); *'vienkārši pedagogs'* (minēts 1 reizi); *'vienkārši kristietis'* (minēts 1 reizi); *'visus bērnus nevar mācīt vienas konfesijas pārstāvis, jo bērnu ticības ir dažādas'* (minēts 1 reizi); *'labāk, lai viņš neizrāda savu ticību, tas var iespaidot bērnu un viņa vecākus'* (minēts 1 reizi); *'ne no vienas konfesijas'* (minēts 9 reizes); *'nemācīt tādu priekšmetu vispār'* (minēts 5 reizes).

Kā redzams, 40% skolēnu vecāku nebūtu iebildumu, ja viņu bērnam kristīgo mācību mācītu katolis, 36% nebūtu iebildumu pret luterāni, bet 33% aptaujāto nebūtu iebildumu pret pareizticīgo. To, ka nav iebildumu pret baptistiem vai vecticībniekiem, norādīja mazāk kā 1/10 aptaujāto (attiecīgi 9% un 6%).

Pētījums/projekts: Attieksme pret kristīgās mācības mācīšanu 1.-3.klašu skolēniem

Pētījuma ietvaros skolēnu vecākiem tika lūgts arī norādīt, pret kādiem kristīgās mācības skolotājiem viņiem būtu iebildumi. Dati par vecāku atbildēm uz jautājumu *'Pret kādiem cilvēkiem – kristīgās mācības skolotājiem Jūsu bērnam – Jums būtu iebildumi?'* apkopoti nākamajā tabulā.

	Skolēnu vecāki, n=616
Pret dažādu konfesiju pārstāvjiem	
Pret baptistiem	11%
Pret dažādu sektu, jauno reliģiju pārstāvjiem (nav konkretizēts)	8%
Pret vecticībniekiem	6%
Pret citu konfesiju, ticību pārstāvjiem	5%
Pret musulmaņiem	3%
Pret Jehovas lieciniekiem	3%
Pret 'Jaunās paaudzes' pārstāvjiem	2%
Pret pareizticīgajiem	2%
Pret luterāņiem	1%
Pret jūdaistiem	1%
Pret katoļiem	1%
Pret krišnaītiem	0.3%
Pret evaņģēlistiem	0.3%
Pret budistiem	0.2%
Pret septītās dienas adventistiem	0.2%
Citi kritēriji	
Pret fanātiķiem, pret tiem, kuri uzspiež savu pārliecību	11%
Pret tiem, kuri nav kristieši (vai arī ikdienas dzīvē neizturas kā tādi)	4%
Pret tiem, kuriem nav izglītība	2%
Pret cilvēku, kurš neprot saprasties ar bērniem	2%
Pret neticīgajiem	2%
Pret jebkuras konkrētas konfesijas pārstāvi, jo kristīgās mācības skolotājs nedrīkst piederēt konkrētai ticībai	1%
Pret cilvēku, kurš ir nepacietīgs, neiecietīgs, ass	1%
Pret cilvēkiem ar sliktu reputāciju, negodīgiem, egoistiem	0.8%
Pret skolotājiem, kuri netic tam, ko māca	0.6%
Pret cilvēku, kuram nav pieredzes	0.6%
Pret psiholoģiski nelīdzsvarotiem cilvēkiem	0.5%
Pret cilvēkiem ar netradicionālu seksuālo orientāciju	0.3%
Pret cilvēku, kurš nav mācītājs vai baznīcas pārstāvis	0.3%
Pret vienaldzīgu cilvēku	0.3%
Pret cilvēku, kuram nav humora izjūtas	0.2%
Esmu pret kristīgās mācības mācīšanu skolā	0.6%
Man nav iebildumu	2%
Cita atbilde**	2%
Nezinu/NA	47%

*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt vairāk kā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Kategorijā 'cita atbilde' ietilpst: vecāku aptauja – *'pret tiem, kuri neatbilst 11.jautājumā minētajam (nav kristieši, bez pedagoģiskās izglītības, bez pieredzes u.c.)'* (minēts 3 reizes); *'cilvēkam jābūt 'gaišam', ar pozitīvām domām'* (minēts 1 reizi); *'pret komunistiem'* (minēts 1 reizi); *'pret cilvēku, kurš neizprot būtību, neaptver, cik tā ir liela atbildība'* (minēts 1 reizi); *'pret seksuālajiem maniakiem'* (minēts 1 reizi); *'skolotājam jābūt ar normālām cilvēciskajām vērtībām, kā skolotājs – pedagogs – cilvēks'* (minēts 1 reizi); *'skolotājam jābūt nacionāli orientētam'* (minēts 1 reizi); *'skolotājs nedrīkst būt vecmodīgs'* (minēts 1 reizi); *'visi tic Jēzum Kristus, nevajag sadalīt'* (minēts 1 reizi).

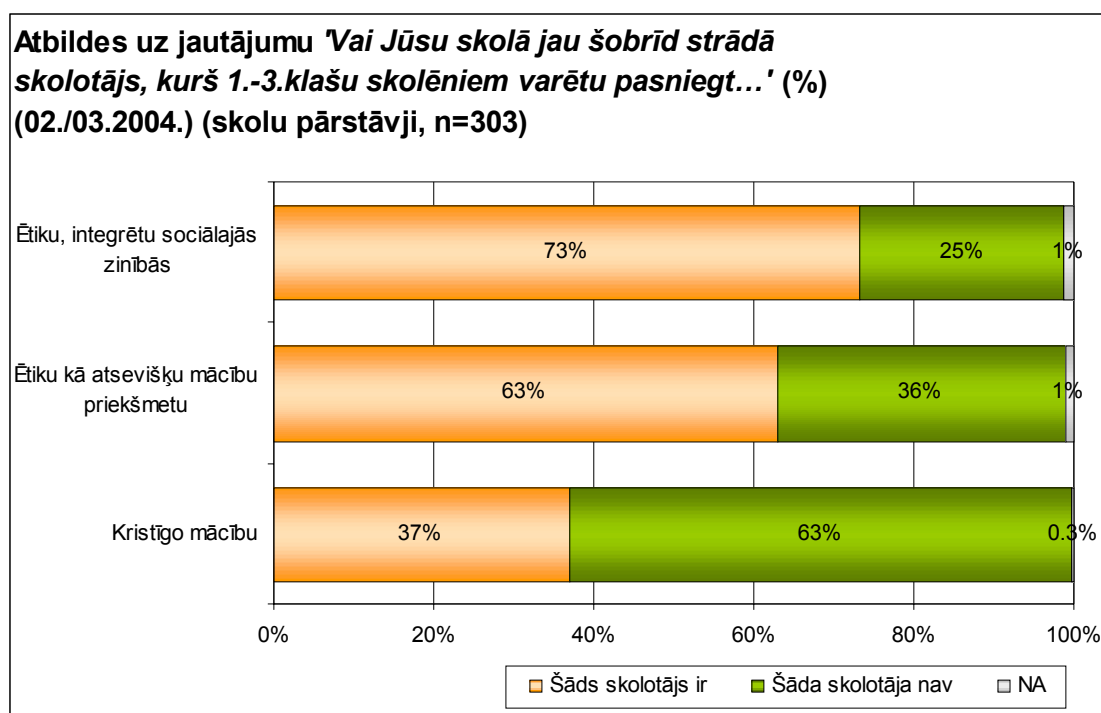
Aptaujas rezultāti liecina, ka aptuveni 1/10 vecāku (11%) izteikuši pretenzijas pret to, ka kristīgo mācību viņu bērniem varētu pasniegt baptisti, 6% pauduši iebildumus pret vecticībniekiem. Citu ticību vai konfesiju pārstāvji minēti retāk. Salīdzinoši bieži arī vispārīgi norādīts, ka ir iebildumi pret *'dažādu sektu, jauno reliģiju pārstāvjiem'* (8%) vai *'citu konfesiju, ticību pārstāvjiem'* (5%). Jāpiebilst, ka 11% skolēnu vecāku arī uzsvēruši, ka viņiem ir iebildumi pret fanātiķiem, cilvēkiem kuri uzspiež savu pārliecību.

7. Skolu gatavība īstenot reformu, piedāvājot izvēli starp kristīgo mācību un ētiku

Lai noskaidrotu skolu gatavību īstenot reformu, skolu pārstāvjiem tika lūgts norādīt, vai viņu skolā jau šobrīd strādā skolotājs, kurš 1.-3.klašu skolēniem varētu pasniegt kristīgo mācību, ētiku kā atsevišķu priekšmetu vai ētiku, integrētu sociālajās zinātnēs, kā arī novērtēt savas skolas iespējas nodrošināt kristīgās mācības un ētikas pasniegšanu, kā arī raksturot, kas būtu nepieciešams, lai nodrošinātu kristīgās mācības un ētikas pasniegšanu.

Skolu pārstāvjiem tika lūgts arī norādīt, kādas problēmas varētu rasties viņu skolā saistībā ar projektu mācīt kristīgo mācību 1.-3.klašu skolēniem.

Nākamajā grafikā apkopoti dati par skolu pārstāvju atbildēm uz jautājumu par to, vai viņu skolā jau šobrīd strādā skolotājs, kurš 1.-3.klašu skolēniem varētu pasniegt ētiku kā atsevišķu mācību priekšmetu, kristīgo mācību vai ētiku, integrētu sociālajās zinībās.

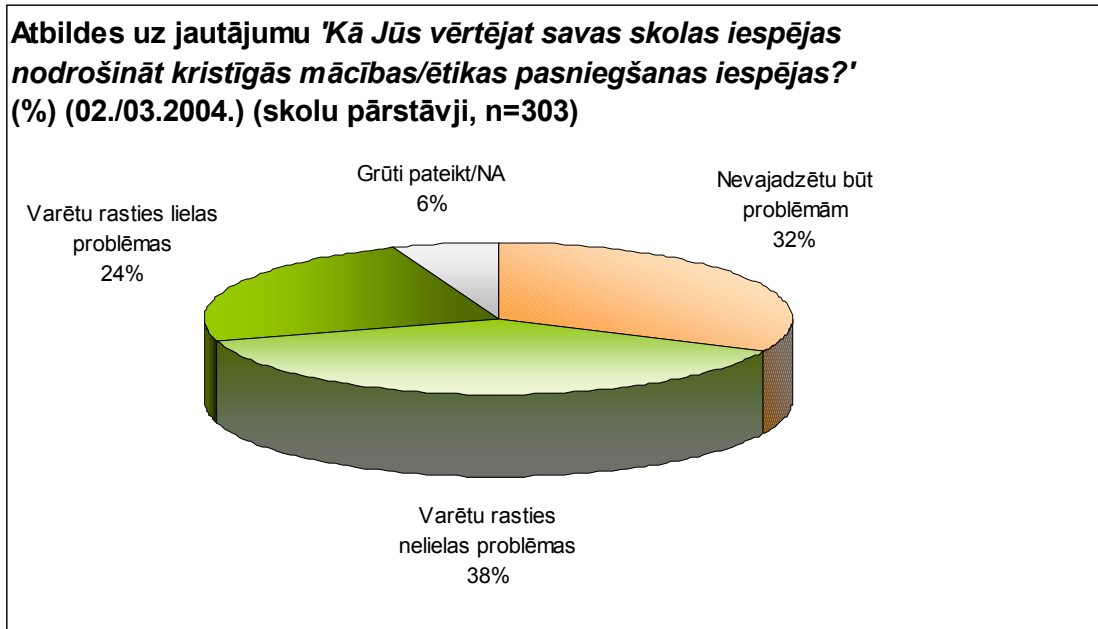
Lielākā daļa aptaujāto skolu pārstāvju (63%) norādījuši, ka viņu skolā pašlaik nav skolotāja, kas 1.-3.klašu skolēniem varētu pasniegt kristīgo mācību.

To, ka skolā nav skolotāja, kas varētu pasniegt ētiku kā atsevišķu priekšmetu vai ētiku, integrētu sociālajās zinībās, norādīja attiecīgi 36% un 25% respondentu.

Biežāk kā caurmērā to, ka skolā nav skolotāja, kas 1.-3.klašu skolēniem varētu pasniegt kristīgo mācību, norādījuši respondenti no skolām ar krievu mācību valodu (81%), aptaujātie Rīgā (80%) un Vidzemē (68%), kā arī to skolu pārstāvji, kurās kristīgā mācība netiek piedāvāta kā fakultatīvs priekšmets (85%). Interesanti atzīmēt, ka arī no skolām, kurās kristīgā mācība jau tiek piedāvāta kā fakultatīvs priekšmets, 15% respondentu norādīja, ka

skolā nestrādā skolotājs, kurš šo priekšmetu varētu pasniegt 1.-3.klašu skolēniem.

Dati par to, kā aptaujātie skolu pārstāvji vērtējuši savas skolas iespējas nodrošināt kristīgās mācības un ētikas pasniegšanu, apkopoti nākamajā grafikā.

Aptuveni 1/3 skolu pārstāvju (32%) norādījuši, ka viņu skolā nevajadzētu būt problēmām nodrošināt kristīgās mācības un ētikas pasniegšanu. Tomēr lielākā daļa skolu pārstāvju piesardzīgi vērtējuši savas skolas iespējas nodrošināt šo priekšmetu pasniegšanu – 38% atbildējuši, ka tas varētu radīt nelielas problēmas, bet 24% norādījuši, ka tas varētu radīt lielas problēmas.

Pētījums/projekts: Attieksme pret kristīgās mācības mācīšanu 1.-3.klašu skolēniem

Skolu pārstāvjiem tika lūgts arī norādīt, kas būtu nepieciešams, lai nodrošinātu kristīgās mācības un ētikas pasniegšanu. Šis bija t.s. atvērtais jautājums – respondentiem netika piedāvāti atbilžu varianti, viņi brīvi formulēja atbildes, kas datu apstrādes gaitā tika apkopotas lielākās grupās. Nākamajā tabulā apkopoti dati par atbildēm uz jautājumu *‘Kas būtu nepieciešams Jūsu skolā, lai nodrošinātu kristīgās mācības un ētikas pasniegšanu?’*

	Skolu pārstāvji, n=303
Nepieciešami resursi	
Atbilstoši sagatavoti skolotāji (kvalifikācija, sagatavošanas kursi)	42%
Mācību līdzekļi, mācību grāmatas	22%
Finansējums, materiālā bāze	15%
Šo priekšmetu programma, metodika, iekļaušana mācību plānā	12%
Atbilstoši sagatavoti kristīgās mācības skolotāji (kvalifikācija, sagatavošanas kursi)	8%
Telpas (speciāli sagatavotas, ar attiecīgu noformējumu)	7%
Atbilstoši sagatavoti ētikas skolotāji (kvalifikācija, sagatavošanas kursi)	3%
Slodzes nodrošināšana skolotājiem	1%
Nepieciešams atbalsts	
Atbalsts no vecākiem	8%
Atbalsts no skolas kolektīva, skolotājiem	2%
Pašvaldības atbalsts	1%
Baznīcas līdzdalība	1%
Iebildumi pret šiem priekšmetiem	
Šie priekšmeti nebūtu jā māca	1%
Nesamazināt mācību stundu skaitu citos priekšmetos	1%
Klasē dažādu ticību, konfesiju bērni	1%
Problēmas sagādā skolēnu dalīšana grupās	1%
Kristīgā mācība skolā nav jā māca	1%
Mācīt integrētu sociālo zinātņu kursu	1%
Nav problēmu ar šo priekšmetu nodrošināšanu	5%
Nav problēmu ar ētikas stundu nodrošināšanu	2%
Cita atbilde**	1%
Grūti pateikt/NA	9%

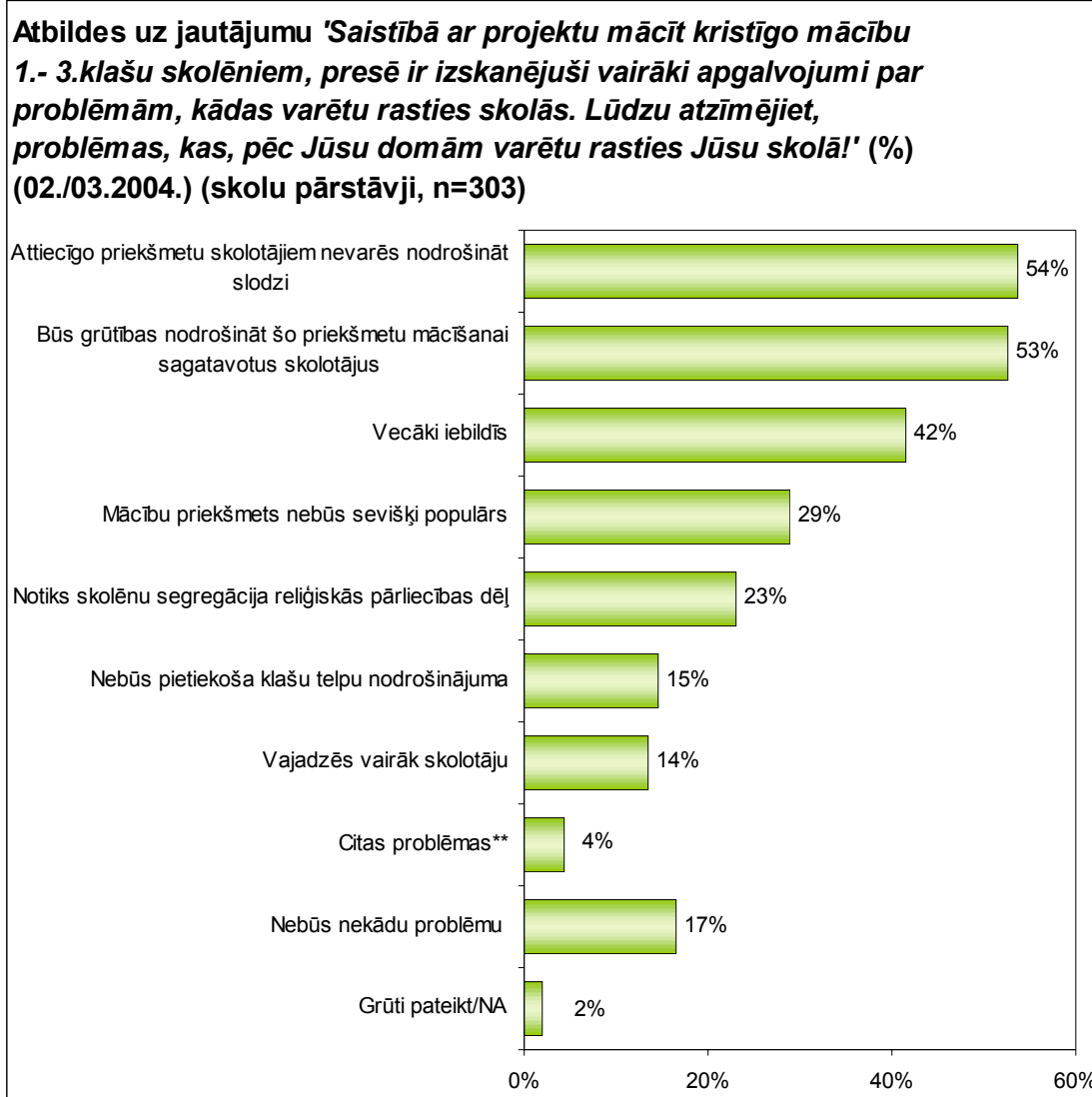
*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt vairāk kā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Kategorijā *‘cita atbilde’* ietilpst: *skolu pārstāvju* aptauja – *‘ministrijas rīkojums – vai ētika un kristīgā mācība ir jā māca’* (minēts 1 reizi); *‘palīdzība no valdes pusēs’* (minēts 1 reizi).

Kā redzams, vairāk kā 2/5 skolu pārstāvju (42%) norādījuši, ka, lai varētu nodrošināt kristīgās mācības un ētikas pasniegšanu viņu skolā, ir nepieciešami atbilstoši sagatavoti skolotāji. Jāpiebilst, ka 8% aptaujāto atzīmējuši, ka nepieciešami tieši kristīgās mācības skolotāji, un 3% – ka nepieciešami ētikas skolotāji.

Respondenti norādījuši arī uz to, ka nepieciešami atbilstoši mācību līdzekļi, mācību grāmatas (22%), vajadzīgs finansējums un materiālā bāze (15%), jābūt izstrādātai un zināmāi šo priekšmetu programmai, metodikai (12%), kā arī nepieciešamas papildus telpas (jo klasi dalīs grupās, uzsvērts arī, ka telpām jābūt atbilstoši noformētām) (7%). To, ka nepieciešams atbalsts no skolēnu vecākiem, minējuši 8% skolu pārstāvju.

Pētījuma ietvaros skolu pārstāvjiem lūdza arī raksturot, kādas problēmas varētu rasties viņu skolā saistībā ar projektu mācīt kristīgo mācību 1.-3.klašu skolēniem. Dati par atbildēm apkopoti nākamajā grafikā.

*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt vairāk kā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Kategorijā 'cita atbilde' skolu pārstāvji minējuši: 'grūtības sadalīt klasi (piemēram, svešvalodās var dalīt, ja klasē ir 25 skolēni)' (minēts 3 reizes); 'finansiālās problēmas' (minēts 2 reizes); 'metodiskais nodrošinājums' (minēts 2 reizes); 'palielinās, pārsniegs nedēļas skolēnu slodzi' (minēts 2 reizes); 'būs liels skaidrojošais darbs' (minēts 1 reizi); 'fakultatīvi mazāk bērnu grib mācīties' (minēts 1 reizi); 'mācību materiāli' (minēts 1 reizi); 'mēs orientējamies uz ētiku' (minēts 1 reizi); 'skolotājam jāpārstāv ne atsevišķa konfesija, bet ticība kā tāda' (minēts 1 reizi).

Kā redzams, lielākā daļa skolu pārstāvju norādījuši uz problēmām, kas saistītas ar skolotājiem – 54% aptaujāto pauduši bažas, ka attiecīgo priekšmetu skolotājiem nevarēs nodrošināt slodzi, un 53% atzīmējuši, ka būs grūtības nodrošināt šo priekšmetu mācīšanai sagatavotus skolotājus. Vairāk kā 2/5 skolu pārstāvju (42%) arī pauduši viedokli, ka vecāki iebildīs.

Jāatzīmē, ka atbildi 'nebūs nekādas problēmas' norādīja 17% aptaujāto skolu pārstāvji.

Vecāku aptaujas anketa
SKDS, 2004. gada februāris/marts

Tirgus un sabiedriskās domes pētījumu centrs SKDS veic sabiedriskās domas pētījumus par dažādām problēmām visā Latvijā. Šī aptauja ir veltīta ar pamatizglītību saistītiem jautājumiem. **Jūsu viedoklis ir svarīgs, lai varētu veiksmīgāk apzināt esošo situāciju, to, kāds ir skolēnu vecāku viedoklis šajā jautājumā.**

Jūs intervijai esat izvēlēts pilnīgi nejauši, mēs garantējam Jūsu atbildi anonimitāti un to, ka pētījuma rezultāti tiks izmantoti tikai apkopotā veidā. Mēs būsim ļoti pateicīgi par Jūsu piedalīšanos šajā aptaujā

Atbildēt uz jautājumiem var **tikai viens no bērna vecākiem** (vai par bērnu atbildīgā persona – aizbildnis), tāpēc, lūdzam, pārējos ģimenes locekļus anketas aizpildīšanā neiesaistīties. Lūdzu, atbildiet **par bērnu, kurš doto anketu Jums atnesa mājās**. Gribētos uzsvērt, ka **nav pareizu un nepareizu atbilžu** – mums ir svarīgi zināt un noskaidrot, ko domājat tieši Jūs! Gadījumā, ja Jūs vēlaties paust savu viedokli par jautājumiem, kas nav iekļauti anketā, lūdzu, izsakiet savas domas uz atsevišķas papīra lapas. Aizpildītā anketa ir jāatdod intervētājam, kurš pēc tās ieradīsies mācību iestādē (bērnodrāzā).

Ja šīs aptaujas sakarā Jums ir radušās kādas neskaidrības vai jautājumi, lūdzu, zvaniet uz pētījumu centru SKDS šī projekta vadītājam Ievai Strodei vai Zandai Ulnicānei (tālruni: 7 312 876, 7 312 875, adrese: Baznīcas iela 32 - 2, Rīgā. LV-1010, e-pasts: skds@skds.lv)

ANKETAS AIZPILDĪŠANAS INSTRUKCIJA

Lūdzam atbildēt uz **pilnīgi visiem jautājumiem**. Lūdzu, ar pildspalvu apvelciet aplīti ciparam līdzās tai atbildei, kas visvairāk atbilst Jūsu viedoklim. (Pie katra jautājuma ir norādīts, cik atbildes var atzīmēt!)

Atbilžu variantu *grūti pateikt*, lūdzu, izvēlieties tikai tad, ja Jums tiešām nav viedokļa šajā jautājumā. Vairākos jautājumos ir lūgts pierakstīt savas atbildes. Lūdzu, dariet to atbildei atvēlētajā vietā.

Izglītības un zinātnes ministrija šobrīd izstrādā izmaiņas 1.-3. klašu skolēnu mācību programmā, paredzot, ka no 2004.gada 1.septembra pirmo klašu skolēniem (viņu vecākiem) būs obligāti jāizvēlas, vai mācīties ētiku vai kristīgo mācību. Nākošie jautājumi ir par šo tēmu.

1. Vai Jūs zināt (esat informēts/-a, esat dzirdējis/-usi), ka 2004./2005. mācību gadā vispārizglītojošo skolu 1.klašu skolēniem būs obligāti jāizvēlas viens no diviem mācību priekšmetiem – kristīgā mācība vai ētika? (Lūdzu, atzīmējiet vienu atbildi!)

Zinu, esmu informēts/-a	1	Atbildēt uz 2. jautājumu
Nebiju informēts/-a	2	Pāriet pie 3. jautājuma
Grūti pateikt	8	Pāriet pie 3. jautājuma

2. Kādā veidā Jūs uzzinājāt par to, ka 2004./2005. mācību gadā 1. klašu skolēniem būs obligāti jāizvēlas viens no diviem mācību priekšmetiem – kristīgā mācība vai ētika? (Atzīmēt visus piemērotos atbilžu variantus!)

No masu informācijas līdzekļiem (laikrakstos, žurnālos, televīzijā, radio, internetā)	1
Mani par to informēja skolā, bērnodrāzā	2
Mani par to informēja citu skolēnu, bērnodrāzā apmeklētāju vecāki	3
Bērns izstāstīja	4
Ieguvu informāciju no neformāliem kanāliem (draugiem, paziņām, ģimenes locekļiem)	5
Cita atbilde (<i>ierakstiet, kādā veidā</i>)	6
Grūti pateikt	98

Saskaņā ar iepriekšējo plānu bija plānots 1.- 3.klasēs mācīt integrētu sociālo zinību kursu, kurā ir ietverts civilzinības, ētika, ekonomikas pamati un veselības mācība. Šobrīd, saskaņā ar pieejamo informāciju, atbilstoši Izglītības likumam, ir ticis ieteikts 1.-3. klasēs atsevišķi mācīt kristīgo mācību vai ētiku (obligāti būs jāizvēlas viens no šiem priekšmetiem).

3. Kā Jūs vērtējat projektu, ka 1.- 3. klašu skolēniem (viņu vecākiem) būs obligāti jāizvēlas kristīgā mācība vai ētika? (Lūdzu, atzīmējiet vienu atbildi!)

Ļoti pozitīvi	1
Drīzāk pozitīvi	2
Ne pozitīvi, ne negatīvi	3
Drīzāk negatīvi	4
Ļoti negatīvi	5
Grūti pateikt	8

4. Kāpēc Jūsu vērtējums ir tāds? (Lūdzu, paskaidrojiet savu atbildi uz iepriekšējo jautājumu!)

1. _____
2. _____
3. _____

5. Saskaņā ar projektu, uzsākot 2004./2005. mācību gadu, Jums būs jāizvēlas, vai Jūsu bērns skolā mācīsies ētiku vai kristīgo mācību. Kā Jūs domājat, ko izvēlēšities Jūs?

(Lūdzu, atzīmējiet vienu atbildi!)

Vēlos, lai bērns mācītos ētiku kā atsevišķu priekšmetu	1
Vēlētos, lai bērns mācītos sociālo zinību integrētu kursu (ētika tiktu mācīta šī kursa ietvaros)	2
Vēlos, lai bērns mācītos kristīgo mācību	3
Nevēlos, lai bērns mācītos šādus mācību priekšmetus	4
Man ir vienalga	5
Grūti pateikt	8

6. Gadījumā, ja Jums tomēr būtu obligāti jāizvēlas kristīgā mācība vai ētika, kuru no šiem priekšmetiem Jūs izvēlētos? (Lūdzu, atzīmējiet vienu atbildi!)

Ētiku	1
Kristīgo mācību	2
Grūti pateikt	8

7. Vispārīgi runājot, kādā veidā Jums būtu pieņemama ar reliģiju saistīta satura priekšmetu mācīšana skolā 1.-3. klašu skolēniem? (Lūdzu, atzīmējiet vienu atbildi!)

Kristīgā mācība (visu tradicionālo konfesiju kopīga mācība)	1
Reliģijas mācība (priekšstati par reliģiju daudzveidību)	2
Katrai konfesijai savs priekšmets (kristīgā ticības mācība)	3
Ar reliģiju saistīts saturs tiktu iekļauts/integrēts citos mācību priekšmetos (lūdzu, norādiet kādos?).....	4
Neuzskatu, ka reliģiska satura priekšmeti ir jā mācā skolā, jo bērnam būtu labāk apmeklēt draudžu rīkotus pasākumus bērniem (svētdienas skola u.tml.)	5
Vispār nevēlos reliģiska satura priekšmetu mācīšanu skolā	6
Cits variants (lūdzu, norādiet, kāds).....	7
Grūti pateikt	98

8. Kā, Jūsaprāt, skolās vajadzētu pasniegt kristīgo mācību? (Lūdzu, atzīmējiet vienu atbildi!)

Kā obligātu priekšmetu	1
Kā fakultatīvu priekšmetu	2
Nevajadzētu pasniegt vispār	3
Grūti pateikt	8

9. Vispārīgi runājot, kādā veidā Jums būtu pieņemama ētikas mācīšana skolā 1.- 3. klašu skolēniem? (Lūdzu, atzīmējiet vienu atbildi!)

Ētika tiek mācīta kā atsevišķs mācību priekšmets	1
Ētika tiek mācīta integrēta sociālo zinību kursa ietvaros (ētika, veselības mācība, ekonomika, civilizācijas)	2
Neuzskatu, ka vispār būtu jā mācā ētika, jo tas ir pārāk sarežģīts priekšmets un būtu jāpasniedz vēlāk (piemēram, vidusskolā vai augstskolā)	3
Cits variants (lūdzu, norādiet, kāds).....	4
Grūti pateikt	8

10. Ko, pēc Jūsu domām, vajadzētu mācīt 1.-3.klašu skolēniem tādos mācību priekšmetos kā 'ētika' un 'kristīgā mācība'?

1. Ētika _____

2. Kristīgā mācība _____

11. Runājot par kristīgās mācības pasniegšanu 1.- 3.klašu skolēniem, vai, Jūsaprāt, skolotājam vajadzētu atbilst šādiem raksturojumiem? (Lūdzu, atzīmējiet vienu atbildi KATRĀ RINDINĀ!)

		Noteikti nepieciešams	Būtu vēlams, bet nav nepieciešams	Nav nepieciešams	Grūti pateikt
1	Ir pieredze darbā ar 1.-3. klašu skolēniem	1	2	3	8
2	Ir pedagoga izglītība	1	2	3	8
3	Ir kristietis	1	2	3	8
4	Ir saņēmis kristīgās Baznīcas rekomendācijas, ka var pasniegt šo mācību priekšmetu	1	2	3	8
5	Ir saņēmis speciālu izglītību "kristīgās mācības skolotājs"	1	2	3	8

11A. Ja ir kāds cits kritērijs, kas būtu nepieciešams kristīgās mācības skolotājam, lūdzu norādiet to!

12. Ja Jūsu bērnam būtu jāmācās kristīgā mācība, kā Jūs gribētu – kuras konfesijas pārstāvis lai to pasniedz? (Lūdzu, atzīmējiet vienu, visvēlamāko izvēli!)

Katolis	1
Luterānis	2
Pareizticīgais	3
Baptists	4
Vecticībnieks	5
Cita atbilde (lūdzu, norādiet)	6
Man nav svarīgi, kuras konfesijas pārstāvis tas ir	7
Grūti pateikt	98

13. Pret kuras konfesijas pārstāvi kā Jūsu bērna kristīgās mācības pasniedzēju Jums nebūtu iebildumu? (Lūdzu, atzīmējiet visas piemērotās atbildes!)

Katolis	1
Luterānis	2
Pareizticīgais	3
Baptists	4
Vecticībnieks	5
Cita atbilde (lūdzu, norādiet)	6
Man nav svarīgi, kuras konfesijas pārstāvis tas ir	7
Grūti pateikt	98

14. Pret kādiem cilvēkiem – kristīgās mācības skolotājiem Jūsu bērnam - Jums būtu iebildumi?

15. Pie kuras ticības Jūs sevi pieskaitāt? Kāda ir Jūsu konfesionālā/religijskā piederība? (Lūdzu, atzīmējiet vienu atbildi!)

Katolis	1
Luterānis	2
Pareizticīgais	3
Baptists	4
Vecticībnieks	5
Cita kristīgā konfesija (norādiet, kāda).....	6
Jūdaists	7
Musulmanis	8
Cita atbilde (ierakstiet, kāda)	9
Uzskatu sevi par ticīgo, bet nevaru sevi pieskaitīt noteiktai konfesijai	10
Neuzskatu sevi par ticīgo	11
Grūti pateikt	98

16. Kurai ticībai Jūs pieskaitāt savu bērnu? (Lūdzu, atzīmējiet vienu atbildi!)

Katolis	1
Luterānis	2
Pareizticīgais	3
Baptists	4
Vecticībnieks	5
Cita kristīgā konfesija (norādiet, kāda).....	6
Jūdaists	7
Musulmanis	8
Cita atbilde (ierakstiet, kāda)	9
Bērns nepieder nevienai ticībai/konfesijai	10
Grūti pateikt	98

17. Cik bieži Jūs apmeklējat dievkalpojumus (neskaitot kāzas, bēres un citus īpašus pasākumus, bet ieskaitot Baznīcas svētkus (Ziemassvētki, Lieldienas u.tml.)? (Lūdzu, atzīmējiet vienu atbildi, kas ir vistuvāk Jūsu situācijai!)

Vismaz vienu reizi nedēļā	1
Vismaz vienu reizi mēnesī	2
Vismaz vienu reizi 6 mēnešos	3
Vismaz vienu reizi gadā	4
Retāk	5
Nekad	6
Grūti pateikt	8

18. Vai Jūsu bērns apmeklē kādas kristīgās konfesijas pasākumus bērniem (svētdienas skolu u.tml.)? (Lūdzu, atzīmējiet vienu atbildi!)

Jā, regulāri	1
Jā, dažkārt	2
Neapmeklē	3
Grūti pateikt	8

Pēdējā laikā diskusijās ir izskanējuši dažādi viedokļi par skolas uz Baznīcas attiecībām. Lūdzu, novērtējiet, kurš viedoklis ir tuvāks Jums!

19. Kuram no šiem apgalvojumiem Jūs piekrītat vairāk? (Lūdzu, atzīmējiet vienu atbildi!)

Būtu labāk, ja skolā pastiprinātos Baznīcas ietekme	1
Būtu labāk, ja skola un Baznīca tiktu pilnībā nošķirtas	2
Skolas un Baznīcas attiecības šobrīd (t.i., pirms pārmaiņām mācību programmā) ir optimālas	3
Grūti pateikt	8

20. Kuram no šiem apgalvojumiem Jūs piekrītat vairāk? (Lūdzu, atzīmējiet vienu atbildi!)

Reliģija ir personisks vai ģimenes jautājums un skolai šajos jautājumos nevajadzētu iejaukties	1
Skolas palīdzība kristīgās mācības apgūšanā bērniem var nākt tikai par labu	2
Grūti pateikt	8

21. Kuram no šiem apgalvojumiem Jūs piekrītat vairāk? (Lūdzu, atzīmējiet vienu atbildi!)

Manuprāt, skola var nodrošināt kvalitatīvu kristīgās mācības mācīšanu	1
Kvalitatīvu kristīgās mācības apguvi var nodrošināt tikai draudze	2
Grūti pateikt	8

22. Ja Jums ir kaut kas, ko Jūs gribētu piebilst, runājot par obligāto izvēli kristīgās mācības vai ētikas pasniegšanā vispārizglītošajās skolās 1- 3.klašu skolēniem, lūdzu pierakstiet!

23. Ir izskanējis viedoklis, ka bērnu dalīšana grupās atkarībā no to attieksmes pret kristīgo mācību varētu atstāt negatīvu ietekmi uz attiecībām klasē. Citi cilvēki šādam viedoklim iebilst. Ko par to domājat Jūs? (Lūdzu, atzīmējiet vienu atbildi!)

Šāda situācija <i>noteikti</i> atstās pozitīvu iespaidu	1
Šāda situācija <i>varētu</i> atstāt pozitīvu iespaidu	2
Šāda situācija neietekmēs attiecības klasē	3
Šāda situācija <i>varētu</i> atstāt negatīvu iespaidu	4
Šāda situācija <i>noteikti</i> atstās negatīvu iespaidu	5
Grūti pateikt	8

24. Kādas ir Jūsu radniecības saites ar bērnu, par kuru sniedzāt atbildes?

Jūsu bērns	1
Audzubērns (aizbildniecībā esošs)	2
Mazbērns	3
Cits	4

Intervijas nobeigumā, lūdzu, sniedziet īsas ziņas par sevi:

D.1. Jūsu dzimums:

Vīrietis	1
Sieviete	2

D.2. Kāds ir Jūsu vecums:.....

D.3. Kāda ir Jūsu izglītība:

Pamatizglītība	1
Vidējā, vidējā speciālā	2
Augstākā	3

D.4. Kāda ir Jūsu tautība:

Latvietis (-te)	1
Krievs (-iete)	2
Cits (-ta)	3

D.4A. Kādā valodā runājat ģimenē?

Latviešu	1
Krievu	2
Citā	3

D.5. Rajons (PIERAKSTIET).....

D.6. Pilsēta (PIERAKSTIET)..... vai

D.7. Pagasts (PIERAKSTIET).....

Paldies, ka piedalījāties intervijā un atradāt laiku aizpildīt anketu!

D.8. Intervijas laiks: 2004. gada.....

Skolu pārstāvju aptaujas anketa

SKDS, 2004. gada februāris/ marts

Tirgus un sabiedriskās domes pētījumu centrs SKDS veic sabiedriskās domas pētījumus par dažādām problēmām visā Latvijā. Šī aptauja ir veltīta ar pamatizglītību saistītiem jautājumiem. **Jūsu viedoklis ir svarīgs, lai varētu veiksmīgāk apzināt esošo situāciju, to, kāds ir skolu pārstāvju viedoklis šajā jautājumā.**

Jūs intervijai esat izvēlēts pilnīgi nejauši, mēs garantējam Jūsu atbildžu anonimitāti un to, ka pētījuma rezultāti tiks izmantoti tikai apkopotā veidā. Mēs būsim ļoti pateicīgi par Jūsu piedalīšanos šajā aptaujā

Gribētos uzsvērt, ka **nav pareizu un nepareizu atbilžu** – mums ir svarīgi zināt un noskaidrot, ko domājat tieši Jūs! Gadījumā, ja Jūs vēlaties paust savu viedokli par jautājumiem, kas nav iekļauti anketā, lūdzu, izsakiet savas domas uz atsevišķas papīra lapas. Aizpildītā anketa ir jāatdod intervētājam, kurš pēc tās ieradīsies mācību iestādē.

Ja šīs aptaujas sakarā Jums ir radušās kādas neskaidrības vai jautājumi, lūdzu, zvaniet uz pētījumu centru SKDS šī projekta vadītājam Ievai Strodei vai Zandai Ulcinānei (tālruni: 7 312 876, 7 312 875, adrese: Baznīcas iela 32 - 2, Rīgā. LV-1010, e-pasts: skds@skds.lv)

ANKETAS AIZPILDĪŠANAS INSTRUKCIJA

Lūdzam atbildēt uz **pilnīgi visiem jautājumiem**. Lūdzu, ar pildspalvu apvelciet aplīti ciparam līdžās tai atbildei, kas visvairāk atbilst Jūsu viedoklim. (Pie katra jautājuma ir norādīts, cik atbildes var atzīmēt!)

Atbilžu variantu *grūti pateikt*, lūdzu, izvēlieties tikai tad, ja Jums tiešām nav viedokļa šajā jautājumā. Vairākos jautājumos ir lūgts pierakstīt savas atbildes. Lūdzu, dariet to atbildei atvēlētajā vietā.

Izglītības un zinātnes ministrija šobrīd izstrādā izmaiņas 1.-3. klašu skolēnu mācību programmā, paredzot, ka no 2004.gada 1.septembra pirmo klašu skolēniem (viņu vecākiem) būs obligāti jāizvēlas, vai mācīties ētiku vai kristīgo mācību. Nākošie jautājumi ir par šo tēmu.

1. Vai Jūs zināt (esat informēts/-a, esat dzirdējis/-usi), ka 2004./2005. mācību gadā vispārizglītojošo skolu 1.klašu skolēniem būs obligāti jāizvēlas viens no diviem mācību priekšmetiem – kristīgā mācība vai ētika? (Lūdzu, atzīmējiet vienu atbildi!)

Zinu, esmu informēts/-a	1	Atbildēt uz 2. jautājumu
Nebiju informēts/-a	2	Pāriet pie 3. jautājuma
Grūti pateikt	8	Pāriet pie 3. jautājuma

2. Kādā veidā Jūs uzzinājāt par to, ka 2004./2005. mācību gadā 1. klašu skolēniem būs obligāti jāizvēlas viens no diviem mācību priekšmetiem – kristīgā mācība vai ētika? (atzīmēt visus piemērotos atbilžu variantus)

No Izglītības un zinātnes ministrijas	1
No rajona (pilsētas) skolu valdes	2
No kolēģiem, kuri strādā Jūsu skolā (direktors, skolotāji)	3
No citu skolu pārstāvjiem	4
No masu informācijas līdzekļiem (laikrakstos, žurnālos, televīzijā, radio, internetā)	5
Cita atbilde (<i>ierakstiet, kādā veidā</i>)	6
.....	
Grūti pateikt	98

Saskaņā ar iepriekšējo plānu bija plānots 1.- 3.klasēs mācīt integrētu sociālo zinību kursu, kurā ir ietverts civilzinības, ētika, ekonomikas pamati un veselības mācība. Šobrīd, saskaņā ar pieejamo informāciju, atbilstoši Izglītības likumam, ir ticis ieteikts 1.-3. klasēs atsevišķi mācīt kristīgo mācību vai ētiku (obligāti būs jāizvēlas viens no šiem priekšmetiem).

3. Kā Jūs vērtējat projektu, ka 1.- 3. klašu skolēniem (viņu vecākiem) būs obligāti jāizvēlas kristīgā mācība vai ētika? (Lūdzu, atzīmējiet vienu atbildi!)

Ļoti pozitīvi	1
Drīzāk pozitīvi	2
Ne pozitīvi, ne negatīvi	3
Drīzāk negatīvi	4
Ļoti negatīvi	5
Grūti pateikt	8

4. Kāpēc Jūsu vērtējums ir tāds? (Lūdzu, paskaidrojiet savu atbildi uz iepriekšējo jautājumu!)

1. _____
2. _____
3. _____

5. Vispārīgi runājot, kādā veidā Jums būtu pieņemama ar reliģiju saistīta satura priekšmetu mācīšana skolā 1.- 3. klašu skolēniem ? (Lūdzu, atzīmējiet vienu atbildi!)

Kristīgā mācība (visu tradicionālo konfesiju kopīga mācība)	1
Reliģijas mācība (priekšstati par reliģiju daudzveidību)	2
Katrai konfesijai savs priekšmets (kristīgā ticības mācība)	3
Ar reliģiju saistīts saturs tiktu iekļauts/integrēts citos mācību priekšmetos (lūdzu, norādiet kādos?).....	4
Neuzskatu, ka reliģiska satura priekšmeti ir jā māca skolā, jo bērnam būtu labāk apmeklēt draudžu rīkotos pasākumus bērniem (svētdienas skola u.tml.)	5
Vispār nevēlos reliģiska satura priekšmetu mācīšanu skolā	6
Cits variants (lūdzu, norādiet, kāds).....	7
Grūti pateikt	98

6. Kā, Jūsaprāt, skolās vajadzētu pasniegt kristīgo mācību? (Lūdzu, atzīmējiet vienu atbildi!)

Kā obligātu priekšmetu	1
Kā fakultatīvu priekšmetu	2
Nevajadzētu pasniegt vispār	3
Grūti pateikt	8

7. Vispārīgi runājot, kādā veidā Jums būtu pieņemama ētikas mācīšana skolā 1.- 3. klašu skolēniem? (Lūdzu, atzīmējiet vienu atbildi!)

Ētika tiek mācīta kā atsevišķs mācību priekšmets	1
Ētika tiek mācīta integrēta sociālo zinību kursa ietvaros (ētika, veselības mācība, ekonomika, civilzinības)	2
Neuzskatu, ka vispār būtu jā māca, jo tas ir pārāk sarežģīts priekšmets un būtu jāpasniedz vēlāk (piemēram, vidusskolā vai augstskolā)	3
Cits variants (lūdzu, norādiet, kāds)	4
Grūti pateikt	8

8. Ko, pēc Jūsu domām, vajadzētu mācīt 1.-3.klašu skolēniem tādos mācību priekšmetos kā 'ētika' un 'kristīgā mācība'?

1. Ētika _____

2. Kristīgā mācība _____

9. Runājot par kristīgās mācības pasniegšanu 1.- 3.klašu skolēniem, vai, Jūsaprāt, skolotājam vajadzētu atbilst šādiem raksturojumiem? (Lūdzu, atzīmējiet vienu atbildi KATRĀ RINDINĀ!)

		Noteikti nepieciešams	Būtu vēlams, bet nav nepieciešams	Nav nepieciešams	Grūti pateikt
1	Ir pieredze darbā ar 1.-3. klašu skolēniem	1	2	3	8
2	Ir pedagoga izglītība	1	2	3	8
3	Ir kristietis	1	2	3	8
4	Ir saņēmis kristīgās Baznīcas rekomendācijas, ka var pasniegt šo mācību priekšmetu	1	2	3	8
5	Ir saņēmis speciālu izglītību "kristīgās mācības skolotājs"	1	2	3	8

9A. Ja ir kāds cits kritērijs, kas būtu nepieciešams kristīgās mācības skolotājam, lūdzu norādiet to!

10. Kā Jūs vērtējat savas skolas iespējas nodrošināt kristīgās mācības/ētikas pasniegšanas iespējas? (Lūdzu, atzīmējiet vienu atbildi!)

Nevajadzētu būt problēmām	1
Varētu rasties nelielas problēmas	2
Varētu rasties lielas problēmas	3
Grūti pateikt	8

11. Kas būtu nepieciešams Jūsu skolā, lai nodrošinātu kristīgās mācības un ētikas pasniegšanu?

12. Vai Jūsu skolā jau šobrīd strādā skolotājs, kurš 1.-3.klašu skolēniem varētu pasniegt...(Lūdzu, atzīmējiet vienu atbildi KATRĀ RINDIŅĀ!)

	Šāds skolotājs ir	Šāda skolotāja nav
1. Ētiku kā atsevišķu mācību priekšmetu	1	2
2. Kristīgo mācību	1	2
3. Ētiku, integrētu sociālajās zinībās	1	2

13. Saistībā ar projektu mācīt kristīgo mācību 1.- 3. klašu skolēniem, presē ir izskanējuši vairāki apgalvojumi par problēmām, kādas varētu rasties skolās. Lūdzu atzīmējiet, problēmas, kas, pēc Jūsu domām varētu rasties Jūsu skolā! (Lūdzu, atzīmējiet visas piemērotās atbildes!)

Nebūs nekādu problēmu	1
Vajadzēs vairāk skolotāju	2
Būs grūtības nodrošināt šo priekšmetu mācīšanai sagatavotus skolotājus	3
Attiecīgo priekšmetu skolotājiem nevarēs nodrošināt slodzi	4
Nebūs pietiekoša klašu telpu nodrošinājuma	5
Notiks skolēnu segregācija reliģiskās pārliecības dēļ	6
Vecāki iebildīs	7
Mācību priekšmets nebūs sevišķi populārs	8
Citas problēmas (lūdzu, norādiet, kādas).....	9
Grūti pateikt	98

14. Vai Jūsu skolā jau tiek piedāvāta kristīgā mācība kā fakultatīvs priekšmets? (Lūdzu, atzīmējiet vienu atbildi!)

Jā	1	Pāriet pie 15 jautājuma
Nē	2	Pāriet pie 18.jautājuma

15. Kas pasniedz kristīgo mācību Jūsu skolā? (Lūdzu, atzīmējiet visas piemērotās atbildes!)

Kristīgās mācības skolotājs	1
Mācītājs	2
Ētikas skolotājs	3
Cita atbilde (lūdzu, norādiet, kāda).....	4

16. Cik gadus kristīgā mācība kā fakultatīvs priekšmets Jūsu skolā tiek piedāvāts? (pierakstīt)gadi

Ja kristīgā mācība ir piedāvāta vairāk kā vienu gadu, lūdzu, atbildiet uz nākamo jautājumu!

17. Lūdzu, raksturojiet, kā ir mainījies pieprasījums pēc šī mācību priekšmeta! (Lūdzu, atzīmējiet vienu atbildi!)

Tas ir pieaudzis	1
Tas nav mainījies	2
Tas ir mazinājies	3
Grūti pateikt	8

Pēdējā laikā diskusijās ir izskanējuši dažādi viedokļi par skolas uz Baznīcas attiecībām. Lūdzu, novērtējiet, kurš viedoklis ir tuvāks Jums!

18. Kuram no šiem apgalvojumiem Jūs piekrītat vairāk? (Lūdzu, atzīmējiet vienu atbildi!)

Būtu labāk, ja skolā pastiprinātos Baznīcas ietekme	1
Būtu labāk, ja skola un Baznīca tiktu pilnībā nošķirtas	2
Skolas un Baznīcas attiecības šobrīd (t.i., pirms pārmaiņām mācību programmā) ir optimālas	3
Grūti pateikt	8

19. Kuram no šiem apgalvojumiem Jūs piekrītat vairāk? (Lūdzu, atzīmējiet vienu atbildi!)

Reliģija ir personisks vai ģimenes jautājums, un skolai šajos jautājumos nevajadzētu iejaukties	1
Skolas palīdzība kristīgās mācības apgūšanā bērniem var nākt tikai par labu	2
Grūti pateikt	8

20. Kuram no šiem apgalvojumiem Jūs piekrītat vairāk? (Lūdzu, atzīmējiet vienu atbildi!)

Manuprāt, skola var nodrošināt kvalitatīvu kristīgās mācības mācīšanu	1
Kvalitatīvu kristīgās mācības apguvi var nodrošināt tikai draudze	2
Grūti pateikt	8

21. Ja Jums ir kaut kas, ko Jūs gribētu piebilst, runājot par obligāto izvēli kristīgās mācības vai ētikas pasniegšanā vispārizglītojošajās skolās 1- 3.klašu skolēniem, lūdzu pierakstiet!

22. Ir izskanējis viedoklis, ka bērnu dalīšana grupās atkarībā no to attieksmes pret kristīgo mācību varētu atstāt negatīvu ietekmi uz attiecībām klasē. Citi cilvēki šādam viedoklim iebilst. Ko par to domājat Jūs?
(Lūdzu, atzīmējiet vienu atbildi!)

Šāda situācija <i>noteikti</i> atstās pozitīvu iespaidu	1
Šāda situācija <i>varētu</i> atstāt pozitīvu iespaidu	2
Šāda situācija neietekmēs attiecības klasē	3
Šāda situācija <i>varētu</i> atstāt negatīvu iespaidu	4
Šāda situācija <i>noteikti</i> atstās negatīvu iespaidu	5
Grūti pateikt	8

Intervijas nobeigumā, lūdzu, sniedziet īsas ziņas par sevi un savu skolu:

X1 Jūsu amats

Skolas direktors	1
Mācību pārzinis	2
Cita atbilde (lūdzu, norādiet).....	3

X2 Mācību valoda skolā

Latviešu	1
Krievu	2
Cita atbilde (lūdzu, norādiet).....	3

X3. Skolas tips

Sākumskola	1
Pamatskola	2
Vidusskola	3
Cita atbilde (lūdzu, norādiet).....	8

X4. Cik skolēnu (aptuveni) mācās Jūsu skolā? (Lūdzu, norādiet!).....

Skolas atrašanās vieta

X5. Rajons (Lūdzu, norādiet!).....

Paldies, ka piedalījāties intervijā un atradāt laiku aizpildīt anketu!

X6. Intervijas laiks: 2004. gada.....

Anketas identifikācijas numurus aizpilda intervētājs

PPX7	

PpX8	

IKX9			

SKDS

sabiedriskās domas pētījumu centrs

Baznīcas iela 32-2, Rīga, Latvija, LV-1010

Tālr.: 7 312 876, fakss: 7 312 874

E-mail: skds@skds.lv

www.skds.lv